اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت معدن تجارت

یکشنبه
• ۲۵ دی ۱۴۰۱
• ۲۲ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴
• ۱۵ ژانویه ۲۰۲۳

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۵۶۳ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۲۴۵ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

بازدید معاون نظارت و امور تولیدی سازمان بازرسی از فولاد هرمزگان

۵

دوئل هزینه‌ها و درآمدها در بودجه ۱۴۰۲

مجلس هفته گذشته بودجه ۱۴۰۲ را پس از کش‌وقوس‌های بسیار اعلام وصول کرد و طبق برنامه بررسی این لایحه در کمیسیون تلفیق مجلس آغاز شده است. یکی از جهت‌گیری‌های مهم این لایحه، لحاظ کردن تمام منابع و مصارف در سقف بودجه کل کشور است؛ موضوعی که به باور دولت منجر به کاهش کسری بودجه و کنترل هزینه‌های جاری می‌شود. در نقطه مقابل به گواه آمار جمع منابع و مصارف عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۲، نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۱، ۴۲درصد افزایش یافته است. به این ترتیب یکی از مسائل مهم درباره لایحه بودجه، بحث انبساطی یا انقباضی بودن آن است. بررسی ارقام لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد این بودجه به‌صورت اسمی، انبساطی است اما با لحاظ کردن آخرین نرخ نقطه به نقطه تورم، بودجه سال آینده انبساطی نخواهد بود. از سوی دیگر، آمارها نشان می‌دهد میزان انتشار خالص اوراق مالی در لایحه بودجه ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۱ بیشتر شده که این موضوع نیز حاکی از افزایش هزینه‌ها نسبت به درآمد است که به گفته کارشناسان از این منظر نیز بودجه انبساطی خواهد بود.

۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۰-۷-۵

نوسان نرخ دلار، قیمت لوازم یدکی را افزایش داد

قطعه‌ای دیگر از پازل گرانی

۹و۴

عکس: صمت

خبر روز

هنوز گازخانگی هیچ استانی قطع نشده است

جواد اوجی، وزیر نفت: میانگین دمای نزدیک ۲۰استان کشور منهای ۱۰ درجه است و این سرما کم‌سابقه تا اواخر هفته آینده ادامه خواهد داشت. وزیر نفت ادامه داد: خوشبختانه تا کنون شبکه گازرسانی در هیچ نقطه‌ای از کشور در بخش خانگی دچار قطعی نشده و شبکه پایدار بوده است. گزارش‌های ارسال شده از سفارت ترکمنستان حاکی از قطعی گاز در استان عشق‌آباد است، به همین دلیل صادرات گاز از ترکمنستان به جمهوری اسلامی ایران قطع شده است.

افت فشار گاز ۵ استان به مرز هشدار رسید

عباس اعظمی، سخنگوی شرکت ملی گاز: افت فشار گاز در برخی استان‌ها ادامه دارد و باتوجه به اینکه اولویت تامین نیاز بخش خانگی است، محدودیت‌هایی را برای نیروگاه‌ها، صنایع عمده و پتروشیمی‌ها اعمال کرده‌ایم. شبکه گاز تاکنون پایدار بوده، اما از این به بعد به‌شدت نیازمند کمک مشترکان هستیم. وضعیت افت فشار گاز در خراسان رضوی، خراسان جنوبی و خراسان شمالی، گلستان و شرق مازندران در مرز هشدار است.

نیروگاه‌ها با محدودیت سوخت مواجهند

سید اعتضاد مقیمی، مدیرکل دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو: در شرایط فعلی با محدودیت شدید سوخت برای نیروگاه‌ها مواجهیم. در حوزه برق مشکل جدی وجود ندارد و در حوزه آب نیز در برخی مناطق با یخ‌زدگی لوله‌های داخلی واحدهای مسکونی مواجهیم که در حال برطرف شدن است.

توقف کار جایگاه‌های CNG در شمال‌شرق کشور

محسن جوهری، رئیس انجمن صنفی سی‌ان‌جی کشور: در استان‌های شمال شرق کشور همچون خراسان، مازندران، گلستان و حتی گیلان جایگاه‌های سی ان جی تعطیل شده و در بسیاری از استان‌ها با محدودیت مواجه هستیم. جایگاه‌های سی‌ان‌جی در استان‌های اصفهان، کرمانشاه، کهگیلویه‌وبویراحمد نیز با محدودیت مواجه هستند.

نوبت دوم

وزارت راه و شهرسازی
اداره کل راه و شهرسازی استان تهران

وزارت راه و شهرسازی
اداره کل راه و شهرسازی استان تهران

آگهی مزایده عمومی فروش خانه‌های سازمانی

اداره کل راه و شهرسازی استان تهران سری دوازدهم ۱۴۰۱/۲۶

اداره کل راه و شهرسازی استان تهران در نظر دارد در راستای ماده ۸ قانون ساماندهی عرضه و توزیع مسکن مصوب ۱۳۸۷ تعداد ۷ قطعه از املاک را به شرح زیر را از طریق مزایده عمومی و بصورت نقدی به فروش برساند.

ردیف	آدرس	پلاک فرعی	پلاک اصلی	مساحت	توضیحات	قیمت پایه مزایده (ریال)	میزان تضمین شرکت در مزایده به صورت فیش نقدی و یا ضمانت نامه بانکی(ریال)
۱	سعادت‌آباد سرو غربی پلاک ۳۵ واحد ۱	۴۱۸	۷۲	۸۸/۳۳	آپارتمان مسکونی -تخلیه - دارای سند تک برگ به انضمام انباری و پارکینگ	۹۷,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۴,۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰۰
۲	سعادت‌آباد خ سوم شرقی پلاک ۳ واحد ۶	۳۴۲۲۹	۷۲-۱۳۱۷	۸۸/۱۶	آپارتمان مسکونی - دارای سند تک برگ به انضمام انباری و پارکینگ	۷۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳,۵۵۰,۰۰۰,۰۰۰
۳	اسلامشهر شهرک قائمیه کوچه ۴۳ روبه روی پارک شادی	۲۶۰۰۱	۵۲	۲۹۲/۴۴	مسکونی -تخلیه -فاقد پایانکار	۴۶,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۳۲۵,۰۰۰,۰۰۰
۴	اسلامشهر شهرک قائمیه کوچه ۴۳ روبه روی پارک شادی	۲۵۹۹۸	۵۲	۲۹۱/۹۲	مسکونی -تخلیه -فاقد پایانکار	۴۶,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰
۵	اسلامشهر شهرک قائمیه کوچه ۴۳ روبه روی پارک شادی	۲۶۰۰۲	۵۲	۲۳۴/۵۷	مسکونی -تخلیه -فاقد پایانکار	۳۳,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۶۷۵,۰۰۰,۰۰۰
۶	اسلامشهر قائمیه خیابان ۴۲ یا شهید حقی خ باغستان -کوچه فرهنگیان۴	۲۵۹۹۷	۵۲	۱۵۲۳/۸۱	مسکونی -تخلیه -فاقد پایانکار	۲۱۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰
۷	اسلامشهر شهرک قائمیه کوچه ۴۳ روبه روی پارک شادی	۲۶۰۰۰	۵۲	۲۹۱/۳۸	مسکونی -تخلیه -فاقد پایانکار	۴۶,۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۳۱۵,۰۰۰,۰۰۰

مراحل برگزاری مزایده از دریافت اسناد و شرایط مزایده تا ارائه پیشنهاد مزایده گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد. شماره مزایده در سامانه ستاد ایران ۲۰۰۱۰۰۳۰۲۹۰۰۰۰۱۰ می‌باشد.
تصریح می گردد مزایده گران می‌بایست برگ شرایط مزایده که در نشانی فوق درج گردیده است از طریق سامانه ستاد دریافت نموده و با قید قبولی تمامی صفحات آن را امضاء نموده و به پیشنهاد خود ضمیمه و تسلیم نمایند.
مهلت دریافت شرایط مزایده از سامانه ستاد: از تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۴ ساعت ۱۲ لغایت ۱۴۰۱/۱۱/۰۱ ساعت ۱۲
مهلت ارائه پیشنهادات در سامانه ستاد: از تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۴ ساعت ۱۲ لغایت ۱۴۰۱/۱۱/۱۶ ساعت ۸ صبح
تاریخ و مکان بازگشایی پاکات مزایده از طریق سامانه ستاد: تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۶ ساعت ۹ صبح - اداره کل راه و شهرسازی استان تهران به نشانی پایین‌تر از پل کریمخان زند، خیابان شهید سپهبد قرنی، خیابان کلانتری، پلاک ۸۰ (حضور کلیه مزایده گران در زمان و محل بازگشایی بلامانع است) تلفن پاسخگویی به سئوالات ۴۱۰۸۲۰۰۰ داخلی ۳۲۰۲

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۲۴ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

اداره کل راه و شهر سازی استان تهران

فرم اشتراک

چنانچه تمایل به اخذ اشتراک و دریافت روزنامه صمت و روزگار معدن دارید لطفا فرم را تکمیل و وجه اشتراک به حساب شماره ۰۲۲۴۱۷۴۱۰۵۰۰۰ و یا شماره کارت ۶۰۳۷-۹۹۱۸-۹۹۹۷-۷۰۷۲ نزد بانک ملی به نام موسسه فرهنگی مطبوعاتی گسترش صنعت، معدن و تجارت واریز نمایید. اصل و کپی فیش واریزی را به همراه فرم اشتراک به نشانی خیابان قائم‌مقام-کوچه آزادگان شماره۲۶ ارسال یا برای تسریع امور فرم و فیش مربوط را به شماره ۸۸۱۰۵۳۰۶-۸ ارسال نمایید.

لطفا به این نکات توجه فرمایید:
۱- در صورت تمایل به دریافت نسخه‌های بیشتر خواهشمند است در این قسمت (_____ نسخه) مشخص نمایید.
۲- روزنامه مشترکین تهران، هر روز از ساعت ۷ تا ۱۰:۳۰ صبح توسط پیک تحویل می‌گردد.

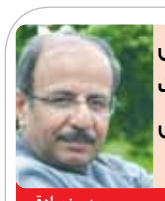
هزینه ارسال در تهران رایگان است

هزینه اشتراک	روزنامه صمت	روزنامه روزگارمعدن
۱ ماهه	۱۱۰,۰۰۰ تومان	۶۶,۰۰۰ تومان
۳ ماهه	۳۳۰,۰۰۰ تومان	۱۹۸,۰۰۰ تومان
۶ ماهه	۶۶۰,۰۰۰ تومان	۳۹۶,۰۰۰ تومان
۹ ماهه	۹۹۰,۰۰۰ تومان	۵۹۴,۰۰۰ تومان
۱۲ ماهه	۱,۳۲۰,۰۰۰ تومان	۷۹۲,۰۰۰ تومان

متقاضیان محترم شهرستان‌ها برای اخذ اشتراک از طریق دفاتر سرپرستی و نمایندگی‌های روزنامه صمت و روزگار معدن در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها اقدام فرمایند و یا به شماره ۸۸۱۰۵۳۰۶-۸ اطلاع دهند.

مشخصات مشترک
نام و نام خانوادگی:
عنوان موسسه:
تلفن ثابت یا تلفن همراه:
آدرس:
کدپستی:

سرمقاله

نیروگاه‌های خورشیدی ضامن امنیت تامین برق

بهروز صادقی
روزنامه‌نگار

عملیات ساخت و راه‌اندازی بیش از ۴ هزار سامانه تولید انرژی خورشیدی در مناطق کویری استان یزد به‌منظور تولید ۱۰ هزار مگاوات برق طی یک دوره چهارساله و بهره‌برداری از ۲۰ سامانه کوچک‌مقیاس ۵ کیلوواتی (پشت بامی) در این استان آغاز شد.

خارج از هرگونه پیشداوری اگر این پروژه تبلیغی برای نمایش عملگرایی دولت نباشد و در میانه راه با تزریق قطره‌چکانی بودجه، به سرنوشت برخی پروژه‌ها مانند ساخت آزادراه تهران-شمال که از سال ۷۷ آغاز و همچنان ناتمام مانده دچار نشود، باید آن را به فال نیک گرفت.

امروزه بهره‌گیری از انرژی خورشیدی به‌عنوان منبعی کاملا رایگان، فراوان، فاقد هرگونه آلودگی زیست‌محیطی و جایگزین سوخت‌های فسیلی برای تولید برق در سراسر دنیا در دستور کار است؛ تا آنجا که کشور آلمان یکی از پیشتازان بهره‌مندی از فناوری تولید برق از انرژی خورشیدی در جهان است. در بسیاری دیگر از نقاط جهان نیز ۶۰ تا ۷۰ درصد آب گرم مصرفی جوامع از طریق بهره‌گیری از انرژی گرمایی خورشید تولید می‌شود.

فناوری تولید برق از انرژی تابشی خورشید، راهکاری است که بسیاری از کشورهای جهان برای دستیابی به استقلال در تامین انرژی برق به آن متوسل شده و با نصب پنل‌های خورشیدی روی بام خانه‌ها، هم برق مورد نیاز بناهای مسکونی را تامین می‌کنند و هم به یک تولیدکننده بالقوه انرژی تبدیل شده و با قطع وابستگی خود به دیگر منابع انرژی، بر ضریب امنیت و استقلال خود در این زمینه می‌افزایند.

خوشبختانه کویر لوت ایران با پهنه‌ای حدود ۵۰ هزار کیلومترمربع از گرم‌ترین نقاط دنیا به‌شمار می‌رود. همچنین براساس مطالعاتی که از سال ۲۰۰۴ صورت گرفت بالاترین دمای جهان در این منطقه از کشورمان به ثبت رسیده است. از سوی دیگر، بر پایه برخی اطلاعات منتشرشده، دمای برخی از قسمت‌های این کویر در طول سال به ۸۰ درجه سانتیگراد می‌رسد و میانگین شدت تابشی انرژی خورشید در هر مترمربع از این مناطق حدود ۴.۵ کیلووات ساعت برآورد شده است. برخی دیگر از مشاهدات و برآوردهای عینی بیانگر آن است که کشور ما سالانه ۳۰۰ روز آفتابی دارد. بسیاری از کارشناسان بر این باورند که اگر تمامی این موارد و مزیت‌های گرمایی در کنار هم قرار گیرند با پوشش کامل کویر لوت نیروگاهی با توان تولید ۱.۵ میلیون مگاوات برق به‌دست می‌آید. همچنین به‌باور برخی متخصصان، با ساخت نیروگاه‌های خورشیدی فقط در یک درصد از صحراهای سوزان ایران ۵ برابر نیاز کشور به انرژی برق تامین می‌شود یا اینکه با نصب پنل‌های خورشیدی در فقط ۵ درصد کویر سوزان لوت، افزون بر تامین برق مصرفی کل کشور، می‌توان برق مورد نیاز بخش‌هایی از خاورمیانه را نیز تامین کرد.

برخی از کارشناسان انرژی خورشیدی گام را فراتر نهاده و در حالتی آرمانی عنوان می‌کنند ایران در صورت تجهیز گستره بیابانی خود به سامانه‌های دریافت انرژی تابشی، می‌تواند انرژی مورد نیاز بخش‌های گسترده‌ای از منطقه را تامین کند و در زمینه صادرات انرژی برق فعال شود.

با همه این موهبت‌های خدادادی، در حالی که هم‌اکنون سهم انرژی تجدیدپذیر از کل انرژی تولیدی در دنیا ۲۸ تا ۳۰ درصد است و حتی برخی کشورهای همسایه به سبب کمبود فضای خاکی به نصب پنل‌های خورشیدی شناور روی آب روی آورده‌اند، ۹۳ درصد برق مصرفی کشورمان از مصرف سوخت‌های فسیلی به‌ویژه از بدترین نوع دربردارنده آلودگی‌های زیست‌محیطی یعنی «مازوت»، ۶ درصد از نیروگاه‌های برق آبی و کمتر از ۲ درصد از نیروگاه‌های تجدیدپذیر تامین می‌شود.

خواناخواه امروزه دنیا به‌سوی بهره‌وری هرچه بیشتر از انرژی‌های تجدیدپذیر به‌ویژه انرژی خورشید پیش می‌رود و در شماری از کشورهای همسایه نیز سرمایه‌گذاری‌های کلانی در این زمینه صورت گرفته و شرایط ایجاب می‌کند ما نیز هرچه سریع‌تر عقب‌ماندگی‌ها در این بخش را جبران کنیم.

یکی از بزرگ‌ترین موانع گسترش فناوری تولید انرژی از خورشید در کشور ما، ارزان بودن انرژی‌های فسیلی است و با اختصاص سوبسید به انرژی‌های فسیلی و ارزانی آنها، دیگر کسی ریسک سرمایه‌گذاری در فناوری تجدیدپذیرها را به جان نمی‌خرد و به‌نظر می‌رسد دولت‌های گذشته نیز الزامی برای حمایت از این انرژی احساس نمی‌کردند، در حالی که با یک برنامه‌ریزی مناسب و استفاده از امکانات داخلی می‌توان ایران را به یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان انرژی خورشیدی در دنیا تبدیل و زمینه ورود میلیاردها دلار ارز به داخل کشور را فراهم کرد؛ از همین رو حمایت از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی برای توسعه نیروگاه‌های خورشیدی و تضمین خرید برق تولیدی آنان به نرخ روز، هدایت منابع بانکی برای سرمایه‌گذاری‌ها در این بخش و همزمان تربیت نیروی‌های متخصص برای ارائه خدمات بعد از نصب سیستم‌های خورشیدی، از نیازهای مبرم توسعه این صنعت در کشور محسوب می‌شود. امید آنکه تصمیم‌سازان و برنامه‌ریزان کلان کشور به‌جای توسل به دیگر شیوه‌های تولید برق، سرمایه‌گذاری در این فناوری و گسترش آن را در اولویت برنامه‌های خود قرار دهند. به‌یقین با پیشرفت‌های فعلی و آتی در افزایش بازدهی و ظرفیت ذخیره‌سازی برق تولیدی در این صنعت و با در نظر گرفتن سودهای بالقوه آن، ضروری است برنامه‌هایی جدی برای کاهش هزینه‌های تولید ملزومات و راه‌اندازی این فناوری در دستور کار قرار گیرد.

اعمال محدودیت گازرسانی به نیروگاه‌ها، صنایع و پتروشیمی‌ها

افت فشار گاز ۵ استان به مرز هشدار رسید

به گفته وزیر نفت تاکنون شبکه گازرسانی در بخش خانگی در هیچ نقطه‌ای از کشور دچار قطعی نشده و شبکه پایدار بوده است. این اظهارات درحالی عنوان شده که عباس اعظمی سخنگوی شرکت ملی گاز از اعمال محدودیت برای نیروگاه‌ها، صنایع عمده و پتروشیمی‌ها خبر می‌دهد. همچنین وضعیت افت فشار گاز در خراسان رضوی، خراسان جنوبی و خراسان شمالی و شرق مازندران و گلستان به مرز هشدار رسیده است.

هنوز گازخانگی هیچ استانی قطع نشده است

جواد اوجی، وزیر نفت در برنامه خبری سیما درباره قطع و مصرف گاز در کشور گفت: میانگین دمای نزدیک به ۲۰ استان کشور منهای ۱۰ درجه است و این سرما کم‌سابقه تا اواخر هفته آینده ادامه خواهد داشت. به گزارش مهر، وزیر نفت ادامه داد: خوشبختانه تا کنون شبکه گازرسانی در هیچ نقطه‌ای از کشور در بخش خانگی دچار قطعی نشده و شبکه پایدار بوده است. وزیر نفت اظهار کرد: وضعیت تولید گاز با حداکثر ظرفیت در حال انجام است به طوری که در این حوزه شاهد رکورد جدید هستیم.

قطع گاز صادراتی از ترکمنستان

اوجی با بیان اینکه از صبح پنج‌شنبه واردات گاز از ترکمنستان دچار مشکل شده است، بیان کرد: گزارش‌های ارسال شده از سفارت ترکمنستان حاکی از قطعی گاز در استان عشق‌آباد دارد به همین دلیل صادرات گاز از این کشور به جمهوری اسلامی ایران قطع شده است. از این رو در مرکز راهبری گاز با تغییر خطوط انتقال و تغییر آرایش شبکه اجازه ندادیم شبکه گازرسانی در استان‌های خراسان شمالی، جنوبی، رضوی و گلستان دچار مشکل شوند.

محدودیت نیروگاه‌ها، صنایع و پتروشیمی‌ها

سخنگوی شرکت ملی گاز گفت: تا کنون هیچگونه قطع گاز در هیچ‌کدام از مناطق کشور نداشته‌ایم، افت فشار در برخی استان‌ها ادامه دارد و با توجه به اینکه اولویت تامین بخش خانگی است محدودیت‌هایی را برای نیروگاه‌ها، صنایع عمده و پتروشیمی‌ها اعمال کرده‌ایم.

عباس اعظمی در گفت‌وگو با ایسنا، افزود: شبکه گاز تا کنون پایدار بوده ولی از این به بعد به شدت نیازمند کمک مشترکان هستیم تا بتوانیم شرایط پیش رو را پشت سر بگذاریم.

شرایط هشدار برای ۴ استان

اعظمی با اشاره به وضعیت افت فشار گاز در کشور گفت: وضعیت افت فشار گاز در خراسان رضوی، خراسان جنوبی و خراسان شمالی وشرق مازندران در مرز هشدار است و در این بین درخراسان رضوی، خراسان جنوبی و گلستان نیازمند همکاری بیشتر مردم هستیم.

وی با اشاره به وضعیت تامین گاز پتروشیمی‌ها و نیروگاه‌ها، اظهار کرد: به نیروگاه‌ها، صنایع عمده، فولادی‌ها، سیمانی‌ها و پتروشیمی‌ها گاز تحویل داده می‌شود و اینگونه نیست که گازرسانی به تمام واحدها قطع شده باشد.

نیروگاه‌ها با محدودیت سوخت مواجه‌اند

مدیرکل دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو نیز گفت: در شرایط فعلی با محدودیت شدید سوخت برای نیروگاه‌ها مواجه هستیم، در حوزه برق رسانی مشکل جدی وجود ندارد، در حوزه آب نیز در برخی مناطق با یخزدگی لوله‌های داخلی واحدهای مسکونی مواجه هستیم که در حال برطرف شدن است.

سید اعتضاد مقیمی در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به آخرین وضعیت تامین آب و برق در کل کشور، اظهار کرد: در حوزه برق‌رسانی با مشکل مواجه نیستیم مگر اینکه به صورت موردی شبکه با حوادث روبه‌رو باشد، اما در کل در شرایط فعلی مشکل جدی وجود ندارد، مشکل استان کهگیلویه و بویراحمد نیز برطرف شده و اکنون با مشکل خاصی در این استان مواجه نیستیم. مدیرکل دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو با بیان اینکه در خراسان با مشکل یخزدگی لوله‌ها مواجه هستیم اظهار کرد: پیش‌بینی می‌شد دربخشی از غرب خراسان شمالی که به گلستان منتهی می‌شود به دلیل مشکل گاز، با مشکل سوخت‌رسانی و برق‌رسانی مواجه شویم که خوشبختانه تا کنون گزارشی در این راستا اعلام نشده است. مقیمی با بیان اینکه اواخر این هفته با ورود جبهه سرد به سمت ایران مواجه خواهیم بود درباره وضعیت نیروگاه‌ها نیز گفت: در نیروگاه‌ها با محدودیت شدید سوخت مواجه هستیم. به دلیل مشکلی که در حوزه تامین گاز ایجاد شده نیروگاه‌ها خیلی محدود شدند و بیشتر سوخت مایع تحویل نیروگاه‌ها می‌شود که این سوخت نیز به دلیل برودت هوا و بارش برف تردد را سخت کرده است. بنابراین در این استان‌ها به سوخت نیاز داریم تا نیروگاه‌ها بتوانند فعالیت کنند.

توقف کار جایگاه‌های CNG در شمال‌شرق کشور

رئیس انجمن صنفی سی‌ان‌جی کشور گفت: فعالیت جایگاه‌های سی ان جی در شمال‌شرق کشور متوقف شده و در برخی استان‌ها نیز با اعمال محدودیت مواجه هستیم. محسن جوهری در گفت‌وگو با ایسنا، با بیان اینکه درحال‌حاضر جایگاه‌های سی‌ان‌جی در برخی از استان‌ها به دلیل افت فشار گاز تعطیل شده اند، اظهار کرد: در استان‌های شمال شرق کشور همچون خراسان، مازندران، گلستان و حتی گیلان جایگاه‌های سی ان جی تعطیل شده و در بسیاری از استان‌ها با محدودیت مواجه هستیم. جایگاه‌های سی‌ان‌جی در استان‌های اصفهان، کرمانشاه، کهگیلویه‌وبویراحمد نیز با محدودیت مواجه هستند. رئیس انجمن صنفی سی‌ان‌جی کشور با اشاره به وضعیت جایگاه‌های سی‌ان‌جی در تهران نیز گفت: در تهران هیچ کدام از جایگاه‌ها تعطیل نیستند و به فعالیت خود ادامه می‌دهند.

رئیس کل بانک مرکزی در نشست با اقتصاددانان:

مهار تورم سیاست اصلی بانک مرکزی است

نشست هم‌اندیشی با اقتصاددانان، صاحبنظران و کارشناسان اقتصادی با حضور رئیس کل بانک مرکزی، قائم مقام و معاون اقتصادی بانک مرکزی برگزار شد. کارشناسان حاضر در این نشست دیدگاه‌های خود در حوزه سیاست‌های پولی و ارزی را مطرح کردند و در زمینه موضوعاتی مانند استفاده بهینه از سیاست‌های پولی و بانکی، اجرای دقیق سیاست تثبیت نرخ ارز برای استقرار ثبات در بازار ارز، اصلاح نظام بانکی، مدیریت انتظارات تورمی، رفع ناترازی بانک‌ها، اعمال حکمرانی پولی، تطبیق نقشه ارزی و تجاری به بحث و تبادل نظر پرداختند. رئیس کل بانک مرکزی، مهار تورم را سیاست اصلی و محوری بانک مرکزی در دوره جدید اعلام کرد و گفت: براساس برنامه‌ریزی‌ها سیاست فعال پولی و بانکی در این دوره عملیاتی خواهد شد. برهمین اساس، برای مهار تورم نیز کنترل تقاضا از ناحیه نقدینگی و خلق پول در کنار عوامل تاثیرگذار سمت هزینه، در دستور کار جدی بانک مرکزی است.

به گزارش ایسنا، محمدرضا فرزین، بر انضباط بخشی پولی، تنظیم رابطه دولت با بانک مرکزی، اجرای دقیق سیاست تثبیت نرخ ارز در سامانه نیما و استفاده بهینه از ابزارهای پولی برای مهار تورم و نقدینگی تاکید و اظهار کرد: مدیریت انتظارات تورمی و جلب اعتماد مردم در جامعه یکی از شاخص‌های مهم در موفقیت هر برنامه اقتصادی محسوب می‌شود که در این زمینه همکاری و همیاری همه دستگاه‌ها و صاحبنظران قطعا می‌تواند ما را در رسیدن به اهداف پیش بینی شده یاری رساند.

رئیس کل بانک مرکزی با بیان اینکه حفظ ارزش پول ملی و کنترل تورم از جمله رسالت‌های اصلی بانک مرکزی است، تصریح کرد: این بانک در چارچوب سیاست تثبیت، سیاست‌گذاری و اقدام کرده و در این راستا، قطعا اقتدار بانک مرکزی در حوزه‌های تخصصی پولی و بانکی احیا و عملیاتی خواهد شد.

حمایت از تولید و اشتغال‌آفرینی

فرزین در ادامه حمایت از تولید و اشتغال‌آفرینی را مورد تاکید قرار داد و افزود: تامین مالی سرمایه در گردش مورد نیاز واحدها و بنگاه‌های تولیدی از اولویت‌های مهم بانک مرکزی است. تامین مالی بلندمدت واحدهای تولیدی و اقتصادی نیز باید به بازار سرمایه و تخصصی مربوطه محول کرد تا از ابزارهای مالی دیگر نیز در این زمینه استفاده شود.

سیاست اصلاح نظام بانکی

رئیس کل بانک مرکزی همچنین با تاکید بر اجرای سیاست اصلاح نظام بانکی و تنظیم برنامه پولی متناسب با شرایط کنونی گفت: تخصصی کردن و تفکیک بانک‌ها در قالب بانک‌های توسعه‌ای، تخصصی و تجاری به همراه تدوین مقررات و ضوابط مجزا برای هر گروه از این بانک‌ها، یکی از ضرورت‌های اصلاح نظام بانکی به شمار می‌رود.

نظارت بر عملکرد شبکه بانکی

طبق اعلام بانک مرکزی، فرزین نظارت دقیق بر عملکرد شبکه بانکی، کنترل مقداری ترازنامه و اضافه برداشت‌ها، تسهیلات‌دهی هدفمند، کنترل نقدینگی، چگونگی مصرف اعتبارات در شبکه بانکی و برخورد با بانک‌های ناتراز و ناسالم را از ضرورت‌های مهم برشمرد و تصریح کرد: بانک مرکزی در این راستا قطعا به‌صورت فعالانه و تخصصی ورود خواهد کرد تا علاوه بر دستیابی به اهداف پیش بینی شده، هدایت هدفمند تسهیلات بانکی به سمت تولید و خدمات مولد هم به صورت هوشمند، عملیاتی شود.

اصلاح نرخ سود

رئیس شورای پول و اعتبار در ادامه با تاکید بر اصلاح نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات بانکی برای کنترل تورم گفت: نظارت قوی بر حسن اجرای قوانین و بخشنامه‌های مربوطه بانک مرکزی به منظور انسجام‌بخشی در شبکه بانکی و جلوگیری از تخلفات احتمالی، مهم‌ترین اولویت بانک مرکزی است.

تثبیت نرخ ارز نیما

رئیس کل بانک مرکزی همچنین در این نشست، اجرای سیاست تثبیت نرخ ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی در سامانه نیما برای واردات کالاهای اساسی، مواد اولیه و ماشین آلات و تجهیزات تولید را به منظور ثبات بخشی به بازار ارز و کاهش انتظارات تورمی مورد تاکید قرار داد و گفت: این سیاست که ابعاد گوناگون آن مورد بحث و بررسی قرار گرفته با جدیت تمام در بخش‌های مختلف دنبال خواهد شد.

تقویت بازار مبادله ارزی

فرزین ادامه داد: با رفع برخی نواقص بازار متشکل ارزی، آن را در قالب بازار مبادله ارزی تقویت می‌کنیم. در تلاشیم علاوه بر تامین نیازهای ارزی بخش کالاهای اساسی و مواد اولیه و تجهیزات تولید که از طریق سامانه نیما تامین می‌شود دیگر نیازهای ارزی مردم را که مشتمل بر ۴۰ ردیف است در بازار مبادله ارزی تامین شود.

وزیر اقتصاد در پاسخ به نامه رئیس سازمان بورس تاکید کرد

ادامه عرضه خودرو در بورس کالا

سید احسان خاندوزی در پاسخ به نامه مجید عشقی رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار و درباره تعیین تکلیف ادامه پذیرش و عرضه خودروهای جدید در بورس کالا، اعلام کرد: سیاست وزارت امور اقتصادی و دارایی حمایت از سرمایه‌گذاران و افزایش شفافیت است.

به گزارش ایرنا، وزیر اقتصاد با تاکید بر اینکه سیاست این وزارتخانه حمایت از سرمایه‌گذاران و افزایش شفافیت است، دستور داد: با توجه به مصوبه شورای عالی بورس و عدم دریافت مصوبه از سایر نهادها، عرضه خودرو در بورس کالا طبق روال گذشته ادامه یابد. خاندوزی در این نامه تاکید کرد: با توجه به مصوبه شورای‌عالی بورس و اوراق بهادار و عدم دریافت مصوبه از سایر نهادها، عرضه خودرو در بورس کالا بر اساس مصوبه شورای عالی بورس طبق روال گذشته ادامه می‌یابد و در صورت دریافت هر درخواست از سوی سایر دستگاه‌ها و نهادها موضوع مجددا در شورای عالی بورس مطرح می‌شود. عرضه خودرو در بورس کالا با موافقت وزیر صنعت، معدن و تجارت به عنوان عضو شورای عالی بورس در جلسه این شورا در تیر ماه سال جاری، وارد فاز جدیدی شده بود.

به گزارش سازمان بورس، مجید عشقی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در نامه‌ای به احسان خاندوزی، خواستار اقدام مناسب و فوری برای از بین بردن ابهامات عرضه و فروش خودرو در بورس کالا که موجبات نگرانی سهامداران را فراهم آورده، شد. در نامه عشقی به خاندوزی آمده است؛ در جلسه ۱۲ تیر ۱۰۴۱ شورای عالی بورس با موافقت وزیر صنعت، معدن و تجارت مقرر گردید عرضه خودرو در بورس کالا صورت پذیرد که این فرایند به صورت گام به گام در حال تکامل می‌باشد و از ماه گذشته تاکنون با همکاری وزارت صمت و خودروسازان مبنی بر افزایش عرضه، روند رو به رشد آن ادامه دارد. این درحالی است که در روزهای گذشته اظهارات شفاهی مسئولان سازمان بازرسی کل کشور، جلسات برگزار شده در شورای رقابت، برخی از مکاتبات صورت گرفته از سوی نمایندگان محترم مجلس با وزارت صمت و ... سبب شده در مورد ادامه این روند ابهاماتی ایجاد شود.

عکس روز

بارش برف بعد از مدت‌ها در اصفهان

عکس: ایلنا

ویژه تر از خبر

دیدار فرمانده کل انتظامی با رئیس‌جمهوری

فرمانده کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران با حضور در دفتر رئیس‌جمهوری با رئیسی دیدار و گفت‌وگو کرد. به گزارش ایرنا، ابراهیم رئیسی در دیدار سردار احمدرضا رادان ضمن تبریک انتصاب وی به فرماندهی کل انتظامی کشور، این انتصاب را بیانگر تعهد، کارآمدی و تجارب ارزشمند ایشان در مدیریت و هدایت نیروهای خدوم انتظامی دانست.

رئیس‌جمهوری اظهار امیدواری کرد: مجموعه فراجا در دوره جدید با توجهات الهی، اتکا به روحیه جهادی، بهره‌گیری مطلوب از توان و ظرفیت نیروهای فداکار انتظامی و تعامل نزدیک‌تر با مردم و افکار عمومی، در مسیر تقویت و استحکام بیش از پیش امنیت اجتماعی، پیشگیری از وقوع جرم، استقرار نظم و انضباط عمومی، گسترش عدالت و اعتمادسازی در سراسر کشور حرکت کند. رئیسی همچنین از درگاه خداوند دوام توفیقات سردار احمدرضا رادان را در انجام این وظیفه خطیر و خدمت به نظام جمهوری اسلامی ایران مسئلت کرد و آمادگی دولت را در جهت پشتیبانی از نیروهای خدوم انتظامی کشور اعلام نمود. سردار احمدرضا رادان، فرمانده کل انتظامی کشور نیز در این دیدار با ارائه گزارشی از آخرین وضعیت نیروی انتظامی کشور، توضیحاتی درباره برنامه‌ها و اهداف این مجموعه در دوره جدید ارائه کرد.

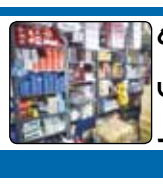
استقبال از بازگشت روابط دیپلماتیک با عربستان

وزیرامورخارجه کشورمان در نشست خبری مشترک با وزیر خارجه لبنان گفت: جمهوری اسلامی ایران با قدرت از مقاومت اسلامی لبنان و فلسطین حمایت می‌کند. به گزارش ایرنا، حسین امیر عبداللهیان در نشست خبری مشترک با عبدالله بوحبیب وزیر خارجه لبنان که در محل وزارت خارجه لبنان برگزار شد، گفت: با وزیر خارجه لبنان گفت‌وگوهای مفیدی را در زمینه‌های مختلف منطقه‌ای داشتیم. وی در مورد مذاکرات ایران و عربستان گفت: گفت‌وگوهای متعددی را طرف سعودی در بغداد داشتیم و در حاشیه نشست عراق ۲ فرصت گفت‌وگوی کوتاهی مهیا شد. دو کشور برای ادامه مذاکرات برای بازگشت روابط تهران و ریاض اتفاق نظر دارند. ما هیچ‌وقت در جهان اسلام برای قطع روابط پیش قدیم نبودیم.

وزیرامور خارجه ادامه داد: از بازگشت روابط دیپلماتیک دو کشور و بازگشت سفارتخانه‌هایمان استقبال می‌کنیم. وی در مورد گفت‌وگوهای اخیر بین مقامات سوریه و ترکیه نیز گفت: از انجام گفت‌وگوهای سوری و ترکی خرسند هستیم و معتقدیم برای حل مشکلات موجود، باید فرمت آستانه با مشارکت دادن سوریه تقویت شود. همچنین در ادامه وزیر خارجه لبنان از دیدار با همتای ایرانی خود و علاقه ایران برای به پایان رسیدن بحران سیاسی لبنان ابراز خوشنودی کرد. بوحبیب در کنفرانس خبری مشترک گفت: درباره بحران یمن و ضرورت پایان یافتن آن بحث و گفت‌وگو شد.

گسترش صنعت
صمت
یکشنبه
۲۵ دی ۱۴۰۱
۲۲ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴
۱۵ ژانویه ۲۰۲۳
شماره ۲۲۴۵
پیاپی ۳۵۶۳

صنعت قطعه در برزخ افزایش نرخ ارز

آب در مسلخ بی‌تدبیری

بودجه‌نویسی انقباضی دردی را دوا نمی‌کند

ایدرو، پیشگام در گسترش انقلاب صنعتی

اصطلاح انقلاب صنعتی یا Industrial Revolution یکی از واژه‌های رایج در فضای مدیریت است. انقلاب صنعتی، در تاریخ معاصر، روند تغییر از اقتصاد کشاورزی و صنایع‌دستی به اقتصادی تحت سلطه صنعت و ماشین‌سازی است. این روند از قرن هجدهم در انگلیس آغاز شد و از آنجا به سایر نقاط جهان گسترش یافت. اصطلاح انقلاب صنعتی گرچه قبلا توسط نویسندگان فرانسوی به‌کار رفته بود، برای نخستین‌بار توسط آرنولد توینبی، مورخ اقتصادی انگلیسی برای توصیف توسعه اقتصادی انگلیس از ۱۷۶۰ تا ۱۸۴۰ مشهور شد.

عکس: آیدا فریدی

گروه صنعت
editor@smtnews.ir

ویژگی‌ها و دستاوردهای انقلاب صنعتی

ویژگی‌های اصلی دخیل در انقلاب صنعتی فناوری، اقتصادی و فرهنگی است. این تغییرات فناوری در گام نخست استفاده از مواد اساسی جدید، عمدتا آهن و فولاد را میسر کرد و استفاده از منابع انرژی جدید، از جمله سوخت و نیروی محرک، مانند زغال‌سنگ، موتور بخار، برق، نفت، و موتور احتراق داخلی را رواج داد. اختراع ماشین‌آلات جدید و به‌دنبال آن سازمان جدیدی از کار معروف سیستم کارخانه ایجاد شد که مستلزم تقسیم‌کار و تخصصی کردن عملکرد است. تحولات مهم در حمل‌ونقل و ارتباطات، از جمله لکوموتیو بخار، کشتی بخار، اتومبیل، هواپیما، تلگراف و رادیو به وجود آمد و در نهایت به کاربرد روزافزون علم در صنعت رسید.

این تغییرات فناوری امکان استفاده فوق‌العاده از منابع طبیعی و تولید انبوه کالاهای تولیدی را ممکن کرد.

تحقق برنامه‌های کلان صنعتی با انقلاب صنعتی چهارم

با توجه به جایگاه انقلاب صنعتی در توسعه اقتصادی جوامع، این مهم در ایران نیز موردتوجه قرار گرفته و بر همین اساس سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران به برگزاری دوره‌های آموزشی آشنایی با انقلاب صنعتی چهارم در راستای تحقق برنامه‌های کلان صنعتی ایران پرداخته است.

به‌گزارش ایدرونیوز، ابوالفضل کیانی‌بختیاری، مدیرعامل سازمان مدیریت صنعتی معتقد است سازمان مدیریت صنعتی همواره در جریان‌سازی و ادبیات‌سازی مقوله‌های نوین مدیریتی نقش‌آفرین بوده و با همین هدف و در راستای تحقق برنامه‌های توسعه صنعتی در حکمرانی هوشمند کشور، دوره‌های آموزشی آشنایی با انقلاب صنعتی چهارم برگزار شده‌است.

وی افزود: جهان در آستانه یک نقطه عطف انقلاب فناورانه قرار دارد، انقلابی که شیوه زندگی و کار را به شکل اساسی دگرگون خواهد کرد. این دگرگونی از نظر اندازه، دامنه و پیچیدگی از آنچه تاکنون رخ داده، متفاوت است.

کیانی‌بختیاری با برشمردن اهمیت و توضیح برخی از فناوری‌های انقلاب صنعتی چهارم یادآور شد: کشورهای جهان در زمینه انقلاب صنعتی چهارم سیاست‌گذاری‌های گوناگونی دارند و در زمینه استراتژی، سنجش میزان آمادگی و سرمایه‌گذاری بسیار فعال هستند.

وی برخی از ویژگی‌های دانشگاه‌های هوشمند در عصر انقلاب صنعتی چهارم را شامل افزایش ارتباط بین تمام طرف‌های درگیر در زنجیره ارزش آموزش عالی، ارائه مدارک بین‌رشته‌ای، چندرشته‌ای و فرارشته‌ای در قالب پلتفرم‌های آموزشی عنوان کرد. مدیرعامل سازمان مدیریت صنعتی با تاکید بر پلتفرمی بودن آموزش و دانشگاه‌های نسل چهارم گفت: آموزش در دانشگاه‌های پلتفرمی به‌صورت اکوسیستمی و براساس نیازهایی که درباره مولفه‌های جامعه مدنی، بحث‌های محیط‌زیست و... اعلام می‌شود، شکل می‌گیرد و مدارک آن بین‌رشته‌ای، چندرشته‌ای و فرارشته‌ای هستند؛ علاوه‌بر این موضوع، مسئولیت اجتماعی برای دانشگاه‌های پلتفرمی یک وظیفه است که آن را انجام می‌دهند. در این دانشگاه‌ها پژوهش نیز در پلتفرم‌ها اتفاق می‌افتد و از شیوه جمع‌سپاری در فعالیت‌های پژوهش و توسعه استفاده می‌شود.

وی خاطرنشان کرد: سازمان مدیریت صنعتی با هدف تغییر ذهنیت‌ها و رویکردها از صنعت ۳ به صنعت ۴ و آشنایی با تمامی مولفه‌هایی که در انقلاب صنعتی چهارم وجود دارد، از جمله اینترنت اشیای صنعتی، هوشمندسازی صنایع، آشنایی با علوم داده، کسب‌وکارهای پلتفرمی، زنجیره‌های بلوکی و زنجیره تامین و... این دوره‌ها را طراحی و اجرا می‌کند و امیدواریم این امر باعث توسعه صنایع کشور شود.

دغدغه حرکت در مسیر فناورانه

حسن آقاکثیری، مجری طرح انقلاب صنعتی سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران نیز رویکرد سازمان متبوع را برای نفوذ مفاهیم، ابزارها و فناوری‌های انقلاب صنعتی چهارم را در ۳ سطح سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و عملیاتی عنوان و خاطرنشان کرد: ایدرو براساس یک برنامه مشخص، پیشگام ایجاد و گسترش زمینه‌های لازم برای اجرای گام‌به‌گام انقلاب صنعتی چهارم در صنایع کشور است.

وی با بیان این سخن، طرح ظرفیت‌سازی ایدرو را در ۳ سطح ملی، بنگاهی و مراکز تحول دیجیتال عنوان کرد و افزود: فرهنگ‌سازی و آموزش فصل مشترک این ۳ سطح است که سازمان مدیریت صنعتی آن را در کشور آغاز کرده است.

آقاکثیری افزود: سازمان مدیریت صنعتی همواره دغدغه حرکت در مسیرهای فناورانه را دارد و امیدواریم برگزاری دوره‌های آموزشی منشأ اتفاقات خوبی برای صنعت کشور باشد، علاوه‌بر اینکه طرح ظرفیت‌سازی به آموزش محدود نیست و از توانمندی سازمان مدیریت صنعتی در سطح عملیات به‌عنوان مشاور استفاده خواهد شد.

۶ دوره صنعتی شدن ایران در قرون ۱۹ و ۲۰

در مقایسه با کشورهای جهان که در آنها انقلاب صنعتی موجب شکوفایی اقتصادشان شده بود، ایران یک کشور عقب مانده به‌شمار می‌آمد. در این دوران بیش از چهار پنجم جمعیت ایران ساکن روستا بودند و شهرها کوچک و در مرحله اول توسعه خود بودند. آغاز فعالیت صنایع کارخانه‌ای جدید مربوط به این دوران است. ابتدا عباس میرزا نایب‌السلطنه در دوران جنگ‌های ایران و روس فکر ایجاد صنایع و کوشش‌های نخستین برای معرفی صنایع ماشینی در ایران را پی‌ریزی کرد که در دوران ناصرالدین‌شاه با جدیت بیشتر از سوی میرزا تقی‌خان امیرکبیر دنبال شد. لیکن با برکناری امیرکبیر صنایع نوپایی که به همت او و پیروانش برپا شده بود از میان رفت و توسعه صنعتی کشور که از سوی حکومت مرکزی آغاز شده بود و تجار و طبقه سرمایه‌دار دخالتی در آن نداشتند، عقیم ماند.

در سال ۱۲۲۸ در سایه کوشش‌های امیرکبیر کارخانه‌های نساجی، کاغذسازی، شیشه‌گری و سفال‌سازی ایجاد شد. در سال‌های ۱۲۲۹ تا ۱۳۴۹ کارخانه‌های ریسندگی و شیشه‌سازی و کارخانه گاز به‌وجود آمد که به‌دلیل مساعد نبودن شرایط منجر به شکست می‌شوند. چندین کارخانه بزرگ نیز با سرمایه خارجی یا خصوصی ایجادشده در سال ۱۲۵۹ نیز موفقیت لازم را به دست نمی‌آورند.

نبودن امکانات فقدان شرایط مناسب جهت توسعه صنعت در ایران باعث شد که سرمایه‌ها به‌تدریج در جای دیگری غیر از صنعت مصرف شوند و درنتیجه سرمایه‌ها خصلت صنعتی بودن را از دست داده و به‌صورت غیرصنعتی یعنی تجاری درآمد که نه‌تنها غیرفعال بود، بلکه خود با تحمیل بار سنگین بهره تنزیل به تولیدکنندگان کم‌مایه به ضرر توسعه صنعت بود و باعث ورشکستگی صنعتگران و پیشه‌وران می‌گردید.

سال‌های (۱۳۰۴-۱۲۷۰ هـ ش) مطابق با (۱۹۲۵-۱۸۹۱ میلادی) زمانی است که ۵۰ سال از انقلاب صنعتی اروپا می‌گذرد، ولی در ایران ماهیت حکومت مانع آن است که اساس یک صنعت مستقل پایه‌ریزی شود. در این دوره ایران یک صنعت وارداتی دارد. سرمایه‌گذاران غربی که ابتدا تمایل به فعالیت‌های بازرگانی در ایران داشتند به سرمایه‌گذاری صنعتی علاقه‌مند شده و به‌تدریج کار خود را گسترش دادند. در میان سرمایه‌گذاران خارجی، سرمایه‌گذاران روسی یا تحت‌الحمایگان آنها سهم عمده‌ای داشتند. در این دوره کارخانه‌هایی مانند کبریت‌سازی، بلورسازی، نساجی، قندسازی و صنایع ماشینی به شکل ابتدایی پدید آمدند. ۷ کارخانه مدرن در شاخه‌های کبریت‌سازی، چوب‌بری، نساجی، بافندگی و صابون‌سازی طی سال‌های ۱۳۰۴-۱۲۷۹ تاسیس می‌شوند. در این دوره صنایع بزرگ رشد کندی دارند، اما صنایع کوچک رواج زیادی می‌یابند، به‌طوری که تا سال ۱۳۰۷ تعداد زیادی کارگاه صنعتی کوچک فقط در تهران ایجاد می‌شود. همه این واحدهای تولیدی به علت هزینه سنگین مواد اولیه، هزینه بالای حمل‌ونقل ماشین‌آلات در داخل کشور، عدم‌کارآیی نیروی کار، رقبای خارجی یا به علل غیراقتصادی طی چند سال ورشکست شدند. صنایع بزرگ بر زمینه‌ای از فقدان یکپارچگی اقتصادی و سطح عموما پایین حقوق گمرکی (۴ الی ۵ درصد) کالاهای وارداتی و نیز همزمان با یک رشته تحولات سیاسی به کندی توسعه می‌یافت. لیکن کندی توسعه صنایع بزرگ با رواج صنایع کوچک در شهرهای بزرگ و سودهای باد آورده جنگ جهانی اول تا حدی جبران شد. اطلاعات موجود در این زمینه نسبتا اندک است، اما به‌عنوان نمونه در تهران بیش از ۵۰۰۰ کارگاه صنعتی تا سال ۱۳۰۷ تاسیس شده بود که در حدود ۱۵۰۰۰ کارگر در استخدام داشته و انواع کالاها را تولید می‌کردند. اگرچه رقابت خارجی این کارگاه‌ها را تهدید می‌کرد، اما در اوایل دهه ۱۳۰۰ گرانی حمل کالاهای وارداتی آنها را حمایت می‌کرد. در پایان ربع اول قرن بیستم سهم صنایع در تولید ناخالص ملی هنوز ناچیز بود.

> سازمان مدیریت صنعتی همواره در جریان‌سازی و ادبیات‌سازی مقوله‌های نوین مدیریتی نقش‌آفرین بوده است

از انقلاب فناوری گریزی نیست

بسیاری معتقدند بشر امروز در آستانه انقلاب فناوری قرار دارد. انقلابی که به‌صورت بنیادین در حال تغییر زندگی، کار و ارتباطات ماست. این تحول بزرگ از لحاظ مقیاس و پیچیدگی به هیچ تجربه بشری شباهت ندارد. ما هنوز نمی‌دانیم که آینده این تحول بزرگ چگونه خواهد بود. اما یک چیز کاملا واضح است: واکنش ما به این تحول عظیم باید منسجم و فراگیر باشد و همه ابعاد جامعه، از بخش های خصوصی و دولتی تا جامعه مدنی و آکادمیک را در برگیرد.

انقلاب صنعتی اول از آب و انرژی بخار به منظور مکانیزه کردن تولیدات استفاده نمود. انقلاب صنعتی دوم از قدرت الکتریسیته به منظور تولید انبوه بهره برد. سومین انقلاب صنعتی از علم الکترونیک و فناوری اطلاعات به منظور تولید خودکار استفاده نمود. انقلاب چهارم صنعتی بر پایه‌های انقلاب سوم بنا نهاده شده و شامل همجوشی فناوری‌های مختلف است که مرزهای زیستی، دیجیتال و فیزیکی را درمی‌نوردد.

دلایلی وجود دارد که نشان می‌دهد تحولات امروزی دیگر همان انقلاب صنعتی سوم نیستند، بلکه نوید ظهور چهارمین انقلاب صنعتی را می‌دهد. سرعت تحولات جدید هیچ‌گونه سبقه تاریخی ندارد. در مقایسه با انقلاب صنعتی سوم که پیشرفتی خطی داشت، انقلاب صنعتی چهارم سرعت نمایی دارد. در ضمن این تحول تقریبا همه صنایع را در بر می گیرد. وسعت و عمق این تغییرات، نویدبخش تحول در کل نظام‌های تولید، مدیریت و کنترل می‌باشد.

امکان اتصال میلیون‌ها انسان به دستگاه‌های موبایل باقدرت و حافظه بالا و همچنین دسترسی آنها به دانش نامحدود است و این امکانات با پیشرفت‌های عملی در حوزه‌های هوش مصنوعی، ربات، اینترنت اشیاء، وسایل نقلیه خودکار، پرینترهای سه‌بعدی، نانوتکنولوژی، بیوتکنولوژی، علم مواد، ذخیره انرژی و محاسبات کوانتومی دوچندان خواهد شد.

در حال حاضر نیز ما در دنیای هوش مصنوعی زندگی می‌کنیم: از خودروهای بدون راننده تا پهپادها، دستیارهای مجازی و نرم‌افزارهای ترجمه. طی سال‌های اخیر، پیشرفت‌های چشم‌گیری در حوزه هوش مصنوعی انجام گرفته است. این تحولات به علت افزایش قدرت پردازنده‌ها و دسترس بودن حجم گسترده‌ای از اطلاعات است. فناوری ساخت دیجیتال دائما با دنیای بیولوژیکی در حال تعامل است. مهندسان، طراحان و معماران از طراحی محاسباتی، مهندسی مواد و زیست‌شناسی مصنوعی استفاده می‌کنند تا بتوانند همزیستی بین میکرواورگانیسم‌ها، بدنمان، موادی که مصرف می‌نماییم و حتی ساختمان‌هایی که در آن زندگی می‌کنیم، ایجاد کنند.

چالش‌ها و فرصت‌های انقلاب چهارم صنعتی

انقلاب چهارم صنعتی، درست مانند انقلاب‌های صنعتی دیگر، این توانایی را دارد که سطح درآمدهای جهانی را بیشتر کند و کیفیت زندگی را بهبود بخشد. تا امروز، فناوری محصولات و خدمات جدید ایجاد کرده که بهره‌وری ما و همین‌طور لذت ما از زندگی را بیشتر کرده است. امروزه گرفتن تاکسی، رزرو پرواز، خرید محصول، پرداخت، گوش دادن به موسیقی و یا تماشای فیلم همه از راه دور انجام می‌شود.

در آینده، نوآوری‌های فناوری حالتی معجزه‌گونه پیدا خواهند کرد. هزینه حمل‌ونقل و ارتباطات کاهش پیدا خواهد کرد و زنجیره عرضه جهانی محصولات موثرتر خواهد شد. کاهش در هزینه کسب‌وکار سبب ایجاد بازارهای جدید و رشد اقتصادی خواهد شد.

اما از سویی دیگر همان‌طور که اقتصاددانانی از قبیل اریک برینجولفسون و اندرو مک کافی اشاره کردند، این تحولات بزرگ می‌تواند سبب ایجاد نابرابری (به‌ویژه در بازار نیروی انسانی) شود. جایگزینی نیروی کار با اتوماسیون و ماشین سبب وخیم‌تر شدن شکاف بین سرمایه و کار می‌شود. اما جایگزینی کارگرها با فناوری نیز می‌تواند سبب ایجاد امنیت و ایجاد شغل شود. در حال حاضر نمی‌توان آینده را پیش‌بینی کرد، اما با مطالعه گذشته می‌توان بیان داشت که تلفیقی از هر دو اتفاق خواهد افتاد. اما می‌توان اذعان داشت که در آینده، استعداد عاملی مهم‌تر از نیروی یدی در تولید خواهد بود. این سبب ایجاد شکاف در بازار مشاغل می‌شود و دو طیف مهارت بالا/درآمد بالا و مهارت پایین/درآمد پایین را پدید می‌آورد. این تفاوت ممکن است منجر به ایجاد تنش‌های اجتماعی شود.

نابرابری علاوه بر اهمیت اقتصادی، ازلحاظ اجتماعی نیز حائز اهمیت می‌باشد. بزرگ‌ترین ذی‌نفعان در نوآوری از فراهم آورندگان سرمایه‌های معنوی و فیزیکی می‌باشند: مخترعین، صاحبان سهام و سرمایه‌گذاران. فناوری یکی از دلایل اصلی کاهش درآمدهاست. در کشورهایی با درآمد بالا تقاضا برای نیروی کار ماهر افزایش یافته و از نیروی کار کم مهارت کاسته شده است. نتیجه این است که بازار کار به دو بخش نیروی کار با مهارت و نیروی کار کم مهارت تقسیم شده و جایی در میانه وجود ندارد.

این توضیح می‌دهد که چرا برخی کارگرها و کارمندان نگران درآمد خود هستند و طبقه متوسط نیز از وضعیت شغلی خود راضی نیستند. این اقتصادی که تنها دسترسی محدودی به طبقه متوسط نیروی کار می‌دهد ممکن است از ریل خارج شود. گسترش فناوری‌های دیجیتال و پویایی اطلاعات، به آتش نارضایتی دامن زده است. بیش از ۳۰ درصد از جمعیت جهان از پلتفرم‌های رسانه‌های جمعی به منظور یادگیری، ارتباط و اشتراک اطلاعات استفاده می‌کنند. در دنیایی ایده‌آل، این تعاملات سبب ایجاد فرصتی به‌منظور فهم بین فرهنگی می‌شوند، اما این‌گونه تعاملات میزان انتظارات ما را از مفهوم موفقیت بالا می‌برد و ممکن است سبب افراطی‌گری شود.

سخن پایانی

انقلاب چهارم صنعتی نه‌تنها بر آنچه انجام می‌دهیم، تاثیرگذار است، بلکه هویت ما را هم دستخوش تغییر قرار می‌دهد. این تحول بزرگ، هویت ما که شامل حریم خصوصی، حس مالکیت، الگوهای مصرف، زمان، شغل، مهارت و ارتباطاتمان است را نیز تغییر خواهد داد. این تحولات فناورانه حتی بر سلامتی‌مان و کیفیت وجودیمان تاثیرگذار است. این فهرست آن‌چنان بزرگ است که در این مقاله نخواهد گنجید.

ممکن است کسی که عاشق فناوری است از خود بپرسد، آیا ممکن است این تلفیق فناوری با زندگی‌مان، از ظرفیت‌های انسانی (مانند مشارکت و مهربانی) بکاهد؟ تعامل ما با تلفن همراهمان ممکن است که به ما اجازه ندهد تا در ارتباطی معنادار با دیگران عمیق شویم.

یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های ما در عصر جدید، حریم خصوصی است. یافتن و به اشتراک‌گذاری اطلاعات شخصی‌مان از مهم‌ترین بخش‌های ارتباطات جدید است. بحث در زمینه مسائل اساسی مانند تاثیرات فناوری بر زندگی شخصی‌مان تنها در سال‌های بعدی پررنگ‌تر خواهد شد.

تاریخچه

روند انقلاب‌های صنعتی در جهان

نخستین انقلاب صنعتی جهان در دوره ۱۷۶۰ تا ۱۸۳۰، به وقوع پیوست و تا حد زیادی محدود به انگلیس بود. انگلیسی‌ها که از پیشگام بودن کار خودآگاه بودند، صادرات ماشین‌آلات، کارگران ماهر و فنون ساخت را ممنوع کردند. انحصار انگلیس نمی‌توانست برای همیشه دوام داشته باشد، به‌ویژه از آنجا که برخی انگلیسی‌ها فرصت‌های سودآور صنعتی را در خارج از کشور می‌دیدند، در حالی که تجار قاره اروپا سعی داشتند دانش انگلیسی را به کشورهای خود بکشند. دو انگلیسی، ویلیام و جان کوکریل، با توسعه فروشگاه‌های ماشین‌آلات در لیژ حدود ۱۸۰۷ میلادی انقلاب صنعتی را به بلژیک آوردند و بلژیک نخستین کشور در قاره اروپا شد که از نظر اقتصادی متحول شد. انقلاب صنعتی بلژیک مانند نسخه انگلیسی خود متمرکز بر آهن، زغال‌سنگ و منسوجات بود. فرانسه نسبت به انگلیس یا بلژیک با سرعت و عمق کمتری صنعتی شد. در حالی‌که انگلیس رهبری صنعتی خود را اثبات می‌کرد، فرانسه در انقلاب خود غوطه‌ور بود و اوضاع نامشخص سیاسی، باعث دلسرد شدن سرمایه‌گذاری‌های بزرگ در نوآوری‌های صنعتی شد. در سال ۱۸۴۸ فرانسه به یک قدرت صنعتی تبدیل شد، اما علی‌رغم رشد چشمگیر در زمان امپراتوری دوم، از انگلیس عقب ماند.

ظهور قدرت صنعتی ایالات‌متحده در قرن ۱۹ و ۲۰ نیز از تلاش‌های اروپا بسیار پیشی گرفت و ژاپن نیز با موفقیت چشمگیر به انقلاب صنعتی پیوست. اتحاد جماهیر شوروی تنها در برنامه‌ای پنج‌ساله به یک قدرت بزرگ صنعتی تبدیل شد و فاصله چند دهه‌ای با صنعتی‌سازی که یک و نیم قرن در انگلیس طول کشید را پیمود. در اواسط قرن بیستم شاهد گسترش انقلاب صنعتی در مناطق تاکنون غیرصنعتی مانند چین و هند بودیم.

انقلاب صنعتی دوم

انقلاب صنعتی دوم در اواخر قرن ۱۹ و ۲۰ ایجاد شد. از نظر مواد اولیه، صنعت مدرن شروع به بهره‌برداری از بسیاری از منابع طبیعی و مصنوعی کرد که تاکنون استفاده نشده بود. این صنایع شامل فلزات سبک‌تر، آلیاژهای جدید و محصولات مصنوعی مانند پلاستیک‌ها و همچنین منابع انرژی جدید می‌شدند. همراه با این موارد، پیشرفت‌هایی در ماشین‌آلات، ابزارها و رایانه‌ها به‌وجود آمد که باعث ایجاد کارخانه اتوماتیک شد. اگرچه برخی از بخش‌های صنعت در اوایل تا اواسط قرن ۱۹ تقریبا مکانیزه بودند، اما عملکرد اتوماتیک، در نیمه دوم قرن بیستم به اهمیت عمده‌ای دست یافت.

انقلاب صنعتی سوم

انقلاب دیجیتال به‌عنوان سومین انقلاب صنعتی، تغییر از فناوری الکترونیکی مکانیکی و آنالوگ به الکترونیک دیجیتال است که از نیمه دوم قرن بیستم و با پذیرش و تکثیر رایانه‌های دیجیتال و ثبت اطلاعات دیجیتال آغاز شد و تا امروز ادامه دارد. به‌طور ضمنی، این اصطلاح همچنین به تغییرات گسترده‌ای که توسط فناوری‌های ارتباطی دیجیتال و ارتباطات در این دوره ایجادشده اشاره دارد. از زمان انقلاب کشاورزی تا انقلاب صنعتی، انقلاب دیجیتال آغاز یک عصر اطلاعات بود. نکته اساسی در این انقلاب تولید انبوه و استفاده گسترده از منطق دیجیتال، MOSFET ها (ترانزیستورهای MOS)، تراشه‌های مدار مجتمع (IC) و فناوری‌های مشتق شده آنها از جمله رایانه‌ها، ریزپردازنده‌ها، تلفن‌های همراه دیجیتال و اینترنت است. این نوآوری‌های فناوری، تولیدات سنتی و تکنیک‌های تجاری را دگرگون کرده است. فناوری اساسی برای این انقلاب در ربع آخر قرن نوزدهم اختراع شد که همان موتور تحلیلی بابیج و تلگراف است. به این ترتیب، ارتباطات دیجیتال پس از اختراع رایانه شخصی برای استفاده گسترده و عمومی، اقتصادی شد. انقلاب دیجیتال فناوری را از قالب آنالوگ به قالب دیجیتال تبدیل کرد که با این کار ساخت نسخه‌های مشابه با نسخه اصلی امکان‌پذیر شد.

انقلاب صنعتی چهارم

هم اکنون ما در آستانه یک انقلاب فناوری ایستاده‌ایم که اساسا نحوه زندگی، کار و ارتباط با یکدیگر را تغییر خواهد داد. از نظر مقیاس، دامنه و پیچیدگی، تغییر شکل آن چیزی نخواهد بود که بشر قبلا تجربه کرده است. این انقلاب همه ذی‌نفعان سیاست جهانی، از بخش‌های دولتی و خصوصی گرفته تا دانشگاه و جامعه مدنی را درگیر می‌کند.

نخستین انقلاب صنعتی از انرژی آب و بخار برای مکانیزه کردن تولید استفاده کرد. انقلاب دوم از برق برای تولید انبوه محصولات استفاده کرد. سومین مورد، از الکترونیک و فناوری اطلاعات برای اتوماسیون تولید استفاده کرد. اکنون چهارمین انقلاب صنعتی در حال سوار شدن بر موج انقلاب دیجیتالی است. این ویژگی با تلفیقی از فناوری‌ها مشخص می‌شود که مرزهای بین حوزه‌های فیزیکی، دیجیتالی و بیولوژیکی را محو می‌کند.

به‌طور کلی، تغییر نه‌چندان راحت از دیجیتالی‌سازی ساده (انقلاب صنعتی سوم) به نوآوری مبتنی بر ترکیبی از فناوری‌ها (انقلاب صنعتی چهارم)، شرکت‌ها را مجبور می‌کند تا نحوه تجارت خود را مورد بررسی مجدد قرار دهند. با این حال، نتیجه نهایی یکسان است: رهبران تجارت و مدیران ارشد باید محیط متغیر خود را درک کنند، فرضیات تیم‌های عملیاتی خود را به چالش بکشند و بی‌وقفه و به‌طور مداوم نوآوری کنند.

یادداشت

ضرورت بازتعریف نقش بانک‌ها در نظام اقتصادی

هادی مرادی
کارشناس اقتصاد

یکی از مهم‌ترین ارکان توسعه اقتصادی هر کشوری، نظام بانکی است. در واقع نظام بانکی، با اقداماتی مانند تجهیز و توزیع اعتبارات، عملیات اعتباری، عملیات مالی و ساماندهی و کنترل ارز، ضمن حفظ ارزش پول ملی، باید پشتوانه‌ای محکم برای توسعه اقتصادی کشورها باشد و با اعطای تسهیلات گوناگون مالی و حتی حمایت از طریق اعطای اعتبار، زمینه را برای جذابیت فعالیت در تولید و صنعت فراهم کند تا سرمایه‌گذاری در این بخش‌ها بیشینه شود.

بانک‌ها، ذاتا و ماهیتا چند کارکرد اصلی دارند؛ اول واسطه‌گری پولی است که در این بخش، بانک به‌عنوان واسطه بین عرضه‌کننده و تقاضاکننده عمل می‌کند.

دوم، خلق پول است، به این معنا که با کاهش یا افزایش نرخ سپرده می‌توانند نقدینگی را کنترل کنند. سوم، بلندمدت‌کردن اعتبارات برای حمایت از بخش‌های مختلف یا تامین مالی پروژه‌های ملی و کلان‌پروژه‌ها و چهارم، بزرگ کردن اعتبارات از طریق تبدیل پس‌اندازهای کوچک یا همان سرمایه خرد به وام‌های کلان است.

با این حال، تمام این کارکردها برای رونق بخش‌های تولیدی و صنعتی کشور و تامین نیازهای بازار داخلی، تولید محصولات صادرات‌محور و حمایت از این بخش است تا در نهایت کشور بتواند ضمن رفع نیازهای خود، با توسعه صادرت، ارز بالایی به‌دست آورد و ارزش‌افزوده حاصله را برای تامین پول موردنیاز برای واردات هزینه کند.

در این روند، بانک نه‌تنها در مقام یک بنگاه اقتصادی، رقیب بخش خصوصی نیست، بلکه به‌عنوان حامی بخش‌های تولیدی و صنعتی، در بازار نقش‌آفرینی می‌کند.

این اثربخشی تا حدی است که حتی بانک‌ها چه به‌طور مستقیم و چه غیرمستقیم (با واسطه حمایت از موسسات مالی یا حمایت از سرمایه‌گذاری خطرپذیر) از فعالیت در حوزه فناوری نیز حمایت می‌کنند.

این یعنی نظام مالی کشورهای توسعه‌یافته به پیشرانی بانک‌ها، حمایت از بخش‌های دانش‌بنیان را در همه شئون آن از ایده تا تجاری‌سازی و استارت‌آپ و در نهایت تبدیل شدن به شرکت دانش‌بنیان در دستورکار خود قرار داده است.

با این همه در ایران، بانک‌ها به‌دلیل سیاست‌های اشتباه دولت‌ها و همچنین درک نادرست از نقش و جایگاه خود در نظام اقتصادی کشور، نه‌تنها حامی تولید نبوده و نیستند، بلکه خود به‌عنوان یک بنگاه اقتصادی، در بازار فعال بوده‌اند و چون بیش از هر بنگاه دیگری به منابع ملی دسترسی داشته و دارند، همواره بازار را طبق منافع خود چرخانده‌اند.

در چنین فضایی، بانک نه‌تنها هیچ حمایتی از تولید ندارد، بلکه به‌دلیل فعالیت اقتصادی در بازار، تورم نیز ایجاد می‌شود و این یعنی عملا تولید جذابیت ندارد و بخش خصوصی به‌دلیل هزینه‌های بالا ترجیح می‌دهد سرمایه خود را به سمت دلالی و واسطه‌گری سوق دهد.

در این شرایط، صنعت نیز به همین دلیل به یک کارخانه بزرگ مونتاژ و منحصر در دولت تبدیل می‌شود که عملا از هر ایده و نوآوری تهی است.

با این نگاه می‌توان ادعا کرد در تحقق تمام اهداف یادشده در راهبردهای کلان اقتصاد مقاومتی از جمله درون‌زایی اقتصاد کشور، مولد شدن و دانش‌بنیان شدن آن، مردمی‌کردن و پرهیز دولت از تصدی‌گری اجرایی و برون‌گرایی، هیچ نهادی به اندازه نظام بانکی نقش ندارد و اگر رویکردهای این نظام اصلاح شود و روح حاکم بر سیستم بانکی کشور خود را با فضای اقتصاد دانش‌بنیان به‌عنوان مهم‌ترین مشخصه اقتصاد مقاومتی هماهنگ کند، آن‌گاه بانک به‌عنوان بزرگ‌ترین حامی تولید در دو بخش صنعت و فناوری وارد میدان می‌شود تا ضمن هدایت سرمایه‌های موجود در کشور به مسیر درست، با تسهیلات بلندمدت از بخش تولید و با حمایت‌های قرض‌الحسنه از بخش نوآوری و دانش‌بنیان، حمایت خواهد کرد.

روند صعودی شاخص کل صنعت در یک دهه

اتاق بازرگانی تهران در جدیدترین گزارش خود به بررسی وضعیت صنایع مختلف کشور از ابتدای دهه ۹۰ تا نیمه سال جاری پرداخته است.

به گزارش ایسنا، در این گزارش آمده است: برآوردها نشان می‌دهد شاخص کل تولید کارگاه‌های صنعتی کشور از ابتدای سال ۱۳۹۰ تا نیمه سال ۱۴۰۱، باوجود برخی نوسانات در نهایت صعودی بوده است. سطح شاخص در فصل سوم سال ۱۳۹۸ برای نخستین بار از عدد ۱۰۰ (رقم پایه سال۱۳۹۵) بالاتر می‌رود. پس از آن در پاییز ۱۴۰۰، برای نخستین بار شاخص کل صنعت کشور از مرز ۱۲۰ عبور می‌کند و البته در تابستان امسال با رسیدن به عدد ۱۲۴ بالاترین عدد ثبت شده در این حوزه را نمایش می‌دهد. به این ترتیب، هرچند وضعیت صنعت کشور در ۱۰ سال گذشته، با تلاطم و رکود و رونق‌های متعدد روبه‌رو بوده، اما در نهایت در تابستان امسال به بالاترین سطح خود رسیده که نشان از حرکت صعودی در این حوزه دارد. بررسی فصل به فصل وضعیت صنعت کشور نشان می‌دهد در دوره‌های مختلفی رکود طولانی تجربه شده است. بیشترین ماندگاری رکود به ۲ سال ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ بازمی‌گردد و بیشترین شدت رکود نیز حدفاصل تابستان ۱۳۹۷ تا تابستان ۱۳۹۸ به ثبت رسیده است. در نیمه نخست امسال جز ۳ بخش، سایر حوزه‌های صنعتی کشور رشد مثبت را تجربه کرده‌اند. صنایع تولید سایر وسایل نقلیه، صنایع تولید سایر مصنوعات و صنایع نقلیه موتوری به ترتیب با رشد ۵۷، ۲۲ و ۲۱ درصد بالاترین سطح رشد را به خود اختصاص داده‌اند. صنایع چوب، آشامیدنی‌ها و فلزات اساسی نیز دیگر صنایعی هستند که بالاترین رشد را تجربه کرده‌اند.

فعالان صنعت قطعه در گفت‌وگو با صمت مطرح کردند

صنعت قطعه در برزخ افزایش نرخ ارز

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

خبرها حاکی از آن است که برخی قطعات یدکی خودرو در بازار با کمبود و گرانی روبه‌رو و این‌گونه بیان شده که نه‌تنها پیدا کردن قطعات در بازار سخت شده، بلکه محصولات موجود هم با قیمت‌های سرسام‌آوری به‌دست مصرف‌کننده می‌رسند. واقعیت این است که صنعت قطعه در زنجیره تولید تا توزیع در تامین مواد اولیه و نقدینگی دچار بحران شده است. طبیعی است اگر مواد اولیه تولید قطعات گران شود، نرخ تمام‌شده قطعات خودرو نیز افزایش پیدا خواهد کرد.

افزایش نرخ مواد اولیه در افزایش نرخ تمام‌شده قطعات خودرو نقش ۵۰ تا ۹۰درصدی دارد و در بعضی از مواد اولیه مانند مواد پلیمری که تولید آنها به کمک تجهیزات و ماشین‌آلات انجام می‌شود و نیروی انسانی نقش کمرنگ‌تری در تولید آنها دارد، نقش افزایش قیمت‌ها به ۸۵ تا ۹۰ درصد می‌رسد و در قطعات فلزی خودرو نقش افزایش قیمت‌ها ۶۰ تا ۶۵ درصد است. از سوی دیگر، افزایش نرخ سایر نهاده‌های تولید مانند ارزاق، پوشاک و تجهیزات نیز در افزایش نرخ تمام‌شده قطعات خودرویی تاثیرگذار است. صمت در این گزارش، دلایل گرانی و کمبود و همچنین وضعیت تولید در این صنعت را از فعالان صنعت قطعه جویا شده که در ادامه می‌آید.

عکس: صمت

افزایش نرخ نهاده‌های تولید ناشی از افزایش نرخ دلار، برای تولیدکنندگان قطعات و لوازم یدکی مشکلات عدیده‌ای ایجاد کرده و به‌طور مستقیم، تولید در این بخش را تحت‌تاثیر قرار داده است

اگر نبود ارز و افزایش نرخ آن و مشکل تامین مواد اولیه و واسطه‌ای قطعه‌سازان ادامه یابد، در نهایت ظرفیت تولید در این بخش کاهش خواهد یافت

علت اصلی گرانی چیست؟

احمدرضا رعنایی، نایب رئیس هیات مدیره انجمن قطعه‌سازان همگن در گفت‌وگو با صمت درباره علت گرانی در بازار قطعه و لوازم یدکی به صمت گفت: علت اصلی بالا رفتن نرخ قطعات و لوازم یدکی خودرو، نوسانات نرخ ارز است که در هفته‌های اخیر از ۲۸ هزار تومان به حدود ۴۰ هزار تومان رسیده و تاثیر بسیار زیادی بر نه‌تنها بازار لوازم یدکی و واحدهای تولیدکننده در این بخش که بر اغلب بازارها گذاشته است.

رعنایی افزود: تغییرات نرخ ارز و در کنار آن، بالا رفتن بهای مواد اولیه و واسطه‌ای و افزایش هزینه‌های گوناگونی که تولیدکنندگان در فرآیند تولید دارند، همگی در وضعیت این صنعت تاثیر داشته‌اند و در ۳، ۴ هفته گذشته باعث افزایش قابل‌توجه قیمت‌ها در این بخش شده‌اند.

رعنایی با اشاره به اینکه تولیدکننده همواره در تامین مواد اولیه تحت فشار است، افزود: افزایش نرخ نهاده‌های تولید که در این مدت ناشی از افزایش نرخ دلار بود، برای تولیدکنندگان قطعات و لوازم یدکی مشکلات عدیده‌ای ایجاد کرده و به‌طور مستقیم، تولید در این بخش را تحت‌تاثیر قرار داده است.

▣ راهکار چیست؟

وی در پاسخ به این سوال که چه راهکاری وجود دارد که آرامش به این حوزه برگردد، اظهار کرد: راهکار این است که دولت ارز را به‌وفور و با نرخ ثابت در اختیار تولیدکنندگان قرار دهد. در صورت استمرار این وضعیت نابسامان، برای تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان در بازار قطعه و لوازم یدکی چالش‌هایی ایجاد می‌شود. افزایش قیمت، کمبود توزیع، توقف تولید ازسوی قطعه‌سازان به‌دلیل در اختیار نداشتن سرمایه در گردش لازم و عدم‌تخصیص به‌موقع ارز از سوی بانک مرکزی به تولیدکنندگان به‌منظور تامین مواد اولیه و قطعات واسطه‌ای که باید وارد کنند از جمله مشکلاتی است که در این بخش می‌توان برشمرد.

▣ تشکیل کارگروه

رعنایی در پاسخ به این پرسش که برای ایجاد ثبات در روند تولید قطعه و کاهش چالش فعالان این بخش چه راهکاری می‌توان پیشنهاد داد، اظهار کرد: باید هر چه سریع‌تر کارگروهی متشکل از بانک مرکزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت و قطعه‌سازان تشکیل شود و دولت و بانک مرکزی تکلیف خودشان را درباره تخصیص کافی ارز با نرخ ثابت با قطعه‌سازان روشن کنند.

این فعال صنعت قطعه با اشاره به اینکه باید به‌جد به‌دنبال راهکاری برای حل همیشگی این موضوع بود، ادامه داد: باتوجه به تغییرات مدیریتی و نابسامانی که در بانک مرکزی شاهد آن هستیم، نوسانات نرخ ارز و افزایش جهشی آن، بعید می‌دانم بتوانیم به‌زودی از این وضعیت بی‌ثبات و چالش‌برانگیز رها شویم، چون در واقع تصمیم و قدرتی پشت این موضوع نیست که بخواهد و اراده کند که بازار ارز به ثبات برسد.

رعنایی خاطرنشان کرد: در این شرایط، متضرر اصلی قطعه‌سازان، تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان و به‌نوعی تمامی ذی‌نفعان این حوزه هستند و می‌توان گفت این مشکلات آسیب‌هایی به اقتصاد کشور در سطح کلان می‌زند و در این میان، سرمایه ملی کشور است که در بخش‌های گوناگون هدر می‌رود.

وی در ادامه با اشاره به اینکه قطعه‌سازان برای مقابله با این شرایط تمام تلاش‌شان را می‌کنند، ادامه داد: سعی قطعه‌سازان این است که قطعات با حداقل نرخ و با کیفیت مناسب برای رفع نیاز کشور در داخل تولید شود و آنها را به‌موقع به بازار عرضه کنند. تمام هم و غم قطعه‌سازان این است که وظایف‌شان را به بهترین شکل ممکن انجام دهند، اما متاسفانه وضعیت بغرنج فعالان این صنعت که در بخش سرمایه در گردش با کمبود مواجهند و نابسامانی نرخ ارز و همچنین نابسامانی در عرضه مواد اولیه، باعث توقف یا اختلال در فرآیند تولید در بسیاری از واحدهای قطعه‌سازی در داخل کشور شده است.

رعنایی با بیان اینکه محدودیت‌های موجود در روند واردات هم در گرانی و کمبود قطعات بی‌تاثیر نیست، ادامه داد: تخصیص نیافتن به‌موقع ارز، به‌نوعی ایجاد محدودیت در روند واردات است. بسیاری از قطعات در چرخه تولید نیاز به مواد اولیه یا قطعات واسطه‌ای دارند که باید از خارج کشور وارد شود و تخصیص نیافتن به‌موقع ارز و طولانی شدن فرآیند آن، باعث وقفه در امر تولید می‌شود.

نوسانات ارزی، مشکل صنعت قطعه

ابراهیم احمدی، رئیس انجمن قطعه‌سازان استان اصفهان نیز در این زمینه به صمت گفت: واضح است که گرانی و کمبود قطعات و لوازم یدکی به افزایش نرخ دلار و به موازات آن، بالا رفتن بهای مواد اولیه برمی‌گردد. ضمن اینکه تولیدکننده برای انجام واردات مواد اولیه و واسطه‌ای موردنیاز برای انجام واردات، ارز نیمایی در اختیار ندارد. این موضوع شروع مشکلاتی در بخش تولید و بازار قطعات و لوازم یدکی خواهد بود که اگر ادامه پیدا کند، حتما تبدیل به چالش‌های جدی خواهد شد.

احمدی افزود: مشکل اصلی، نوسانات نرخ ارز است که به‌طور مستقیم بر تمامی بخش‌های صنعت، از جمله قطعه‌سازی تاثیرگذار است. در این مدت که نرخ ارز جهش قابل‌توجهی داشته، تولیدکننده قدرت خرید مواد اولیه را ندارد که ما تاثیر آن را در بخش تولید و به‌تبع آن بازار شاهد هستیم. نوسان نرخ ارز و افزایش‌های ناگهانی آن، همواره مشکلاتی را برای بخش تولید ایجاد می‌کند. مواد اولیه وجود ندارد و خطوط تولید با نبود مواد اولیه یا کمبود عرضه آنها مواجهند. البته کاهش تولید قابل‌توجهی در این چند هفته نداشته‌ایم، اما اگر این وضعیت ادامه پیدا کند، اثرگذاری بسیار بیشتری خواهد داشت. در این میان، وضعیت واردات هم مشخص نیست؛ از یک سو نرخ ارز بالا رفته و از سوی دیگر، تولیدکنندگان به ارز نیمایی با نرخ حدود ۲۸ هزار تومان که بانک مرکزی تعیین کرده، دسترسی ندارند که کار را در این بخش سخت کرده است.

▣ راهکار چیست؟

احمدی درباره راهکار حل سریع این مشکل اظهار کرد: برای اینکه این موانع از سر راه تولید برداشته شود، دو راه وجود دارد؛ یا باید نرخ دلار کاهش یابد و ارز نیمایی زیاد شود یا اینکه همه قطعات ۳۰ درصد افزایش نرخ پیدا کنند. اینکه این دو راهکار عملیاتی شود، بستگی به اقدامات دولت دارد که چقدر توانایی داشته باشد ارز حاصل از صادرات را وارد کشور کند.

عرضه ارز باید زیاد شود تا نرخ آن کاهش یابد و در ادامه تاثیر قابل‌توجهی بر روند تولید داشته باشد و به کمک آن بیاید.

▣ خطر کاهش ظرفیت تولید

این فعال صنعت قطعه افزود: اگر نبود ارز و افزایش نرخ آن و مشکل تامین مواد اولیه و واسطه‌ای ادامه یابد، تولیدکننده در تامین مواد اولیه ناتوان و در ادامه دچار کمبود نقدینگی می‌شود و باتوجه به اینکه تامین مواد اولیه چه از خارج و چه داخل، نیاز به نقدینگی دارد، در نهایت ظرفیت تولید کاهش خواهد یافت و امکان دارد به تعطیلی برخی از قطعه‌سازان منجر شود.

فرقی ندارد تامین مواد اولیه از داخل باشد یا خارج؛ در هر صورت ادامه دادن تولید نیاز به نقدینگی دارد.

وی افزود: انتظار این است که دولت ثباتی به بازار بدهد تا نرخ دلار بالا و پایین نشود. در حال حاضر تولیدکنندگان در شرایط سردرگمی و در بخش‌های گوناگون با چالش‌های گاه تکراری مواجهند که ادامه کار و فعالیت را برای آنها سخت کرده است.

تولیدکننده از نحوه خرید مواد اولیه گرفته تا نقل و انتقالات مالی همواره مشکلاتی دارد که در طولانی‌مدت فرسایشی می‌شود و کار را سخت و سخت‌تر می‌کند.

سخن پایانی

مدت‌هاست هر مشکلی در هر بخشی از اقتصاد کشور به‌وجود می‌آید، می‌گویند پای دلار در میان است که نرخ آن این روزها باز هم روند صعودی گرفته و آرام و قرار ندارد. این‌گونه به‌نظر می‌رسد که اگر این ابزار اقتصادی به ثبات برسد و آرامش بر بازار آن حاکم شود، تمام بخش‌ها از تولید و توزیع گرفته تا مصرف از تلاطم‌هایی که درگیر آن هستند، رهایی می‌یابند؛ از این رو در این گزارش هم کارشناسان با قطعیت عامل گرانی و کمبود در بازار لوازم یدکی و قطعه را در درجه نخست افزایش نرخ دلار و نابسامانی‌های آن می‌دانند که همچنان می‌تازد و آسیب‌های آن دامن تولیدکننده و مصرف‌کننده را می‌گیرد. شاید لازم است در اقدامی فوری پای مدیریت بحران به این بخش باز شود تا شاید اقتصاد کمی روی آرامش ببیند. این زنگ خطر مدت‌هاست به صدا در آمده است.

وزارت صمت مخالفتی با عرضه خودرو در بورس ندارد

سخنگوی وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: این وزارتخانه مخالفتی با عرضه خودرو بورس کالا ندارد و فرآیند عرضه خودروهای جدید در بورس کالا در چارچوب نظر شورای رقابت و وزارت صنعت، معدن و تجارت انجام خواهد شد.

به گزارش مهر، امید قالیباف اظهار کرد: وزارت صنعت، معدن و تجارت به همراه وزارت امور اقتصادی و دارایی به هیچ عنوان با عرضه خودرو در بورس کالا مخالف نیستند.

سخنگوی وزارت صنعت، معدن و تجارت افزود: با اتمام مهلت قانونی مصوبه سران قوا در تعیین نرخ خودرو ازسوی ستاد تنظیم بازار، شورای رقابت به حوزه تعیین دستورالعمل قیمت‌گذاری خودرو ورود پیدا کرده که همین موضوع عرضه خودرو در بورس کالا را با ابهاماتی همراه کرده است.

وی در زمینه عرضه خودروهای جدید در بورس کالا، گفت: فرآیند عرضه خودروهای جدید در بورس کالا در چارچوب نظر شورای رقابت و وزارت صنعت، معدن و تجارت انجام خواهد شد.

قالیباف در زمینه عرضه خودرو دناپلاس در بورس کالا، تصریح کرد: مدیرعامل ایران‌خودرو در مکاتبه‌ای با سازمان بورس خواستار لغو عرضه دنا در بورس کالا شده بود که امروز اعلام شد بورس کالا با فروش دناپلاس موافق است و این موضوع اجرایی خواهد شد.

در همین راستا اگر ایران‌خودرو مشکلی نداشته باشد، عرضه دنا به‌زودی انجام می‌شود.

سند مالی دولت برای ۱۴۰۲ منتشر شد

سال سخت معدن و صنایع معدنی

ارائه بودجه سالانه ۱۴۰۲ از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی مهم‌ترین خبر در حوزه‌های اقتصادی و مؤثر بر عملکرد صنایع ازجمله در حوزه معدن و صنایع معدنی بود. حقوق دولتی معادن، نرخ گاز مصرفی صنایع و همچنین بودجه اختصاص‌یافته به سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران مهم‌ترین شاخصه‌هایی هستند که در جریان تصویب بودجه موردتوجه قرار می‌گیرند.

عکس: آیدا فریدی

بالاخره لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ باگذشت بیش از یک ماه تأخیر توسط دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم و اعلام وصول شد.

به گزارش معدن‌نیوز، سید ابراهیم رئیسی، رئیس دولت سیزدهم برای دومین مرتبه از شروع فعالیت خود برای ارائه مهم‌ترین سند مالی سالیانه کشور در مجلس شورای اسلامی حاضر شد. این سند مالی عملکرد فعالان بخش معدن و صنایع معدنی را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

▣ رشد بهای انرژی در بودجه سالانه

تأمین انرژی و بهای آن یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های فعالان صنعتی در طول سال‌های اخیر بوده است. با توجه به روند ناترازی گاز در ایران در سال‌های آتی، پیش‌بینی می‌شود که چالش یادشده ادامه‌دار باشد. اثرات منفی ناشی از کمبود یا محدودیت انرژی و هم‌زمان رشد غیرقابل‌پیش‌بینی بهای آن بر صنایعی که مصرف بیش‌تری دارند به‌مراتب قابل‌توجه‌تر است. واحدهای فولادی و سیمانی بیش‌ترین مصرف گاز را در حوزه معدن و صنایع معدنی به‌خود اختصاص می‌دهند. ازآنجاکه صنعت فولاد ایران با تکیه‌بر ذخایر گازی توسعه‌یافته، بهای انرژی برای این زنجیره از اهمیت دوچندانی برخوردار است.

نرخ گاز مصرفی صنایع بر اساس درصدی از نرخ گاز خوراک واحدهای پتروشیمی تعیین می‌شود. طبق بودجه سال آینده، سقف نرخ خوراک پتروشیمی‌ها نسبت به سال ۱۴۰۱ رشد ۴۰ درصدی داشته و به ۷۰۰۰ تومان رسیده است. در ادامه تاکید شده نرخ سوخت صنایع نیز که در نسبت با نرخ خوراک پتروشیمی‌ها تعیین می‌شود، ۱۰ درصد بیشتر خواهد شد.

ضریب نرخ گاز صنعت فولاد در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ برابر ۴۰ درصد نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و با سقف قیمتی ۲۰۰۰ تومان تعیین‌شده بود. حال در بودجه سال آتی این ضریب به ۵۰ درصد افزایش خواهد یافت، بنابراین بهای انرژی مصرفی صنعت فولاد کشور از ۲۰۰۰ تومان به‌ازای هر مترمکعب به ۳۵۰۰ تومان به ازای هر مترمکعب افزایش خواهد یافت. بهای گاز مصرفی در سایر صنایع نیز با احتساب رشد ۱۰ درصدی یادشده قابل‌محاسبه خواهد بود. با توجه به میزان مصرف قابل‌توجه گاز در واحدهای احیا، این تغییر تأثیر مثبت بسزایی بر نرخ تمام‌شده تولید آهن اسفنجی خواهد داشت و در سایر حلقه‌های این زنجیره نیز منعکس خواهد شد.

▣ درآمد دولت از صادرات معدنی

در بودجه سال ۱۴۰۲ نیز درآمد صادرات مواد خام و نیمه‌خام مشمول مالیات و عوارض صادراتی شد. بر اساس لایحه بودجه ۱۴۰۲ کل کشور، به‌منظور اجرای سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری در جهت تحقق جهش تولید دانش‌بنیان و توسعه زنجیره ارزش تولید و عبور از خام فروشی، درآمد حاصل از صادرات مواد و محصولات معدنی و صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی از جمله بیلت، بلوم و اسلب، محصولات نفتی، گازی و پتروشیمی از جمله قیر و متانول، اوره و پلی اتلین به‌صورت خام و نیمه‌خام در تمام نقاط کشور، مشمول مالیات و عوارض صادراتی می‌شود.

دریافت مالیات از صادرات مواد و محصولات معدنی و صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی که در دسته مواد خام و نیمه‌خام قرار می‌گیرند از سال گذشته تاکنون، برای فعالان صنعتی دغدغه‌آفرین بوده است. بسیاری از فعالان صنعتی و تولیدکنندگان در بخش معدن و صنایع وابسته به آن، تعریف مواد نیمه‌خام و دریافت مالیات از صادرات این محصولات را اقدامی غیرکارشناسی و حتی غیرقانونی می‌دانند.

این فعالان صنعتی و اقتصادی معتقد هستند سیاست یادشده در شرایط تحریم و محدودیت رد فروش نفت و تنها با هدف جبران درآمدهای محدودشده دولت، اجرایی می‌شود. اما اجرای این دست سیاست‌ها ضربات جدی و غیرقابل جبرانی را به عملکرد صنایع تحمیل می‌کند. ازاین‌رو از سیاست‌گذاران انتظار می‌رود با اصلاح هزینه‌های خود، ضربات جدیدی را به عملکرد صنعتگران و به دنبال آن اقتصاد کشور تحمیل نکنند.

▣ بودجه نهادهای معدنی تعریفی ندارد

در کشور ما معادن جزو انفال قرار دارند، هرچند که در موارد متعددی بهره‌برداری از ظرفیت‌های معدنی برای یک دوره زمانی مشخص به بخش خصوصی واگذار می‌شود. با توجه به ماهیت عمومی بودن معادن در کشور نهادهایی که مدیریت معادن را بر عهده‌دارند، از دولت بودجه سالانه دریافت می‌کنند. انتظار می‌رود بخشی از این بودجه به توسعه زیرساخت‌های معدنی و همچنین با هدف شناسایی ذخایر معدنی سرمایه‌گذاری شود.

میزان بودجه در نظر گرفته‌شده برای سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) با رشد ۷ درصدی نسبت به عدد پیش‌بینی‌شده در لایحه بودجه ۱۴۰۱ به ۲۲۸۷ میلیارد و ۱۸۳ میلیون و ۲۰۰ تومان رسیده است.

بودجه در نظر گرفته‌شده برای شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ۶۷۱ هزار و ۸۸ میلیارد تومان در نظر گرفته‌شده که نسبت به میزان آن در لایحه بودجه ۱۴۰۱ برابر ۲۵ درصد بیشتر است. میزان بودجه اختصاص‌یافته به شرکت ملی فولاد ایران ۱۰ هزار و ۲۵۳ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان در نظر گرفته‌شده که حدود ۱۱۹ درصد کمتر میزان در نظر گرفته آن در لایحه بودجه ۱۴۰۱ است.

توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که سقف کلی بودجه سال ۱۴۰۲ در قیاس با سال ۱۴۰۱، معادل ۴۰ درصد بیشتر شده است. هم‌زمان بودجه اختصاص‌یافته به برخی سازمان‌ها رشد قابل‌توجهی داشته است. اما بودجه اختصاص‌یافته به نهادهای متولی بخش معدن که محرک اقتصاد کشور هستند به‌مراتب کم‌تر از تورم، افزایش‌یافته است.

با توجه به اثرگذاری فعالیت‌های معدنی و صنایع معدنی در حوزه اقتصاد و اشتغالزایی، اجرای سیاست انقباضی در قبال چنین بخش مهمی از اقتصاد جای تعجب دارد.

▣ محرک فلزات در بازار جهانی

انتشار بودجه ۱۴۰۲ مهم‌ترین خبری بود که بازار داخلی بخش معدن و صنایع معدنی را تحت تاثیر قرار داد. هم‌زمان محرک‌های دیگری عملکرد فلزات را در بازار جهانی متاثر می‌کنند؛ محرک‌هایی که به‌طور غیرمستقیم بر عملکرد صنایع داخلی نیز اثرگذار خواهند بود. سقوط شاخص دلار در روزهای گذشته سیگنال مثبتی برای فلزی‌ها در بازارهای جهانی بود. بر اساس آمار منتشرشده از سوی وزارت کار امریکا، در ماه دسامبر در این کشور ۲۲۳ هزار شغل جدید ایجاد شد. میزان درآمد ماهانه امریکایی‌ها در ماه پایانی سال ۲۰۲۲، کمتر از پیش‌بینی‌ها و برابر ۰.۳ درصد بیشتر شد. بنابراین تضعیف داده‌های اشتغال و درآمد امریکا زمینه عقب‌گرد شاخص دلار را فراهم و هم‌زمان به رشد بهای فلزات در بازار جهانی منتهی شد.

واهمه از افزایش تعداد مبتلایان به کرونا در چین و نزدیک شدن به تعطیلات سال نوی چینی از دیگر شاخصه‌های منفی مؤثر بر عملکرد فلزات در بازار جهانی است.بااین‌وجود سرمایه‌گذاران امید دارند که دولت چین برای بازگرداندن اقتصاد این کشور به مسیر رشد حمایت بیشتری از بخش ساخت‌وساز انجام دهد. بنابراین همچنان دورنمای فلزات در بازار جهانی درگرو تصمیمات اقتصادی چین و امریکا است.

بازدید معاون نظارت و امور تولیدی سازمان بازرسی از فولاد هرمزگان

معاون نظارت و بازرسی امور تولیدی سازمان بازرسی کل کشور و هیئت همراه ضمن بازدید از واحدهای تولیدی شرکت فولاد هرمزگان و گفت‌وگو با مدیرعامل شرکت، در جریان مشکلات و چالش‌های تولیدکنندگان فولاد به ویژه کمبود انرژی قرار گرفت.

به گزارش روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان، عطاالله معروخانی در بازدید احمد اسدیان، معاون نظارت و بازرسی امور تولیدی سازمان بازرسی کل کشور و هیئت از واحدهای تولیدی شرکت با اشاره به معضل چندین ساله صنعت فولاد در کمبود انرژی، بیان کرد: صنایع فولادی در سال‌های اخیر همواره در نوک پیکان کمبود انرژی قرار دارند و در تابستان کمبود برق و در زمستان کمبود گاز داریم.

وی افزود: اکنون فولاد هرمزگان اجرای طرح‌های توسعه‌ای متعددی را آغاز کرده است و به تامین پایدار انرژی این طرح‌ها نیاز دارد. با اینکه فولاد

هرمزگان با هماهنگی فولاد مبارکه به عنوان شرکت مادر به دنبال سرمایه‌گذاری در زمینه انرژی است اما این سرمایه‌گذاری وظیفه فولاد هرمزگان نیست و در عین حال، وقت و هزینه زیادی را از شرکت ما می‌گیرد. از این رو ضروری است مشکلات تولیدکنندگان به گوش سیاست‌گذاران و دولتمردان برسد تا در این رابطه به‌طور اساسی چاره‌اندیشی کنند. به طور کلی چشم‌انداز تامین انرژی برای صنعت فولاد در سال‌های آتی بسیار مبهم و چالش‌برانگیز است.

اسدیان نیز در این بازدید با تاکید بر لزوم رفع مشکلات کمبود انرژی فولادسازان، خاطرنشان کرد: زمانی که سرمایه‌گذار مبادرت به اخذ مجوز برای اجرای یک طرح را می‌کند، تامین زیرساخت‌ها به ویژه انرژی آن برعهده دولت است. اما متاسفانه چشم‌انداز مثبتی در این زمینه وجود ندارد و سرمایه‌گذاری‌ها با چالش مواجه می‌شود.

معاون نظارت و بازرسی امور تولیدی سازمان بازرسی کل کشور در پایان با اشاره به اهمیت صنعت فولاد در کشور، بر حل مشکل تامین انرژی فولادسازان در سریع‌ترین زمان ممکن تاکید و ابراز امیدواری کرد بتوان با یک برنامه منسجم، به سمت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در زمینه انرژی برویم.

بازدید مدیرعامل بانک سپه از مجتمع صنعتی چادرملو

به گزارش روابط عمومی شرکت معدنی و صنعتی چادرملو، دکتر ابراهیمی مدیرعامل بانک سپه، سهامدار عمده چادرملو و هیات همراه از واحدهای مختلف مجتمع صنعتی چادرملو بازدید کردند.

مهندس طاهرزاده، مدیرعامل شرکت در این بازدید در هر واحد صنعتی توضیحاتی در خصوص روند فعالیت و تولیدات هر بخش گزارش مبسوطی ارائه کرد.

بر اساس این گزارش مدیرعامل چادرملو اظهار امیدواری نمود: با توجه به عملکرد ۱۰ ماهه امسال چادرملو، پیش‌بینی می‌گردد

علی‌رغم محدودیت‌های اعمال شده در خصوص مصرف گاز و همچنین تامین برق تا پایان سال‌جاری میزان تولیدات محصولات این شرکت نظیر شمش با توجه به تمهیدات انجام شده افزایش محسوسی نسبت به سال ۱۴۰۰ یابد.

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۰۱۰۲۳۰۰۰۷۷۱ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقدسند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک کن تهران تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای حسین ملکی فرزند بابا بشماره شناسنامه ۹۶۸ صادره از مشکین‌شهر در یک قسمتی از ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۳۷/۴۴ مترمربع پلاک ۵۸ فرعی از ۱۲۱ اصلی واقع در بخش ۱۱ تهران خریداری از مالک رسمی دولت جمهوری اسلامی ایران محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی میشود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. (شناسه آگهی : ۱۴۳۱۷۱۳)

تاریخ انتشار نوبت اول : ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

۱۴۹۵۳/م الف محمد امین کریمی جو – رئیس ثبت اسناد و املاک کن تهران

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۰۱۰۲۳۰۰۰۷۸۱ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقدسند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک کن تهران تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی خانم ملیحه کمالی فرزند اصغر بشماره شناسنامه ۱۴۹۰ صادره از تبریز در ۲۶/۵ متر مربع مشاع از عرصه ششدانگ قسمتی از یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۱۰۶ متر مربع پلاک ۳۶۰۸ فرعی از ۱۲۶ اصلی واقع در بخش ۱۱ تهران خریداری از مالک رسمی بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی میشود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند میتوانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم ،اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. (شناسه آگهی : ۱۴۳۱۷۵۷)

تاریخ انتشار نوبت اول : ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

۱۴۹۵۷/م الف محمد امین کریمی جو – رئیس ثبت اسناد و املاک کن تهران

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۰۱۰۲۳۰۰۰۷۸۲ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقدسند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک کن تهران تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای محمد گنجی فرزند داود بشماره شناسنامه ۲۴۶۱۲ صادره از تهران در ۲۶/۵ متر مربع مشاع از عرصه ششدانگ قسمتی از یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۱۰۶ متر مربع پلاک ۳۶۰۸ فرعی از ۱۲۶ اصلی واقع در بخش ۱۱ تهران خریداری از مالک رسمی بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی میشود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند میتوانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم ،اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. (شناسه آگهی : ۱۴۳۱۷۵۹)

تاریخ انتشار نوبت اول : ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

۱۴۹۵۸/م الف محمد امین کریمی جو – رئیس ثبت اسناد و املاک کن تهران

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۰۱۰۲۳۰۰۰۷۸۰ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی وساختمانهای فاقدسند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک کن تهران تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی خدمات مهندسی و شهرسازی علوی بشماره شناسه ۱۰۱۰۱۶۵۸۹۸۱ در ۲۶/۵ متر مربع مشاع از عرصه ششدانگ قسمتی از یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۱۰۶ متر مربع پلاک ۳۶۰۸ فرعی از ۱۲۶ اصلی واقع در بخش ۱۱ تهران خریداری از مالک رسمی بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی میشود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند میتوانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم ،اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. (شناسه آگهی : ۱۴۳۱۷۶۰)

تاریخ انتشار نوبت اول : ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

۱۴۹۵۹/م الف محمد امین کریمی جو – رئیس ثبت اسناد و املاک کن تهران

یادداشت

خلاقیت یا پاسخ به نیاز

فریبرز مسعودی
استاد دانشگاه و فعال معدن

معدنکاری، سخت‌ترین شغل دنیا است و فعالیت در این حوزه با دشواری‌های ذاتی روبه‌رو است. بر این اساس، کارآفرینی در این حوزه هم دشواری‌ها و اقتضائات خاص خود را دارد. معادن معمولا در دورافتاده‌ترین بخش‌های کشور قرار دارند و دسترسی معدنکاران به امکانات رفاهی بسیار کم است، بنابراین روشن است که زندگی در این شرایط چندان آسان نیست. بنابراین ایجاد فرصت‌های بیشتر برای کارآفرینی در حوزه معدن، مستلزم آن است که امکانات رفاهی متناسب و بسترهای لازم برای استفاده از تکنولوژی‌های نوین فراهم شود. علاوه بر این، لازم است عوامل خطرآفرین تا حد ممکن از فرآیند معدنکاری حذف شود. امروزه دیگر چندان قابل‌توجیه نیست که معدنچی با جان خود بازی کند، بنابراین باید با جایگزین کردن برخی ماشین‌آلات، استفاده از تکنولوژی‌های جدید، تهویه مناسب محیط، تلاش کرد تا هم فرصت شغلی از دست نرود و هم ریسک فعالیت کاهش پیدا کند.

اما ظرفیت کارآفرینی در حوزه معدن چقدر است؟ برای پاسخ به این پرسش باید موضوع را به ۲ بخش تقسیم کرد؛ بخش اول، طرح‌ها و ایده‌هایی دانشگاهی است که حاصل خلاقیت فارغ‌التحصیلان یا حتی دانشجویان این رشته است و بسیاری از این ایده‌ها بسیار هوشمندانه و درخشان است.

بخش دوم، ارائه طرح‌ها و ایده‌هایی است که بتواند مشکل بخش صنعت کشور را حل کند. در حال حاضر باید نیازهای بخش معدن کشور را شناسایی کنیم و ایده‌هایی که در پاسخ به این نیازها هستند، موردحمایت بیشتری قرار دهیم. البته ایده‌های نوآورانه و روش‌های خلاقانه‌ای که در دنیا رایج است یا حتی در ذهن افراد خلق می‌شود، می‌تواند بسیار ارزشمند و کارگشا باشد و زمینه ایجاد تحولاتی در بخش معدن را فراهم کند، اما در حال حاضر، بخش اعظم طرح‌هایی که ارائه می‌شوند، در این دسته قرار می‌گیرند و ایده‌هایی که با نگاه به بخش صنعت و حل مشکلات آن خلق می‌شود، انگشت‌شمار هستند.

این مشکل از آنجا ناشی شده که پیوند ضعیفی میان بخش صنعت و دانشگاه برقرار است و به این جهت، نیروهای خلاق معمولا به حوزه‌هایی می‌پردازند که برای آنها جذابیت دارد یا در دنیا موردتوجه است.

به‌نظر من، مشکل در مرحله انتخاب طرح اتفاق می‌افتد. در این قسمت است که نیاز اصلی به‌درستی تشخیص داده نمی‌شود و طبیعی است که راه‌حل آن‌هم چندان مفید فایده نخواهد بود.

برای عبور از این مشکل، باید در مدت‌زمانی مشخص بخش داوری، تخصیص بودجه و حمایت از ایده‌ها تعطیل یا حداقل کمتر شود. در مقابل، حمایت‌های ویژه‌ای برای تجاری‌سازی ایده‌ها در نظر گرفته شود. البته لازم است، توجه داشته باشیم که چنین طرح‌هایی بیشتر میان‌رشته‌ای هستند، بنابراین باید کارآفرینان رشته‌های مدیریتی، اقتصادی، معدن و زمین‌شناسی با هم کار کنند تا راه‌حلی همه‌جانبه برای مشکل موردنظر بیابند. در حوزه‌های صنعتی، به‌طورکلی بیشتر به کارآفرینانی نیاز داریم که بتوانند نیروی کاری را فعال کنند. تصور ما این است که باید سرمایه‌گذاری زیادی انجام شود تا کارآفرینان بیشتری تربیت کنیم، اما نیاز کشور به این افراد محدود است و نباید این نکته فراموش شود که اگر ما یک کارآفرین نیاز داریم، در ازای آن باید ۱۰۰نفر دیگر کار بکنند.

اغلب نیروهای کاری که در بخش صنعت ما مشغول به کار هستند، به ۲دسته تقسیم می‌شوند؛ یک دسته نیروهای متخصصی هستند که توانایی‌های ویژه دارند و بیشتر در بخش‌های مدیریتی و برنامه‌ریزی کار می‌کنند و دسته دیگر بیشتر تکنسین‌ها هستند.

بسیاری از کشورهای پیشرفته برای تامین نیروی کار توانمند، مرکز اشتغال یا آموزش حرفه‌ای تاسیس کرده‌اند تا نیروهایی حرفه‌ای که قادر به قبول مسئولیت کاری باشند، تربیت کنند. ما هم باید با تغییر سیستم نگرش در آموزش و پرورش، تغییر روش‌ها در آموزش عالی، توسعه بنگاه‌ها و آموزش تخصصی در مقطع فوق‌دیپلم یا دوره‌های کارگاهی این خلا را پر کنیم. در شرایط امروزی مشاغل، دیگر کمتر جایی به کارگر صفر احتیاج دارد، زیرا کارها به‌سوی تخصصی شدن پیش می‌روند. بنابراین باید همیشه تکنسین‌هایی داشته باشیم که بتوانند مهارت‌های تخصصی حداقلی داشته باشند.چه‌بسا موارد زیادی وجود دارد که زمینه توسعه وجود دارد، اما به‌دلیل نبود زیرساخت و نیروی انسانی نمی‌توان این کار را انجام داد. متاسفانه در حال حاضر همه فکر می‌کنند باید در رده‌های بالای مدیریتی قرار بگیرند، شرکتی تاسیس کنند و تعداد زیادی نیرو زیر دست‌شان کار کنند، اما توجه چندانی به نیرو و سرمایه کاری که باید بیایند و مشغول باشند و بدنه اصلی صنعت ما را بچرخانند، نشده است.

در گزارش صمت درباره انتظارات بخش معدن از دولت مطرح شد

فشار از دولت؛ چانه‌زنی از معدن

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

درگیری پلیس آلمان و فعالان محیط‌زیست

همزمان با بحران انرژی در کشورهای اروپایی، پلیس آلمان با فعالان محیط‌زیست که در مخالفت با توسعه یک معدن زغال‌سنگ تجمع کرده بودند، درگیر شد. به‌گزارش معدن‌نیوز، معترضان که بسیاری از آنها ماسک یا کلاه بر سر داشتند، در اعتراض به توسعه معدن گارزویلر (Garzweiler) تجمع کرده بودند. این معدن در روستای متروکه لوتزرت قرار دارد و بخشی از منطقه استخراج زغال‌سنگ قهوه‌ای در ایالت نوردراین-وستفالن در غرب آلمان است.

لیگنیت (lignite) یا زغال‌سنگ قهوه‌ای مرغوب‌ترین نوع این ماده معدنی و به رنگ قهوه‌ای مایل به سیاه است. معترضان با تشکیل زنجیره اعتراضی اقدام به تحصن کرده و ساختمان متروکه‌ای در این روستا را که به‌منظور معدن تخریب شده است، به‌تصرف درآوردند. برخی فعالان، خود را در حفره‌هایی در زمین دفن کردند و برخی دیگر از سه‌پایه‌های چوبی آویزان شدند. این اعتراضات افزایش تنش‌ها بر سر سیاست انرژی برلین را نشان می‌دهد. بحران انرژی در اروپا به‌دلیل حمله روسیه به اوکراین این کشور را مجبور کرده، به دوران استفاده از سوخت آلوده‌تر بازگردد. این موضوع به‌ویژه برای حزب سبز آلمان حساسیت‌برانگیز است، زیرا این حزب اکنون به‌عنوان بخشی از دولت ائتلافی اولاف شولتس صدر اعظم آلمان، به قدرت رسیده است. رابرت هابِک، وزیر اقتصاد این کشور از حزب سبز با تصمیم دولت برای توسعه معادن موافقت کرده است. برخی فعالان محیط‌زیست بلوک‌های زغال‌سنگ به وزن ۲۵۰ کیلوگرم را در مقابل مقر محلی حزب سبزها ریختند.

پلیس آلمان در جریان اعتراضات از فعالان خواست از اعمال خشونت خودداری و خویشتنداری کنند. به‌گفته پلیس، در روزهای اخیر برخی فعالان به نیروهای پلیس حمله یا به‌سمت آنان سنگ پرتاب کرده‌اند.

رابطه دولت و معدن چگونه باید باشد تا چرخ تولید بگردد؟! این روزها اهالی معدن، همه در تب‌وتاب تغییرات سریع و غافلگیرکننده چارچوب مالوف فعالیت‌شان هستند. از بودجه، یارانه گرفته تا نرخ ارز، عوارض صادرات، تعرفه واردات، افزایش هزینه حمل کالا و هزار و یک دغدغه دیگر که مثل توفانی معادلات ذهنی و برنامه‌ریزی کاری‌شان را درمی‌نوردد.

پای صحبت هرکدام که می‌نشینیم، ناگفته‌ها و درددل‌های فراوانی دارند، اما آنچه به‌تناوب تکرار می‌شود، انتظارات و توقعاتی است که دولت باید به آنها توجه کند تا کمک‌حال‌شان باشد و گرهی از این کلاف سردرگم باز کند.

در گزارش امروز صمت از منظر ۲ فعال و کارشناس حوزه معدن، نگاهی به انتظارات و توقعات بخش معدن داشتیم.

آنچه در پی می‌خوانید، گلایه‌ها و انتظارات تقی نبئی و حسام‌الدین فرهادی‌نسب در حوزه معدن است.

عکس: آیدا فریدی

بزرگ‌ترین چالش اقتصاد معدن، سیاست قیمت‌گذاری دستوری است که در بخش فرآورده‌های معدنی و صنایع پایین‌دستی تا متالورژی و تولید شمش، محصولات فلزی، سیمان و حتی تا صنعت کاشی و شیشه حاکم بوده است

رأس هرم تولید

تقی نبئی ـ کارشناس و فعال معدن:

صنعت معدنکاری از اکتشاف آغاز می‌شود، با استخراج ادامه می‌یابد و تا فرآوری و متالورژی دنبال می‌شود. کل فرآیند صنعت معدنکاری، فعالیتی علمی و فن‌محور است و هدف از آن، تولید ثروت، تامین مواد اولیه و فربه کردن حلقه اول زنجیره‌های گسترده تولیدی است. معدن در رأس هرم زنجیره تولید قرار گرفته است. این بخش به‌عنوان رهبری‌کننده فعالیت‌های اقتصادی، با نگاه دولتی و سیاسی آسیب می‌بیند و این آسیب به بخش‌ها و زنجیره‌های پایین‌دستی هم منتقل می‌شود.

سایه سنگین نگاه دولتی

متاسفانه سایه سنگین نگاه‌های دولتی و سیاسی بر سر حوزه معدن، به‌ویژه در حوزه قوانین و مقرراتی که وضع‌شده، حاکم است.

دولت در بخش قابل‌توجهی، شاید بیش از ۸۰ درصد فعالیت‌های معدن و صنایع معدنی ایران سهامدار عمده است. یعنی در تمامی صنایع مادر معدنی برای مثال در فولاد، مس، آلومینیوم، سیمان و... به‌صورت مستقیم سرمایه‌گذاری کرده و با اینکه سال‌های سال از این سرمایه‌گذاری‌ها گذشته است، هنوز حاضر نیست، سهام خود را واگذار کند و کماکان به‌عنوان سهامدار عمده در تصمیم‌سازی این صنایع حضور دارد.

ضعف اکتشاف

ضعف اکتشاف در بخش معدن بسیار جدی است. این روزها شاهد اظهار نگرانی بیشتر صاحب‌نظران و فعالان بخش‌های مختلف در این زمینه هستیم و دولت ضعیف‌ترین عملکرد را در حوزه اکتشاف داشته است. علاوه بر این، نه‌تنها نقش حمایتی خود را ایفا نکرده که وظایفش را نیز نادیده گرفته و در حداقل سطح ممکن پیگیری کرده است.

گواه این ادعا خودداری از پرداخت بودجه‌های سنواتی است که برای این بخش در نظر گرفته می‌شود. این بودجه‌ها هرچند بسیار ناچیز است، اما بازهم به‌درستی پرداخت نمی‌شود.

کشور پهناور ما نیازمند آن است که سرمایه‌گذاری‌های زیادی در حوزه اکتشاف انجام شود و ما بتوانیم علاوه بر اکتشافات سطحی، از اکتشافات عمقی که از آن تاکنون غافل بوده‌ایم، بهره‌مند شویم.

حقوق دولتی

در بحث حقوق دولتی قانون‌گذار پیش‌بینی کرده که درصدی از درآمد معادن به‌حساب خزانه واریز شود تا حدود ۶۵ الی ۷۰ درصد از این مبلغ به حوزه معدن بازگردد و وزارت صمت بتواند با این اعتبارات، زیرساخت‌های معدن را تامین کند و از این طریق، زمینه شکوفایی این بخش را فراهم کند، متاسفانه در سنوات گذشته شاید کمتر از ۱۰ درصد از این اعتبارات به وزارتخانه بازگشته و به‌نظر می‌رسد وزارت صمت، همین میزان را هم در بخش زیرساخت‌های حوزه معدن به‌درستی مصرف نکرده است.

بنابراین هر سال ۹۰ درصد از حقوق دولتی که رقم درشتی است، و شاید به بیش از ده‌ها هزار میلیارد تومان برسد، از بخش معدن خارج می‌شود و متاسفانه هرگز دوباره جذب این بخش نمی‌شود. علاوه بر این، ۵ درصد صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی هم به‌درستی به این بخش تخصیص داده نمی‌شود. همین‌طور ۳ درصد سازمان نظام‌مهندسی هم تاکنون پرداخت‌نشده است. تمام این شواهد حاکی از آن است که بخش معدن سالانه رقمی بین ۵ تا ۱۰ درصد منابع درآمدی خود را از دست می‌دهد و آنچه در قانون پیش‌بینی‌شده به‌هیچ‌وجه محقق نمی‌شود که این چالش به رشد و توسعه در حوزه معدن آسیب شدیدی وارد می‌کند.

تجهیزات و امکانات

مثال دیگری که نشان می‌دهد حاکمیت در بخش معدن عملکرد ضعیفی داشته، موضوع تجهیز ناوگان معدنی و نوسازی است که همواره با مقررات بروکراتیک پیچیده موانعی متعددی بر سر راه آن قرار گرفته که مانع از نوسازی ناوگان ماشین‌آلات معدنی شده است. این معضل علاوه بر اینکه شائبه رانت و فساد را در این حوزه ایجاد کرده، ضربات و لطمات زیادی به اقتصاد معدنی به‌ویژه نرخ تمام‌شده وارد آورده و به رکود و وقفه در تولید دامن زده است.

قیمت‌گذاری دستوری

بزرگ‌ترین چالش اقتصاد معدن، سیاست قیمت‌گذاری دستوری است و در بخش فرآورده‌های معدنی و صنایع پایین‌دستی تا متالورژی و تولید شمش، محصولات فلزی، سیمان و حتی تا صنعت کاشی و شیشه حاکم بوده است. این نوع قیمت‌گذاری باعث می‌شود که انگیزه و مشوق‌های سرمایه‌گذاری در حوزه معدن کاهش یابد که مانعی جدی بر سر شکوفایی اقتصاد معدن بوده است. متاسفانه کماکان شاهد ادامه این روند هستیم که یا روی خود محصولات اعمال می‌شود یا روی ارز حاصل از صادرات. در مورد اخیر صادرکننده باید ارز صادراتی را یا در سامانه نیما یا در سامانه توافقی عرضه کند. این در حالی است که باید هزینه‌های خود را با ارز آزاد بپردازد.

ورود دولت به ارزش‌گذاری تولیدات و محصولات، یکی از چالش‌های اساسی شکوفایی اقتصاد این حوزه و یکی از بزرگ‌ترین آفات حوزه فعالیت‌های معدنی کشور است.

پیکر نحیف معدن

حسام‌الدین فرهادی‌نسب ـ کارشناس و فعال معدن:

حقوق دولتی معادن بزرگ‌ترین اجحافی است که به بخش معدن می‌شود، نگاه درآمدزایی دولت و مجلسیان به موضوع حقوق دولتی منجر می‌شود. هر یک از دیگری سبقت می‌گیرند تا این عدد را بزرگ‌تر و مشاورانی استخدام می‌کنند تا بتوانند ۵ هزار میلیارد تومان (همت) را ۱۰ همت و بعد به ۲۰ همت تبدیل کنند و به همین ترتیب پیش بروند. این اعداد و ارقام رو به رشد متاسفانه در محل‌های پیش‌بینی‌شده در قانون هم هزینه نمی‌شود و در نتیجه پیکر معدن روزبه‌روز نحیف‌تر و مشکلات اطراف آن فربه‌تر می‌شود.

معدنداری که این حقوق دولتی سنگین را می‌پردازد، حداقل انتظارش این است که تبصره‌های ماده ۱۴ قانون درباره وی اعمال شود و دیگر گرفتاری‌های جانبی مثل مشکل مسیر دسترسی، منابع طبیعی، معارضان محلی، جاده و... را نداشته باشد، اما همه این معضلات همچنان وجود دارد و گریبان معدندار را می‌گیرد و باید با صرف هزینه‌های اضافه آنها را هم برطرف کند.

در حوزه مالیات هم قرار بود، بخش معدن به‌دلیل فعالیت در مناطق محروم، از معافیت مالیاتی برخوردار شود، اما باتوجه به اینکه موضوع معافیت‌ها زیر نظر استانداری‌ها است و مناطقی که استانداری مشخص می‌کند، جزو مناطق محروم به‌شمار می‌رود، ممکن است برخی معادن از دایره این تعریف خارج شوند. در واقع گاهی از آنجا اسم معدن پرطمطراق است، نگاه برخی به معدن کاملا منفعت‌جویانه باشد. در این فرآیند سعی بر آن است که این بخش به‌سرعت به پول نزدیک شود تا بتوانند از آن درآمدی داشته باشند.

پیچیدگی‌های قوانین

آنچه مسلم است درباره پیچیدگی‌های قوانین و مقررات نیز باید شیوه‌نامه‌ها، تفاهمنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌هایی که سوار بر قانون معادن می‌شوند موزد بازنگری و اصلاح قرار گیرند. این دست از قوانین که به‌واسطه فشار دستگاه‌های بالادستی تحمیل می‌شوند، بر پیکر نحیف معدن فشار وارد می‌کنند. وقتی در ماده ۱۰۹ و ۱۱۰ قانون معادن صراحتا اجازه ورود ماشین‌آلات صادر شده یا طبق قانون معادن، معدندار باید بتواند ماشین‌آلات موردنیاز خود را وارد کند، چطور یک معاون وزیر می‌تواند با یک دستورالعمل جلوی آن را بگیرد یا مسئول بعدی عوارض آن را افزایش دهد و به‌همین ترتیب، نفر بعدی قید دیگری برای آن ایجاد کند و به همین ترتیب گرهی بر گره‌های دیگر افزوده شود.

در واقع ما با تورم دستورالعمل‌ها مواجهیم و اصل قانون رهاشده است، به‌عبارت بهتر، گاهی مسائل در کشور ما به‌شیوه کدخدامنشی پیش می‌رود.

نص صریح قانون در حقوق دولتی

در موضوع حقوق دولتی نیز باوجود نص صریح قانون که در آن نحوه اخذ حقوق دولتی مشخص‌شده، باز به‌شکل سلیقه‌ای عمل می‌شود. شاید زمانی این اعداد و ارقام ناشی از اجرای قانون حقوق دولتی خیلی بزرگ و آزاردهنده نبود و منطقی و قابل‌قبول به شمار می‌رفت، بنابراین اعتراضی به آن نمی‌شد، اما امروز بخش عظیمی از درآمد معدن را شامل می‌شود.

به نظر می‌رسد از آنجا که اجرای برخی دیگر از قوانین و کسب درآمد از آن محل با دشواری‌هایی همراه بوده و وصول مطالبات برای دولت هزینه دارد، فشار را روی دوش معادن گذاشته‌اند.

علت این است که در بخش معدن، گلوگاه‌های متعددی وجود دارد. به عنوان نمونه در ساده‌ترین شرایط اگر یک روز گازوئیل به یک معدن نرسد، هم کار می‌خوابد و هم افرادی که از آن معدن ارتزاق می‌کنند، کار خود را از دست می‌دهند و آن بنگاه اقتصادی از حیزانتفاع ساقط می‌شود.

بنابراین معدنداران جزو مشاغلی به حساب می‌آیند که مجبور به تمکین فوری قوانین حتی در صورت مخالفت با آن قانون هستند. درحقیقت رگ حیات آنها در دست دولت است و اگر حقوق دولتی را پرداخت نکنند با مشکلات جدی برای ادامه کار مواجه می‌زوند. به عنوان مثال سهمیه سوخت آنها قطع می‌شود، اجازه انفجار ندارند و با چالش‌های متعدد دیگر روبه‌رو می‌شوند. جالب اینجا است که همه این سختگیری‌ها درباره معادن صادق است و برای تادیه مالیات یا جریمه از کارخانجاتی که شاید ده‌ها برابر یک معدن درآمد داشته باشند یا تخلفات بزرگ‌تری انجام دهند، هیچ مکانیسمی وجود ندارد.

اقتصاد یا معدن

هر مشکل که در بخش اقتصادی معدن داریم،متاثر از شرایط کلی اقتصاد کشور است. به‌عبارت بهتر، معدن حوزه‌ای جدا و منفک از اقتصاد نیست و تمام مشکلاتی که برای اقتصاد و مردم پیش می‌آید، در بخش معدن هم تاثیرگذار است، بنابراین هر تمهیدی که دولت برای اقتصاد، کنترل بازار ارز و مهار تورم بیندیشد، می‌تواند جلوی آشفتگی بیش‌ازپیش بخش معدن را هم بگیرد. البته انعطاف‌پذیری حوزه معدن به نسبت دیگر حوزه‌های اقتصادی کمتر و این یکی از ویژگی‌های خاص این حوزه است. بر ای مثال اگر کارخانه‌ای تصمیم بگیرد که فردا تغییری در کادر و کارکنان خود اعمال کند بلافاصله می‌تواند تصمیمات خود را به مرحله اجرا بگذارد، چون تمام کارمندان و کارگران مجموعه باید صبح روز بعد سرکار خود حاضر شوند، اما این فرآیند در معدن به زمان زیادی نیاز دارد، زیرا به‌طورمعمول معادن در نقاطی دورافتاده واقع هستند و کیلومترها با نزدیک‌ترین شهرستان فاصله دارند.

و یا در مواقع اورژانسی، به‌عنوان‌مثال اگر اتفاقی برای معدنچی‌ها بیفتد، باید مصدوم را برای رساندن به مرکز درمانی، با دست‌خالی تا سر جاده بیاورند. این مثال ملموس نشان می‌دهد که دسترسی به معادن چقدر می‌تواند دشوار باشد و تغییرات در این بخش چقدر کند و تدریجی اتفاق می افتد و به همین جهت، میزان آسیب‌پذیری آن بیشتر است.

سخن پایانی

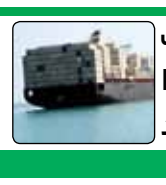
برخی فعالان معدنی معتقدند، در سال‌های اخیر توقع دولت از بخش معدن بیشتر و بیشتر شده است. البته این موضوع گلایه اصلی آنها نیست، زیرا معدن جزو انفال به‌شمار می‌رود و اختیار آن در دست دولت است.

می‌گویند بهره‌بردار و معدنکار مثل مستاجر است و به‌طبع، هر مالکی انتظار دارد که مستاجرش بهره بیشتری به او برساند، بنابراین نمی‌توان گفت این توقع نابجا است، مشروط بر اینکه در مقابل، دولت هم به وظایف و مسئولیت‌های خود عمل کند، امکانات، تسهیلات و زیرساخت‌های لازم را فراهم و حمایت‌های لازم را از این بخش به‌عمل آورد.

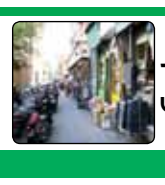
در واقع گاهی در حوزه معدن با تورم دستورالعمل‌ها مواجهیم و اصل قانون رها شده است

گسترش
تجارت
همشهری
یکشنبه
۲۵ دی ۱۴۰۱
۲۲ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴
۱۵ ژانویه ۲۰۲۳
شماره ۲۲۴۵
پیاپی ۳۵۶۳
www.Tejaratdaily.com

۷

تقلب در تعریف محصولات غیرنفتی، صادرات را نجات نمی‌دهد

قطعه‌ای دیگر از پازل گرانی

دوئل هزینه‌ها و درآمدها در بودجه ۱۴۰۲

در بودجه ۱۴۰۲ حقوق گمرکی کالاهای اساسی و دارو یک درصد تعیین شد

چاقوی دولبه کاهش حقوق گمرکی

عکس: همشهری

یکی از وجوهی که در گمرک از کالاهای وارداتی دریافت می‌شود حقوق و عوارض است که به آن حقوق ورودی گفته می‌شود. این منبع درآمدی از محل واردات، نوعی مالیات غیر مستقیم است که طبق قانون توسط گمرک وصول می‌شود.

بر اساس لایحه بودجه ۱۴۰۲ حقوق گمرکی کالاهای اساسی و دارو یک درصد تعیین شده است. در حقیقت به پیشنهاد دولت نرخ ۴ درصد حقوق گمرکی کالاهای اساسی و دارو به یک درصد تقلیل می‌یابد. کاهش حقوق گمرکی کالاهای اساسی و دارو در امسال نیز مطرح بود که پس از کش‌وقوس‌ها و جلسات فراوان به یک درصد کاهش یافت و البته انتظار می‌رفت تنها برای همین سال باشد. کاهش حقوق گمرکی مواد اولیه، واسطه‌ای و سرمایه‌ای چه تاثیری بر نرخ تمام‌شده کالا دارد؟ این سوالی است که کارشناسان نظرات متفاوتی درباره آن دارند و همشهری در این گزارش به پاسخ همین سؤال پرداخته است.

قانونی که تمدید شد

امسال، نرخ ارز محاسبه ارزش گمرکی کالاهای وارداتی در حقوق ورودی از ۴۲۰۰ تومان به نرخ سامانه معاملات الکترونیک (ETS) افزایش یافت. اما برای جبران این موضوع نرخ ۴ درصد حقوق گمرکی، برای کالاهای اساسی، دارو، تجهیزات و ملزومات مصرفی پزشکی و همچنین نهاده‌های کشاورزی و دامی به یک درصد کاهش یافت. اوایل تیر امسال وزیر صنعت، معدن و تجارت طی نامه‌ای به رئیس جمهوری با بیان اینکه افزایش نرخ مبنای محاسبه تعرفه، افزایش مضاعف مالیات بر ارزش افزوده کالاهای وارداتی را در پی داشته که در مجموع باعث افزایش کمتر کسی فشار تورم بر بخش صنعت را انکار می‌کند. تولیدکنندگان هم که همواره انتقادات زیادی نسبت به حقوق گمرکی واردات کالاهای بادوام تولیدی و مواد اولیه داشتند، اظهار می‌کنند کاهش حقوق گمرکی مواد اولیه تولید، موجب کاهش تورم تولید و در نتیجه کاهش نرخ محصول نهایی خواهد شد. با این حال برخی از تولیدکنندگان معتقدند با وجود اینکه حقوق گمرکی کاهش یافته و به یک درصد رسیده است، همین یک درصد با ارز گران‌تری نسبت به سال گذشته محاسبه می‌شود. به همین دلیل با وجود کاهش حقوق گمرکی، این رقم در عمل افزایش یافته است.

▣ کاهش تورم مواد اولیه

محمود نجفی‌عرب، عضو اتاق بازرگانی تهران در این باره توضیح می‌دهد: پیش از این مالیات ارزش‌افزوده ۹ درصد بود و حالا به یک درصد تبدیل شده است. این اتفاق بعد از ماه‌ها دوندگی صاحبان صنعت رخ داد و تصویب شد. رئیس کمیسیون اقتصاد سلامت اتاق بازرگانی تهران یادآوری می‌کند: طبیعتا، پیش از این با ارز ۴۲۰۰ تومانی مالیات ارزش‌افزوده پرداخت می‌کردیم. این نرخ در سال ۱۴۰۱ افزایش یافت و هزینه تولید را افزایش داد. با تلاش و پیگیری مسئولان و همچنین اتاق بازرگانی، مسئله رفع شد و قرار است طرح جدید اجرا شود. او می‌گوید: این تصمیم می‌تواند بر نرخ دارو و کاهش تورم مواد اولیه آن، مثبت و تاثیرگذار باشد. مصوبات بخش ماشین‌آلات هم به گمرکات اعلام شده که بر نرخ استهلاک تاثیرگذار هزینه‌های تولید، افزایش قاچاق، افزایش نیاز به نقدینگی، کاهش تولید و افزایش تورم خواهد شد، خواستار این شد که حقوق گمرکی برای مواد اولیه، واسطه‌ای، اجزا، قطعات، ماشین‌آلات و تجهیزات که با احتساب سود بازرگانی، حقوق ورودی آنها حداکثر ۱۰ درصد بوده نیز به یک درصد کاهش یابد. در نهایت اواخر مهر لایحه کاهش «نرخ حقوق گمرکی مواد اولیه، واسطه‌ای، اجزاء و قطعات و ماشین‌آلات و تجهیزات» به یک درصد به تأیید شورای نگهبان رسید و در آذر اجرا شد. نیمه‌های آذر مدیرکل دفتر مقررات صادرات و واردات وزارت صنعت، معدن و تجارت در نامه‌ای خطاب به مدیرکل دفتر واردات گمرک، فهرست کالاهای مشمول کاهش حقوق گمرکی از ۴ درصد به یک درصد را اعلام کرد. بر اساس بند (ه) تبصره ۷ قانون بودجه سال ۱۴۰۱، نرخ ارز محاسبه ارزش گمرکی کالاهای وارداتی در همه موارد، از جمله محاسبه حقوق ورودی بر اساس نرخ ارز اعلام شده بانک مرکزی، نرخ سامانه مبادله الکترونیکی (ای تی اس) در روز اظهار و مطابق ماده ۱۴ قانون امور گمرکی است. همچنین در سال ۱۴۰۱ نرخ ۴ درصد حقوق گمرکی یاد شده در صدر بند (د) ماده (۱) قانون امور گمرکی برای کالاهای اساسی، دارو، تجهیزات و ملزومات مصرفی پزشکی و همچنین نهاده‌های کشاورزی و دامی باید به یک درصد تقلیل می‌یافت که لیست این کالاها تاکنون توسط وزارت صمت به گمرک اعلام نشده بود. بر این اساس و طبق نامه‌ای که از سوی وزارت صمت به گمرک ارسال شد، ردیف تعرفه‌های مشمول کاهش حقوق گمرکی اعلام و از تاریخ ابلاغ این قانون نرخ حقوق گمرکی مواد اولیه، واسطه‌ای، اجزاء و قطعات، ماشین‌آلات و تجهیزات به یک درصد تقلیل یافت. در بودجه ۱۴۰۲ نیز حقوق گمرکی کالاهای اساسی و دارو یک درصد تعیین شده است.

هرگونه کاهش گمرکی واردات مواد اولیه و عوارض تأثیر مثبتی بر نرخ خواهد گذاشت. همچنین، محمدرضا زهروندی، عضو کمیسیون صنعت و معدن اتاق تهران یادآوری می‌کند: هر اقدامی که موجب کاهش هزینه واردات کالاها و مواد اولیه مورد نیاز شود، حتماً تأثیر مثبتی بر نرخ نهایی کالاها و همچنین کاهش تورم تولیدکننده خواهد گذاشت.

▣ حقوق گمرکی در عمل افزایش یافت

محمدرضا نجفی‌منش، رئیس کمیسیون بهبود محیط کسب‌وکار و رفع موانع تولید اتاق بازرگانی تهران نظری متفاوت‌تر دارد و بیان می‌کند: ۴ درصد مصوبه قبلی، پیش از این با ارز ۴۲۰۰ تومانی حساب می‌شد. حالا این رقم به یک درصد کاهش یافته است، اما همین یک درصد با ارز ۲۳ هزار تومانی حساب می‌شود؛ یعنی این رقم نسبت به سابق ۵۰ درصد افزایش داشته است. وی افزود: علت آن هم این است که دولت قصد دارد ارز را تک‌قیمتی کند؛ به همین دلیل، حقوق گمرکی را به یک درصد کاهش داده است اما آن را با نرخ بیشتری حساب می‌کند. او می‌گوید: این اقدام در کوتاه‌مدت موجب کاهش نرخ خواهد شد اما در طولانی‌مدت اثری بالعکس خواهد داشت. این فعال اقتصادی با تاکید بر اینکه تورم تولیدکنندگان، قصه طولانی و بلندی دارد گفت: عامل اصلی آن هم سیاست‌های اشتباه دولت برای جبران کمبود نقدینگی است. وی افزود: دولت حجم نقدینگی جامعه را بالا می‌برد و به تبع آن، قیمت‌ها نیز افزایش می‌یابند. امید است مسئولان و کارشناسان اقتصادی تلاش کنند این روند ادامه نداشته باشد.

▣ سهم تولیدات داخلی

محمدحسن دیده‌ور، عضو هیات نمایندگان اتاق تهران افزود: این اقدام در عین حال که رخداد بدی نیست، مثل چاقوی دولبه است. دولت اکنون این رقم را کاهش داده است اما سهم تولیدات داخلی نیز ممکن است کاهش یابد. این فعال اقتصادی با اشاره به اینکه اگر نرخ واردات ارزان تمام شود، خریداری به خرید داخلی رغبت نخواهد داشت گفت: به طور کلی می‌توان گفت این سیاست، خوب است؛ اما بهتر است دولت سازوکارهایی را اعمال کند تا بتواند کالاهایی را که ساخت داخلی ندارند وارد کند. وی افزود: باید در چنین اقداماتی دقت بیشتری شود؛ زیرا ممکن است به اسم مواد اولیه، کالاهایی وارد شوند که مشابه آنها در داخل وجود دارد. با همه این اوصاف، کاهش حقوق گمرکی، نرخ نهایی را کاهش داده و تورم مواد اولیه را نیز کمتر می‌کند.

▣ کمک صنعتگران داخلی

ابوالفضل روغنی، عضو هیات نمایندگان اتاق ایران نیز با اشاره به اینکه یکی از مباحث مهم مورد انتقاد تولیدکنندگان تعرفه مواد اولیه تولیدی است گفت: اگر دولت اقدام به کاهش این تعرفه کند، کمک زیادی به صنعتگر داخلی کرده است. صنعتگر هم این کمک را در نرخ نهایی محصول خود لحاظ کرده و آن را کاهش می‌دهد.

روغنی افزود: اما در تولید داخلی مواد اولیه، محدودیت‌هایی در کشور داریم. بنابراین رخدادی که به تازگی اتفاق افتاده، مطالبه همه صنعتگران بوده است. البته باید توجه کرد تنها باید آنچه را که در داخل کشور تولید نمی‌شود، شامل این کاهش تعرفه کنیم؛ زیرا اگر آنچه را که در داخل تولید می‌شود وارد کنیم، صنعت کشور با ضربه جبران‌نشدنی مواجه خواهد شد. این فعال اقتصادی با تاکید بر اینکه کاهش حقوق گمرکی، تورم مواد اولیه را کاهش می‌دهد گفت: مواد اولیه خارجی با توجه به تعرفه‌های گمرکی، نرخ بالایی داشتند. کاهش حقوق گمرکی مواد اولیه نیز به همین دلیل، از نرخ مواد اولیه و به تبع آن از نرخ نهایی خواهد کاست.

▣ تأثیر کاهش حقوق گمرکی بر تورم

رضا امیدوار تجربشی فعال اقتصادی و عضو خانه صنعت، معدن و تجارت جوانان با اشاره به کاهش حقوق ورودی گمرک از ۴ درصد به یک درصد گفت: در گذشته حقوق گمرکی بر پایه ارز ۴۲۰۰ تومانی برای واردات مواد اولیه اختصاص می‌یافت و این ارز هم مبنای اخذ عوارض صادراتی بود، حال با حذف ارز ترجیحی مبنای محاسبه تغییر یافته است و میزان عوارض صادراتی به شدت بالا رفته است و در حال حاضر در کوتاه مدت با توجه به تورم بالا، تغییر حقوق گمرکی تأثیر چندانی بر تورم نخواهد داشت. وی تاکید کرد: اخیرا دولت لایحه‌ای به مجلس ارسال کرده تا با اعمال اصلاحاتی، میزان عوارض صادراتی را به یک درصد برساند و از اثرات حذف ارز نیمایی بر صادرات کاهش دهد.

وی در ادامه با اشاره به این لایحه ارسالی از سوی دولت به مجلس گفت: اینکه دولت با ارائه لوایح به دنبال کاهش هزینه‌ها و تورم باشد، امر پسندیده‌ای است؛ اما چند نکته درباره لایحه دو فوریتی دولت مطرح است. نخست اینکه لایحه بودجه از ابتدای سال به قانون تبدیل شده و از آنجا که در اقتصاد، بازار در سمت عرضه بلافاصله نسبت به قوانینی که اصلاح می‌شوند، واکنش نشان می‌دهد، اگر قرار بود تغییر حقوق ورودی تاثیری در افزایش قیمت‌ها داشته باشد، قطعا این اتفاق تاکنون می‌افتاد و اکنون بازگرداندن حقوق گمرکی از ۴ درصد به یک درصد تاثیری در کاهش نرخ کالاها از سوی تولیدکنندگان و عرضه‌کنندگان ندارد. این امر به‌صورت تجربی نیز ثابت شده است که قیمت‌هایی که افزایش می‌یابند، با این روش به بهای قبلی بازنمی‌گردند.

سخن پایانی

بکارگیری سیاست‌های تغییر تعرفه در عرصه تجارت، در دهه‌های اخیر مورد توجه خاص کشورها، مخصوصا کشورهای در حال توسعه قرار گرفته است. براساس لایحه بودجه ۱۴۰۲ حقوق گمرکی کالاهای اساسی و دارو یک درصد تعیین شده است. این کاهش تعرفه از ۴ به یک درصد موافقان و مخالفان خود را دارد و با این همه باید منتظر بررسی لایحه بودجه در مجلس نظر مجلسیان بود.

شرکت گاز استان گلستان

آگهی مناقصه عمومی – یک مرحله‌ای

شناسه (نوبت اول) ۱۴۴۰۱۶۵

▣ **موضوع:** مسیر وشبکه توزیع و نصب انشعابات گاز دو روستای شهرستان گالیکش(سیجان و کندوسکوه) (شماره‌مناقصه RA – ۰۱۱۲۱۴) کد فراخوان در پایگاه ملی مناقصات ۵۳۱۳۶۲۸۰ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۹

▣ **زمان دریافت اسناد:** کلیه اسناد مناقصه پس از چاپ آگهی دوم و حتی‌الامکان در تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۸ در سامانه ستاد بارگذاری و تا تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۵ از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به نشانی www. Setadiran.ir قابل دریافت (دانلود) می‌باشد.

▣ **نحوه دریافت اسناد مناقصه و مهلت ارائه مدارک:** پیمانکاران و داوطلبان شرکت در مناقصه و واجد شرایط (دارای حداقل پایه ۵ تاسیسات و تجهیزات، توانایی مالی، ظرفیت آزاد کاری، تخصص و سابقه کاری مرتبط) می‌بایست ضمن ثبت‌نام در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW. Setadiran.ir و دریافت گواهی امضاء الکترونیکی (در صورت عدم عضویت قبلی) جهت شرکت در مناقصه از طریق سامانه ستاد اقدام نمایند. ضمناً لازم است مناقصه‌گران کلیه مدارک خواسته شده براساس دعوتنامه ارسالی که در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) WWW.Setadiran.ir و پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات http://iets.mporg.ir درج گردیده را پس از تهیه و تکمیل مستندات حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۹ از طریق سامانه ستاد بارگذاری نمایند. (در این مرحله مناقصه‌گران علاوه بر بارگذاری مستندات ارزیابی کیفی، همزمان با آن ملزم به ارسال نسخه کاغذی اسناد ارزیابی کیفی و پاکت ضمانت‌نامه شرکت در فرآیند ارجاع کار به آدرس شرکت گاز استان گلستان – امور قراردادها (پس از ثبت در دبیرخانه) می‌باشند بدیهی است کلیه مناقصه‌گران در صورت بارگذاری اسناد و تکمیل مستندات در موعد تعیین شده، قابلیت مشارکت در فرآیند مناقصه را خواهد داشت. همچنین شرکت‌هایی که دارای عضو هیات‌مدیره مشترک می‌باشند مجاز به شرکت همزمان در مناقصه و ارائه پیشنهاد قیمت بصورت توامان نخواهند بود و در هر مرحله از مناقصه که این موضوع ثابت شود مناقصه‌گذار نسبت به حذف مناقصه‌گران مربوطه از روند مناقصه اقدام خواهد نمود.

▣ **نوع و میزان تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار:** مبلغ ۶/۰۱۹/۰۰۰/۰۰۰ ریال می‌باشد.

▣ **مبلغ برآورد:** ۱۲۰/۳۷۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال می‌باشد.

▣ **زمان و مکان کمیسیون مناقصات:** روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۳۰

شماره مرکز تلفن: کد شهری ۵ – ۳۲۴۸۰۳۷۲ (۰۱۷) داخلی ۲۰۵۳

فاکس: ۳۲۴۸۰۲۹۸ (۰۱۷)

▣ **آدرس اینترنتی:**

http:// www.nigc– golestan.ir

WWW.SHANA.ir

روابط عمومی شرکت گاز استان گلستان

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۶

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۰۱۰۲۳۰۰۰۷۸۳ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک کن تهران تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی خانم سیده نیر سید رحمانی فرزند سید حسین بشماره شناسنامه ۱۲۴۰ صادره از تبریز در ۲۶/۵ متر مربع مشاع از عرصه ششدانگ قسمتی از یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۱۰۶ متر مربع پلاک ۳۶۰۸ فرعی از ۱۲۶ اصلی واقع در بخش ۱۱ تهران خریداری از مالک رسمی بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی میشود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند میتوانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم ،اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. (شناسه آگهی : ۱۴۳۱۸۲۰)

تاریخ انتشار نوبت اول : ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

۱۴۹۶۰/م الف

محمد امین کریمی جو – رئیس ثبت اسناد و املاک کن تهران

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۰۱۰۷۸۰۲۲۲۵ مورخ ۱۴۰۱/۹/۱۵ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک یافت آباد تهران تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای رضا علی شریفی فرزند عباس بشماره شناسنامه ۱۰۹۱ صادره از آقبلاغ در ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی در آن به مساحت ۷۹ متر مربع که مقدار ۲۷ متر مربع از پلاک ثبتی ۲/۱۷۰۲ و مقدار ۵۲ متر مربع دیگر از پلاک ثبتی ۲/۱۷۰۳ واقع در بخش ۱۲ تهران خریداری از مالکین رسمی آقایان ولی اله جوادی پناه و سید عبداله خیرالهی رکن آبادی محرز گردیده است لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند میتوانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم ،اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. (شناسه آگهی: ۱۴۳۱۸۲۵)

تاریخ انتشار نوبت اول : ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

۱۴۹۶۱/م الف

خداداد بشیری – رئیس ثبت اسناد و املاک یافت آباد تهران

یادداشت

ناکارآمدی برنامه‌ها برای تجارت

محمدمهدی رئیس‌زاده
فعال بازرگانی

تجـارت و صـادرات، یکـی از راهکارهای اصلی تامین منابع ارزی هر کشـوری هستند و طی دهه‌های اخیر تمامی کشورها به‌سمت افزایش سهم خود در تجارت جهانی رفته‌اند. پس از تشـدید تحریم‌هـای بین‌المللی علیه ایران، فروش نفت کشـور و بازگشت ارزهای حاصـل از صـادرات آن بـا ممنوعیت‌هـا و محدودیت‌هـای جـدی مواجه شـد. همین مسئله، دولت را بر آن داشت تا رشد و توسعه صادرات غیرنفتی را در دسـتور کار خود قرار دهنـد. صادرات غیرنفتی طی ادوار گذشـته با نوسـانات مختلفـی همراه بود، امـا امروز دولت سـیزدهم رشد ارزآوری این صادرات را به‌عنوان دستاورد سالانه خود مطرح می‌کند. در حالـی که اگر نگاهی جزئی و تخصصی به شـرایط تجارت کشور داشـته باشیم، شاهد معضلات و چالش‌هایی هستیم که نه‌تنها طی سال‌ها رفع نشده‌اند، بلکه همواره به سنگینی بار آنها هم افزوده شـده اسـت. حال دولت لایحه بودجه ۱۴۰۲ را تقدیم مجلس شورای اسـلامی کرده و به‌نظر می‌رسد نگاه دولت به شرایط کشور، مثبت است. یکی از برنامه‌های دولت برای بودجه ۱۴۰۲، افزایش درآمدهای مالیاتی اسـت، همچنین دولـت پیش از این اعلام کـرده بـود از ابتدای امسـال تاکنون توانسـته درآمدهای مالیاتـی خود را افزایش دهـد و معوقـات مالیاتی هم کاهـش یابند، اما در واقـع این میزان از وصـول مالیاتی از چه طریقی تامین شده است؟ اگر این مبالغ، از شناسـایی فرارهای مالیاتی و برخوردهای قانونی با متخلفان حاصل شـده، اقدام بسیار مناسـبی اسـت، اما اگر افزایـش درآمدهای مالیاتی، نتیجه افزایش فشـار بر تجار اسـت، نمی‌توان این موضـوع را مثبت توصیف کرد. دولت در ایـن مدت تجـارت به‌ویژه تجارت غیرنفتی کشور را درگیر چالش‌های متعددی کرد و تجار مجبور به پرداخت هزینه‌های بالا برای انجام صادرات شـدند کـه این اتفاق را نمی‌توان موثر و مناسب ارزیابی کرد.

به‌طورکلـی رشـد صـادرات غیرنفتی، به مولفه‌ها و موارد متعددی وابسته است و تنها نمی‌توان روی کاغذ، توسعه آن را برنامه‌ریزی کـرد. در گام نخسـت بـرای صـادرات، باید کالای قابل‌فروش داشـته باشـیم که در این بخش، کشـور ضعف‌های جـدی دارد. وجود تـورم، غیرقابل پیش‌بینی بـودن آینده برای تولیدکنندگان، نوسـانات شـدید نـرخ ارز، وجـود محدودیت بـرای واردات مواد اولیه و ماشـین‌آلات تولید، بالا بودن نرخ تمام‌شـده کالا، همگی بـر تولید کالاهای صادرات‌محور تاثیر مخربی داشـته‌اند، تـا جایی که برخی محصولات تولید ایران مزیت رقابتی خود را در بازارها از دسـت داده و در نتیجه کالای سایر کشورها توانسته‌اند جای ایران را پر کنند. این موضوع را می‌توان به‌عنوان مهم‌ترین مشکلات صادرات غیرنفتی ایران دانسـت و دولت برای دستیابی به اهداف صادراتی خود باید به این چالش‌ها توجه کافی داشـته باشـد. تا زمانی که بخش صنعتی و تولیدی کشـور، فناورانه نشده و کالاهای تولیدشـده از مزیت رقابتی مناسـب کیفی و کمـی برخوردار نباشـند، پیشـرفتی حاصـل نخواهـد شـد. کالاهای تولیدشـده باید صادرات‌محور باشند؛ در حال حاضر کشـورهای مختلفی در عرصه تجارت جهانی فعال و جایگزین کالاهای ایرانی بسیار زیاد هستند، بنابراین باید کالاهای تولیدشده به‌نحوی باشند که قدرت چانه‌زنی صادرکننده را بالا ببرند و محصولات ایرانی تقاضای زیادی در بازار پیـدا کنند. افزایـش کیفیت تولید، کاهش نرخ تمام‌شـده، رفـع موانع تجاری و محدودیت‌های بانکی برای نقل‌وانتقالات مالی از مهم‌ترین مواردی هسـتند که به توسـعه صادرات غیرنفتی کمک می‌کنند. از سـویی دیگر، یکی از مسائلی که برای صادرات کشور مانـع ایجاد کـرده، بحث قوانیـن و مقررات داخلی است. تا سال‌های گذشته، صادرات در قانون برنامه بودجه معاف از مالیات بود. ثبات در تصمیم‌گیری و ابلاغ بخشنامه‌هایی که به مجموعه فعالیت‌هـای تجاری اعم از صادرات و واردات کشـور کمک می‌کنند، از مهم‌ترین نیازهای فعلی تجارت هسـتند. تمامی موارد عنوان‌شـده در کنار یکدیگر، ضامن توسـعه صادرات غیرنفتی و در نهایت ارزآوری حاصل از توسعه بخش تولید در ایران خواهد شد. اما تا زمانی که به این نکات توجه نداشته باشیم، هیچ دستاورد مثبتی حاصل نخواهد شد.

پیشنهاد افزایش تعرفه واردات تلفن‌همراه

دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۲، افزایش ۳ درصدی نسـبت به سال گذشته تعرفه واردات گوشـی تلفن‌همراه بالای ۶۰۰دلار را پیشنهاد کرد. به‌گزارش ایرنا، در بند «ط» تبصره ۶ لایحه بودجه سال آینده، تعرفه واردات تلفن‌همراه بالای ۶۰۰دلار در لایحه بودجه سال آینده ۱۵درصد تعیین شده و در صورت تصویب مجلس شورای اسلامی، تعرفه این نوع از گوشی‌ها نسبت به امسال ۳ درصد افزایش خواهد یافت. همچنین وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است منابع حاصل از اجرای این حکم را به ردیف درآمد ۱۱۰۴۱۰ واریز کند تا صرف حمایت از توسـعه زیرسـاخت‌های صنعت، میکروالکترونیک شود. واردات ایـن کالاهـا از طریق مناطق آزاد تجاری و صنعتی نیز مشـمول این حکم می‌شـود. مسئولیت تقسیم کار نهادی وظایف و راهبری تحقق اهداف ایـن بنـد، برعهده کارگروه ویژه اقتصاد دیجیتال دولت قرار دارد. بر اسـاس همین گزارش، سـیدابراهیم رئیسـی، رئیس‌جمهوری؛ چهارشنبه، ۲۱ دی ۱۴۰۱، لایحه بودجه ۱۴۰۲ کل کشـور را به مجلس تقدیم کرد. این لایحه، دومین لایحه بودجه‌ای اسـت که دولت سـیزدهم تدوین و به مجلس تقدیم کرده. براسـاس ماده واحده لایحه بودجه سـال ۱۴۰۲ کل کشـور از حیث منابع و مصارف افزون بر ۵۲ میلیون و ۶۱۶ هزار و ۹۶۵ میلیارد ریال است. بحث مالیات بر واردات گوشی‌های تلفن همراه، مسئله‌ای است که از ابتدای سـال جاری تاکنون چالش‌های زیادی را به همراه داشـته اسـت. با اجرای ممنوعیت‌ها و یا محدودیت برای واردات یا افزایش هزینه واردات گوشی‌های تلفن همراه از سوی دولت، تنش‌های جدی در بازار این کالا رخ داد. حال باید دید در سال آتی روند سیاست‌گذاری برای واردات این کالا، چه خواهد بود.

گفت‌وگو

تاکید دبیر کل کنفدراسیون صادرات اتاق بازرگانی در گفت‌وگو با صمت:

تقلب در تعریف محصولات غیرنفتی، صادرات را نجات نمی‌دهد

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

باتوجه به اخبار منتشرشـده، به‌نظر می‌رسـد کشـمکش‌های موجود بر سـر اعلام وصول لایحه بودجه از سـوی مجلس شـورای اسـلامی به‌پایان رسیده اسـت. در پی تقدیم لایحه بودجه ۱۴۰۲ طی چند روز گذشـته توسـط رئیس‌جمهوری، جزئیات این لایحه نیز تا حدی منتشـر شده و براسـاس شـواهد، دولت به ارزآوری سال آینده و رشـد صادرات غیرنفتی امیدوار اسـت، هرچند در اخبار منتشرشـده، درباره پیش‌بینی میزان صـادرات غیرنفتی، رقمـی به‌صراحت عنوان نشـده و ظاهرا تجـارت در اولویت‌های ۱۲گانه صـدر بودجه جایی ندارد. این درحالی است که درآمدهای حاصل از صادرات (نفتی و غیرنفتی)، مهم‌ترین منابع مالی تامین‌کننده دولت هستند. با رشد و رونق واحدهای تولیدی صادرات‌محور، درآمدهای حاصـل از صادرات غیرنفتی ایران و در نهایت درآمدهـای ارزی دولت برای عملیاتی کردن اهداف تدوین‌شـده در بودجه افزایش خواهد یافت. باوجود این اهمیت، کارشناسان تجاری بر این باور هسـتند که هنوز ایرادات جدی در بحث مدیریت تجارت کلان کشور وجود دارد و مهم‌تریـن نقص، نبود اطلاعات دسته‌بندی‌شـده و صحیح درباره میزان صادرات غیرنفتی کشور است. به‌ظاهر، آمار مختلف و جامعی درباره صادرات غیرنفتی ایران به سایر کشورها اعلام می‌شـود، اما کارشناسـان معتقدند کالاهای در نظر گرفته شده در این نوع اطلاعات، در دسـته‌بندی صادرات نفتی گنجانده شـده و همین مسـئله آمار میزان تجارت غیرنفتی ایران را زیرسـوال می‌برد. صمت در رابطه با سـهم فعلی درآمدهای صـادرات غیرنفتی در اقتصاد و پیش‌بینی تحقق اهداف توسـعه‌ای دولت در بودجه ۱۴۰۲، با جمشید نفر، دبیر کل کنفدراسیون صادرات اتاق بازرگانی ایران به گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: صمت

در حـال حاضـر، اقتصـاد کشـور، اقتصـادی مردمی نیسـت و بخش خصوصـی حضـور بسـیار پررنگـی در آن نـدارد. حداکثـر ۱۵ درصد اقتصاد، در دسـت بخش خصوصی اسـت و همین هم نشـان می‌دهد، بیشتر بخش‌های مختلف اقتصادی ایران، دولتی است

تکیه تجارت غیرنفتی بر محصولات نفتی

یکی از سازکارهای مناسب تحلیل وضعیت تجارت غیرنفتی ایران، بررسـی میزان تجارت انجام‌شده با سایر کشورها اسـت. طبق آخرین اخبار اعلام‌شده، ایران توانسـته طی ۱۱ ماه گذشته، افزایش صادرات بـه برخی کشـورها را تجربه کند. به‌گـزارش ایرنا، جدیدترین آمار منتشرشده از سوی اداره آمار ترکیه نشان می‌دهد مبادلات تجاری این کشور با ایران در ۱۱ ماه ابتدایی ۲۰۲۲ رشد ۱۸ درصدی داشته است. ارزش تجـارت ایران و ترکیه که در ماه‌های ژانویه تا نوامبر ۲۰۲۱ بالغ بر ۴.۹۹ میلیارد دلار اعلام شـده بود، در مدت مشـابه سال ۲۰۲۲ ، به ۵.۸۸ میلیارد دلار افزایش یافت. براسـاس ایـن گزارش، صادرات ترکیـه بـه ایران در ماه‌های ژانویه تـا نوامبر ۲۰۲۲ (دی ۱۴۰۰ تـا آذر ۱۴۰۱)، با افزایش ۱۲ درصدی نسـبت به مدت مشـابه سـال قبل مواجه شد و به ۲.۷۸ میلیارد دلار رسـید. ترکیه در ژانویه تا نوامبر ۲۰۲۱ بالغ بر ۲.۴۹ میلیارد دلار کالا به ایران صادر کرده بود. این ارقام نشـان می‌دهد تراز تجاری ایران با ترکیه در ۱۱ ماه ابتدایی سال ۲۰۲۲ به‌میزان ۳۲۰ میلیون دلار و به‌نفع ایران بوده است. باوجود ارزیابی مثبت از این میزان تجارت ایران با کشور ترکیه، اگر با دقت آمار ارائه را بررسی کنیم، خواهیم دید بخش عمده صادرات ایران به ترکیه، گاز و سایر محصولات تولیدشده برپایه نفت است. در عمل، ایران در فروش و صـادرات کالا با ارزش‌افزوده بالا و غیرنفتی نه‌تنها به ترکیه، بلکه به سـایر کشورها نیز عملکرد چندان موفقی نداشـته و این مسـئله، تلنگری جدی برای تجارت ایران است.

جمشید نفر

با تفکیک محصولات واقعی از غیرنفتی از سایر تولیدات، میزان صادرات آنها، چالش‌ها، فرصت‌ها، بازارهای هدف و سایر جزئیات مربوط به این دسته از تولیدات مشخص می‌شود و می‌توان تصمیم‌گیری‌های منطقی برای برون‌رفت از مشکلات داشت

◉ دولت طی یک سـال گذشته، تا چه میزان در تحقق اهداف و برنامه‌ریزی‌های درج‌شـده در لایحه بودجه ۱۴۰۱ برای توسعه درآمدزایی از صادرات غیرنفتی موفق بوده است؟

نمی‌تـوان تجارت را به‌صورت تک‌بعدی بررسـی کرد و باید تحلیل‌مان را در سـطح کلان گسـترش دهیـم. به‌طورکلـی، اقتصاد، زمانی موفـق و بالنده خواهـد بود که اقتصاد مردمی باشـد و مردم از آن حمایـت کنند. به‌عبارتی، زمانی که سـهم مردم در فعالیت‌های اقتصادی بالا باشـد، می‌توان بخش‌های مختلـف آن اقتصـاد را پیش‌بینی‌پذیـر توصیف و اسـتراتژی‌های مناسـبی برای توسـعه و بهبود آن تدوین کرد.

در حال حاضر بنا بر مسائل مختلف ناشی شرایط سیاسـی داخلی و خارجی، تورم و چاله‌های عمیق اقتصـادی و در نهایت کمرنگ بودن نقش مردم در اقتصاد، قابلیت پیش‌بینی‌پذیری در تمامی بخش‌ها از بین‌رفتـه اسـت. از ایـن‌رو، نه‌تنهـا فعالیت‌های اقتصادی و تجاری کشـور طی یک سـال گذشـته به رشـد مدنظر دسـت نیافته‌اند، بلکه با ادامه این چالش‌ها نمی‌توان به سال آینده امیدوار بود.

اگـر به رونـد اقتصاد ایـران در ۴ دهه گذشـته نـگاه ریزبینانه داشـته باشـیم، می‌بینیـم اقتصاد کشـور در مقاطعـی موفق بـوده که مـردم مجال حضـور در بخش‌هـای مختلف اقتصادی داشـته و توانسته‌اند حمایت جدی خود از این حوزه را نشان دهند.

متاسفانه در حال حاضر، اقتصاد کشور، اقتصادی مردمـی نیسـت و بخـش خصوصی حضور بسـیار پررنگـی در اقتصاد فعلی کشـور ندارد. حداکثر ۱۵ درصد اقتصاد، دسـت بخش خصوصی بوده و همین نشان می‌دهد اقتصاد ایران، دولتی است. در صورت ادامه این روند، نه‌تنها تجارت بلکه سـایر بخش‌های اقتصادی نیز بهبود نخواهند یافت.

◉ آیـا تجـارت غیرنفتـی ایـران ظرفیـت ارزآوری بالا و تامین منابع مالی کشور را دارند که دولت بتواند به آن امیدوار باشد؟

صـادرات غیرنفتی، ظرفیت بـالای ارزآوری دارد و این به‌شرطی اسـت که برنامه‌ها و استراتژی‌های مناسـب برای بهره‌گیری و بلوغ فرصت‌های تجارت غیرنفتی تدوین شـود. تا به امروز، بخش کوچکی از توانایی ارزآوری صادرات غیرنفتی متبلور شده و این نشـان می‌دهد آن‌طور که باید و شاید از این مجال استفاده نکرده‌ایم.

حتـی بخش‌ها و بنگاه‌هـای تجاری محدودی که امروزه آنها را به‌عنوان فعـالان تولید صادرات‌محور می‌شناسـیم، به‌دلیـل تدویـن و اجرایـی شـدن راهبردهای غلط از بالادست، امروز به نتایج نادرست رسیده‌اند.

بنابرایـن، وجود ظرفیت تجـارت را باید متفاوت از سیاسـت‌های اجرایی دانسـت. به‌بیان دیگر، اگر تا به امروز آمار مربـوط به صادرات واقعی غیرنفتی ایـران، رقـم بالایـی نبـوده، ایـراد از ظرفیت‌های داخلی نیسـت،بلکه باید راهکارها و برنامه‌ها تغییر «یابند.

◉ در میـان صحبت‌هـای خـود بـه وجـود ایـراد در سیاسـت‌گذاری‌های کلان در بخـش تجـارت غیرنفتـی اشـاره کردیـد. دربـاره ایـن مسـئله بیشـتر توضیـح دهید.

مهم‌تریـن نقـص اسـتراتژیک ایـران در بحـث صادرات غیرنفتی، دسـته‌بندی کالاهای این بخش اسـت. امروزه صادرات کالاهایـی که مواد اولیه آنها نفت و مشـتقات نفتی اسـت یا کالاهایی که به‌طور مسـتقیم بـه نفت وابسـته هسـتند، در فهرسـت صادرات غیرنفتـی قرار می‌گیرند و ایـن یک ایراد اسـت. اگر بخواهیم میزان واقعی صادرات غیرنفتی ایران را بسنجیم، باید این کالاها را از سایر تولیدات غیرنفتی جدا کنیم.

در حـال حاضر تنها ۲۵ درصـد از صادرات ایران به‌معنـای واقعی کلمه غیرنفتی اسـت و از کالاهای زیرمجموعـه آن می‌توان به محصولات کشـاورزی و دامـی، صنایع‌دسـتی و سـایر تولیـدات مهم و صنایع ارزآور این‌چنینی اشـاره کرد. سهم تولیدات غیرنفتی واقعی در صادرات بسیار کم است و دولت اقلامی را مانند فولاد، مواد معدنی و کالاهای حوزه پتروشـیمی که مواد اولیه آنها نفت است، به‌عنوان سـردمداران ارزآور در تجـارت غیرنفتـی معرفـی می‌کنـد، در حالـی که فروش این نـوع تولیدات را نمی‌توان جزو صادرات غیرنفتی دانسـت و این یک اشتباه استراتژیک است.

عـلاوه بر غیرنفتـی خواندن تولیدات یاد شـده، دولـت میـزان فـروش آنها را بـا کالاهایـی مانند محصولات کشـاورزی، صنایع‌دسـتی، پوشـاک و سـایر تولیدات مهم و غیرنفتی مقایسـه کرده و به فروش محصولات نفتی و مـواد خام معدنی افتخار می‌کند. مقایسـه فـروش این ۲ گـروه غیرمنطقی اسـت؛ چرا که سیاسـت‌های کلان کشـور تمرکز زیادی بر فروش محصولات نفتی و مواد معدنی دارد و تـا حد امکان از این نـوع صنایع حمایت می‌کند. به‌عنوان مثال، صنایع پتروشـیمی خوراک خود را با رانت‌هـای دولتی و با قیمت‌هایی بسـیار پایین‌تر از نرخ بازار آزاد و تجارت جهانی تهیه می‌کنند. صنایع معدنی نیز به همین شـیوه، از یارانه و حمایت‌های دولت بهره‌مند هسـتند، اما صنایع غیرنفتی واقعی، از چنیـن رونـدی بهره‌مند نیسـتند و تمـام مواد اولیـه خـود را از بـازار و با نرخ ارزهـای آزاد تهیه می‌کننـد. سیاسـت‌های صادراتـی، تعرفه‌هـا و هزینه‌هایـی که دولت به صـادرات تحمیل می‌کند نیـز، به‌نوبه خود دردسـرآفرین اسـت و در نهایت، کار برای صادرات محصولات غیرنفتی، دشـوارتر از سایرین خواهد شد.

◉ به‌نظر شما، راهکار مناسب برای رفع ایراد دسته‌بندی صادرات غیرنفتی چیست؟

مهم‌تریـن راه برای حل مشـکل آمـار مربوط به میـزان صـادرات غیرنفتی؛ جداسـازی محصولاتی اسـت که به‌طورمسـتقیم با نفت سـروکار دارند و جزو حلقه‌های ابتدایی تولید محسـوب می‌شـوند. در چنین شرایطی، ابتدا آمار فعلی صحیح صادرات غیرنفتی کشـور مشـخص شده و سـپس براساس اطلاعات به‌دست‌آمده، می‌توان به تدوین استراتژی مناسب پرداخت.

بـا تفکیک محصـولات واقعی غیرنفتی از سـایر تولیدات، میزان صـادرات آنها، چالش‌ها، فرصت‌ها، بازارهای هدف و سایر جزئیات مربوط به این دسته از تولیدات مشخص شده و می‌توان تصمیم‌گیری‌های منطقـی بـرای برون‌رفت از مشـکلات داشـت. در نهایت، از بار مشـکلات کاسته می‌شـود و ارزآوری بخش تجـارت غیرنفتی ایران رشـد قابل‌توجهی را تجربه خواهد کرد.

در غیر این صـورت، آمارهای مربوط به صادرات غیرنفتی نه‌تنها منطقی، بلکه قابل‌استناد هم نیست و نمی‌تـوان بـه آنها اطمینـان کـرد؛ در نهایت، با اطلاعات غلط تجاری در سـطح کلان کشور مواجه خواهیم بود.

◉ دولت باید در روند تدوین برنامه‌های کلان اقتصادی، چه مولفه‌هایی را در نظر بگیرد؟

دولت به‌عنوان برنامه‌ریـز اصلی برنامه‌های کلان اقتصـادی، باید نگاهی بـاز و رویکردی تخصصی به تمـام بخش‌های اقتصادی داشـته باشـد. در حال حاضر بحث تقدیم لایحه بودجه ۱۴۰۲ و همچنین تدوین برنامه هفتم توسـعه داغ است و نظر دولت، به‌طورمسـتقیم بر اهـداف، روند اقتصـاد و تجارت کلان کشـور تاثیرگـذار خواهد بـود. لایحه بودجه ۱۴۰۲ بـا هر رقمی که بسـته شـود، از آنجایی که با آگاهی درسـتی نسبت به شـرایط روز سیاسی و اقتصادی کشـور نیسـت، در ادامه با موفقیت اجرا نخواهد شد.

به‌طورکلی اتکا به شـرایط نامناسـب و نامتعادل اقتصـادی، اجتماعی و سیاسـی جـاری در تدوین برنامه‌هـای کلان کشـور، سـبب تدویـن انحرافی برنامه‌ها خواهد شد. در سال‌های گذشته نیز همواره بودجه‌نویسـی دولت‌هـا در ادوار مختلف با انحراف زیادی از شـرایط روز کشـور بوده و اجرای آنها در نهایت، نتایج مثبتی را به‌همراه نداشـته‌اند. تا زمانی که ایرادات ریشـه‌ای در نگاه مسئولان دولتی باقی بمانند و برنامه‌ها و راهبردها براسـاس همان نقایص تدوین و اجرایی شـوند، شاهد اتفاقات روشنی برای اقتصاد کلان و در پله بعدی تجارت کشور نخواهیم بود.

سخن پایانی

براسـاس مـوارد یاد شـده در ایـن گفت‌وگو، یکـی از معایب جـدی مدیریت تجارت کلان کشـور، برنامه‌ریزی‌های اشـتباه بوده و همین موضوع دردسـرهای زیادی را برای تجارت ایران به همراه داشته اسـت. به گفته بسیاری از کارشناسان، محاسبه صادرات محصولات پتروشیمی و مشتقات نفتی (که در ابتدای زنجیره ارزش قرار دارند) در فهرسـت صادرات غیرنفتی، اشـتباه و نقصی جدی است که هر سال در برنامه‌ریزی‌های کلان دولت‌ها در ادوار مختلف تکرار می‌شود. مخالفان این روش آماردهی می گویند؛ اگر این اشتباه آگاهانه است، باید نام آن را تقلب گذاشت و اگر ایرادی سهوی است، سوء مدیریت، صفت مناسـب برای آن اسـت. کارشناسـان تاکید دارند، در راستای بهبود شـرایط اقتصادی و تجاری کشور، ضروری است نقایص این‌چنینی رفع و رویکردهای استراتژیک اصلاح شوند.

یارانه حذف‌شده‌ها خرج نان می‌شود

بند الف تبصره ۱۴ ماده واحده لایحه بودجه ۱۴۰۲ درباره هدفمندی یارانه‌ها، منابع و مصارف آن است که ۶۵۹ هزار میلیارد تومان همه منابع پیش‌بینی شده برای یارانه‌هاست و قرار است در بخش‌های مختلفی مانند یارانه دارو، یارانه نقدی و معیشتی، مستمری خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور، یارانه نان، هزینه تولید، انتقال، توزیع و فروش و بازپرداخت تعهدات و عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی و تعهدات صرف شود. به گزارش ایسنا، یکی از موارد مورد تاکید در تبصره ۱۴ ماده واحده لایحه بودجه سال آینده مربوط به چگونگی هزینه کرد منابع حاصل از حذف یارانه‌بگیران است که براساس آن «سازمان هدفمندی یارانه‌ها موظف است منابع حاصل از حذف یارانه خانواده‌های غیرمشمول حمایت دولت و عوارض و مالیات بر ارزش افزوده موضوع جزء ۱-۶ این بند را با تخصیص سازمان صرفا برای تامین یارانه نان هزینه کند.» تفاوت تبصره ۱۴ امسال با لایحه بودجه سال آینده این است که در قانون بودجه امسال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف شد، پس از ۳ ماه از ابلاغ قانون، ضمن دهک‌بندی درآمدی خانوارهای یارانه‌بگیر، خانوارهای پردرآمد را از این فهرست حذف کند. همچنین سازمان هدفمندی یارانه‌ها موظف شده بود متقاضیان جدید را ثبت‌نام کند. از سوی دیگر امسال مقرر شده منابع حاصل از حذف‌شدگان از فهرست یارانه‌های نقدی و معیشتی، برای یارانه افراد جدید و جامانده، اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان و افزایش یارانه فرزندان خانواده‌های دهک‌های اول تا چهارم دارای حداقل ۳ فرزند -که در هیچ از دستگاه‌های مذکور در ماه (۲۹) شاغل نباشند- هزینه شود.

نوسان نرخ دلار، قیمت لوازم یدکی را افزایش داد

قطعه‌ای دیگر از پازل گرانی

مدت‌هاست که دیگر حرف اول را در بازار، نرخ ارز می‌زند و افسار بازار به‌دست نرخ دلار افتاده است. این دلار است که اگر با روی خوش روز خود را شروع کند بازار به خوبی پیش می‌رود، اما وای به آن روزی که با دنده چپ بلند شود؛ دیگر بازار قابل‌کنترل نخواهد بود. البته بازار همیشه همراه خوبی برای روزهای گرانی دلار است و خوش ندارد در روزهای سخت کنار آن باشد؛ به این صورت که با افزایش نرخ دلار، قیمت‌ها در بازار افزایش می‌یابد، اما در حرکت نزولی آن خبری از ارزانی نیست. این موضوع شامل حال همه بازارها می‌شود و اکنون صحبت از گرانی در بازار لوازم یدکی است. اخیرا سید احمد حسینی، رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم یدکی خودرو از افزایش نرخ لوازم یدکی خبر داد و گفت: نرخ لوازم یدکی ۲۰ درصد افزایش داشته است. افزایش نرخ ارز روی بعضی از کالاها به‌دلیل وارداتی بودن خود کالا اثر مستقیم می‌گذارد و بعضی از کالاها هم به‌دلیل اینکه مواد اولیه آنها وارداتی است، افزایش نرخ داشته‌اند. صمت در این گزارش به بررسی وضعیت بازار لوازم یدکی خودرو پرداخته است.

عکس: صمت

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

جولان ارز و گرانی کالا در بازار

اواخر پاییز دلار حسابی رجزخوانی و بازار را از این رو به آن رو کرد. تاثیر گرانی ارز بر بازار به حدی بود که نرخ پراید به ۳۰۰ میلیون تومان رسید. ظاهرا مزه افزایش نرخ دلار آنقدر برای برخی از افراد شیرین است که سال‌هاست باوجود مشکلاتی که رقم زده، فکری برای رفع آن نمی‌شود. از سوی دیگر مسئولان همیشه آماده به‌وعده از کاهش نرخ در بازار صحبت می‌کنند و مدت‌هاست حرف جای عمل را گرفته است. تلاطم نرخ ارز هیچ بازاری را از نوازش خود محروم نکرده و گرانی را حسابی پخش کرده است. بازار لوازم یدکی نیز از این شرایط بی‌نصیب نمانده و زیر سایه دلاری که روزی نرخ آن به بیش از ۴۰ هزار تومان رسید، اکنون روی مدار افزایش قیمت قرار گرفته است.

شاید مردم مجبور باشند برای تهیه لوازم یدکی خودرو خود حاضر به پرداخت هزینه‌های سنگین باشند اما این روند نمی‌تواند ادامه‌دار باشد، زیرا اکثریت مردم دارای خودرو تولید داخل هستند و نمی‌توانند از سبد هزینه‌ای خانوار خود رقمی بیش از انتظار برداشت کنند.

در واقع آنقدر هزینه‌های زندگی زیاد شده که جایی برای این موارد نمی‌ماند. در چنین شرایطی ظاهرا هیچ نظارتی هم بر بازار وجود ندارد و فروشندگان هر قیمتی که بخواهند برای کالاها تعیین می‌کنند.

فکری به حال بازار لوازم یدکی کنیم

مهدی کاظمی، کارشناس بازار لوازم یدکی درباره وضعیت این بازار به صمت گفت: متاسفانه در لوازم یدکی برخی از خودروها با کمبود مواجهیم که علت این کمبود در ابتدا شناسه کالا است. البته در حال حاضر کمی از تب‌وتاب این موضوع کم شده و کسبه نگرانی نسبت به این مسئله ندارند. در کنار این موضوع، اخیرا بازار درگیر نوسانات نرخ ارز شده، اما در مجموع می‌توان گفت وضعیت بازار نسبت به ماه‌های گذشته بد نیست. از سوی دیگر سامانه شناسایی کالایی تقلبی و قاچاق که وزارت صمت آن را راه‌اندازی کرده، ایراد فنی دارد و فروشندگان این بازار با چالش‌های عدیده‌ای در عملکرد این سامانه مواجه شدند.

این در حالی است که چندی پیش اتاق اصناف ایران در اطلاعیه‌ای اعلام کرد: به آگاهی تمامی واحدهای صنفی حوزه لوازم یدکی و قطعات خودرو می‌رساند که در راستای مبارزه با عرضه کالای تقلبی و قاچاق، تمامی واحدهای صنفی فعال در حوزه لوازم یدکی و قطعات خودرو، اعم از تولیدی و توزیعی‌های عمده و خرده در فروشگاه‌های حقیقی و مجازی، ملزم به درج کد رهگیری و شناسه کالا در فاکتورهای رسمی هستند.

وی با اشاره به مشکلات اصلی در بازار لوازم یدکی اظهار کرد: دلاری که در محدوده قیمتی ۳۰ هزار تومان قرار داشت و همه کسبه بابت آن نگران بودند یکدفعه نرخ آن به بیش از ۴۰ هزار تومان رسید.

در چنین وضعیتی قطعا مشکلات تولیدکننده چند برابر خواهد شد، زیرا افزایش قیمت ارز به‌طور همزمان باعث افزایش قیمت‌ها و کمبود در بازار می‌شود، این در حالی است که فعالان حوزه لوازم یدکی نمی‌دانند باوجود نوسانات بازار قرار است چه بر سر واردات قطعات و قیمت‌ها بیاید.

■ برای کدام خودروها کمبود داریم؟

کاظمی درباره کمبود قطعات در بازار گفت: کمبودی در تامین لوازم یدکی خودروهای داخلی وجود ندارد، اما در برخی از قطعات خودروهای وارداتی یا مونتاژی کمبود وجود دارد. در این باره باید تاکید کنیم اکنون قطعات تولیدی داخلی بسیار باکیفیت هستند.

سخنگوی پیشین اتحادیه لوازم یدکی خودرو با اشاره به تاثیر نوسانات نرخ ارز بر بازار بیان کرد: همه شهروندان از مشکلات اقتصادی باخبر هستند. خواهش ما از مسئولان این است که نرخ ارز حتی اگر بالا است، ثبات داشته باشد.

اگر ثبات نرخ ارز وجود داشته باشد، قطعا افزایش کیفیت، کاهش نرخ و فراوانی رخ می‌دهد، چراکه تولیدکننده و عرضه‌کننده با ثبات نرخ ارز احساس امنیت اقتصادی دارد و به‌راحتی به معامله می‌پردازد.

■ کمبود در راه است؟

کاظمی در پیش‌بینی خود از آینده بازار اعلام کرد: تجربه ۶۰ساله فعالیت من در حوزه لوازم یدکی نشان می‌دهد بازار در گذشته تنها در برخی از مناسبت‌ها راکد بود، اما اکنون دیگر فروشندگان نمی‌دانند چه زمانی فروش خوب است و چه زمانی بد؟ با این حال شواهد حاکی از آن است که اگر بازار با همین روند پیش برود در ۲ ماه آینده دچار کمبود خواهیم شد.

وی ضمن دفاع از عملکرد اتحادیه لوازم یدکی اظهار کرد: اتحادیه هیچ گناهی ندارد و مقصر واردکنندگان نیز نیستند. در اصل در این زمینه انتقاد اصلی به دولت وارد است که هرگز نتوانسته نرخ ارز را به ثبات برساند، این در حالی است که هر زمان افراد نسبت به کامیونداران و تحویل کالاهای ضروری اعتراض داشتند تقصیرها گردن اتحادیه لوازم یدکی انداخته شد.

■ دولت گوش شنوا داشته باشد

این کارشناس با درخواستی از دولت گفت: هر مشکلی که درباره ارز به‌وجود آمده باید هر چه زودتر حل شود تا کمبود و رکود در بازار ایجاد نشود.

اگر مسئولان به مشکلات اصناف گوش کنند و راهکارها را از کارشناسان این حوزه دریافت کمک قطعا شرایط بهتر خواهد شد، این در حالی است که صنف لوازم یدکی بسیار دارای اهمیت است.

کمبودی در زمینه لوازم یدکی خودروهای داخلی وجود ندارد، اما در برخی از قطعات خودروهای وارداتی یا مونتاژی کمبود وجود دارد

افزایش نرخ ۲۰درصدی لوازم یدکی

محمد ملکی، فروشنده لوازم یدکی در بازار درباره وضعیت این بازار به صمت گفت: در حال حاضر در برخی از قطعات کمبود وجود دارد، اما نمی‌توان گفت این کمبود شدید است. بیشتر کمبود مربوط به قطعات خودروهای مونتاژی است و درباره خودروهای داخلی این مشکل وجود ندارد. وی با اشاره به تاثیر نوسان نرخ ارز بر بازار گفت: با افزایش نرخ دلار و ورود آن به کانال ۴۰ هزار تومان، نرخ لوازم یدکی حدود ۱۰ تا ۲۰ درصد افزایش یافت. این در حالی است که متاسفانه افزایش نرخ تاثیر معکوس بر کیفیت کالا دارد و هرچه اجناس گران‌تر می‌شوند از کیفیت آنها کاسته می‌شود. قطعات خودرو از جمله کالاهایی هستند که به‌طور مستقیم با جان انسان‌ها سروکار دارند و وجود یک استاندارد کیفی برای این دسته از کالاها بسیار حیاتی است.

■ ارز، تعیین‌کننده است

ملکی با بیان اینکه به هر میزان که نرخ ارز بی‌ثبات باشد، بازار نیز دچار سردرگمی می‌شود، افزود: بازار لوازم یدکی رقابتی است و چون تعداد اعضای آن تقریبا بیش از نیاز است، همه با کمترین سود، قطعه خود را عرضه می‌کنند. طبیعی است به‌دلیل برقراری تحریم، موجودی لوازم یدکی خارجی کمتر شده و با بالا رفتن نرخ ارز نیز نرخ لوازم یدکی افزایش داشته و این موضوع ربطی به گرانفروشی توزیع‌کنندگان و فروشندگان صنف ما ندارد.

کمبود نیست

این فروشنده لوازم یدکی با اشاره به کمبود برخی از قطعات در بازار گفت: تقریبا کمبودی در قطعات خودروهای داخلی وجود ندارد. اگر کمبودی در بازار باشد بیشتر مربوط به خودروهای مونتاژی می‌شود. در برخی از موارد نیز ممکن است شرکت عرضه‌کننده به‌دلیل نوسانات موجود در بازار به توزیع قطره‌چکانی بپردازد.

وی با بیان اینکه مدت‌هاست در برخی از اجناس بسته‌بندی با جنس داخل بسته متفاوت است، افزود: متاسفانه برخی از مواقع تولیدکنندگان برای کاهش هزینه تولید در بسته‌بندی کم‌کاری می‌کنند که ممکن است این موضوع برای برخی از تعمیرکاران یا فروشندگان لوازم یدکی مشکل‌ساز شود.

■ فراوانی لوازم یدکی تقلبی در بازار

این فروشنده ضمن انتقاد از فراوانی لوازم یدکی تقلبی در بازار گفت: باتوجه به گسترده بودن بازار قطعات یدکی خودرو اجناس تقلبی به‌سختی شناسایی می‌شود. هرچند امیدواریم با ثبت شناسه کالا در سامانه جامع که توسط واردکننده و تولیدکننده انجام می‌شود، واردکنندگان یا تولیدکنندگان یک برند مشخص و کسانی که قطعات تقلبی یا طرح به فروش می‌رسانند نیز شناسایی شوند که این می‌تواند به کاهش موجودی قطعات تقلبی در بازار کمک زیادی کند.

سخن پایانی

مدت‌هاست که در بازار روی پاشنه نرخ دلار می‌چرخد و نمی‌توان آنچنان به کاهش قیمت‌ها در بازار خوش‌خیال بود. این تاثیر نرخ ارز بر بازار به‌گونه‌ای است که در یک ماه اخیر نرخ لوازم یدکی حدود ۲۰ درصد افزایش داشته است؛ هرچند موضوع به همین گرانی‌های کمرشکن ختم نمی‌شود و باید منتظر کمبود قطعه در بازار بود. در واقع شهروندان در مواقعی شاهد کمبود و در مواقعی در چالش با گرانی هستند و در هر دو حالت شنونده وعده‌های شیرین!

یادداشت

قطعات تقلبی با کمک دولت جمع شوند

حسن زارع‌نژاد- عضو انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور

افزایش نرخ قطعات خودرو در سال‌های اخیر سبب توزیع زیاد قطعات تقلبی و بی‌کیفیت در بازار لوازم یدکی شده است. افزایش فروش لوازم یدکی بی‌کیفیت و تقلبی علاوه‌بر اینکه صدای مصرف‌کنندگان را درآورده، به معضلی جدی برای تعمیرکاران نیز تبدیل شده است.

متاسفانه حدود ۲۰ درصد قطعات خودرو در بازار از طریق قاچاق وارد می‌شود. همچنین حدود ۲۰ درصد دیگر این قطعات از تولیدات زیرزمینی تامین می‌شود، این در حالی است که قطعات زیرزمینی و حتی در برخی موارد قطعات وارداتی از کیفیت لازم برخوردار نیستند.

میزان خطری که از طریق استفاده از قطعات بی‌کیفیت به مصرف‌کننده می‌رسد به‌تناسب نوع قطعه خریداری‌شده متفاوت است. در حقیقت قطعاتی که در بهینه‌سازی کارکرد خودرو دخیل هستند، درصورتی که تقلبی باشند هزینه‌های مالی سنگین و خطرات جانی برای مصرف‌کننده دارند؛ در نتیجه وجود این قطعات تقلبی می‌تواند منجر به آسیب‌هایی شود که دامنه آن بسیار گسترده است، مانند عرضه انواع روغن‌های بی‌کیفیت. قطعات تقلبی و قاچاق خودرو، سهم زیادی در بروز تصادفات دارند. جمع‌آوری لوازم یدکی تقلبی از بازار و برخورد با متخلفان می‌تواند سبب کاهش آمار تصادفات شود. از سوی دیگر، هزینه‌های مصرف‌کنندگان نیز به‌دلیل استفاده از قطعات استاندارد کاهش می‌یابد.

راهکار اصلی جلوگیری از عرضه تقلبی‌های، جلوگیری از فعالیت سازندگان زیرپله‌ای یا ورود کالاهای قاچاق تقلبی از سوی دولت است. همچنین فروشندگان نیز نقش بسیار مهمی در این زنجیره دارند و باید تنها از برندهای معتبر و تولیدکنندگان اصلی خرید کنند. در حقیقت اصل اول برای جلوگیری از عرضه کالاهای تقلبی، نظارت دقیق دولت بر بازار و جلوگیری از تولید و فروش کالاهای تقلبی و قاچاق است. گام نخست در مقابله با عرضه کالاهای قاچاق و تقلبی در حوزه لوازم یدکی خودرو ثبت کد رهگیری برای کالا است. از ۱۵ مرداد، ثبت «کد نقش» لوازم یدکی و قطعات خودرو در سامانه جامع تجارت الزامی و فرصت شناسه‌دار کردن کالاها و دریافت کد رهگیری تا ۱۵ مهر تمدید شد و از ۱۶ مهر همه صنوف عرضه‌کننده لوازم یدکی ملزم به عرضه کالای دارای کد رهگیری شدند و کالاهای بدون کد شناسایی جمع و با متخلفان برخورد قانونی می‌شود، این در حالی است که هنوز مقادیری لوازم یدکی در بازار وجود دارد که منشأ واردات یا تولید آنها مشخص نیست. تولید قطعه اصل، ۳ برابر قطعه تقلبی هزینه دارد. قطعات خودرو باید براساس استاندارد تولید و با کد شناسه کالا به بازار عرضه شوند، این در حالی است که پیشرفت تولیدات افزایش تولید و اشتغالزایی بیشتر را به‌دنبال دارد. از سوی دیگر وجود کالاهای بی‌کیفیت در بازار سبب بی‌اعتمادی مصرف‌کنندگان به قطعات موجود در بازار شده و اگر قطعات بی‌کیفیت جمع شوند، کمک زیادی به بازگشت اعتماد به بازار خواهد بود. لازم به ذکر است اتاق اصناف ایران در اطلاعیه‌ای به آگاهی تمامی واحدهای صنفی حوزه لوازم یدکی و قطعات خودرو رساند: در راستای مبارزه با عرضه کالای تقلبی و قاچاق، تمامی واحدهای صنفی فعال در حوزه لوازم یدکی و قطعات خودرو اعم از تولیدی و توزیعی‌های عمده و خرده در فروشگاه‌های حقیقی و مجازی، ملزم به درج کد رهگیری و شناسه کالا در فاکتورهای رسمی هستند. همچنین عرضه‌کنندگان در فضای مجازی مانند وب‌سایت‌های فروش، شبکه‌های اجتماعی و اپلیکیشن‌های موبایلی ملزم به درج شناسه کالا و کد رهگیری در کنار سایر مشخصات کالا هستند. بدیهی است با متخلفان برخورد قانونی اعمال خواهد شد.

۵۸۸ م الف

آگهی تحدید حدود اختصاصی

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان گناوه

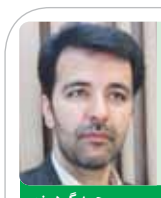
نظر به اینکه هیئت اختلاف مستقر در ثبت گناوه: مالکیت به تصرفات مفروزی و مالکانه آقای امین خدری را نسبت به ششدانگ یک باب خانه به مساحت ۲۵۱.۸۷ متر مربع پلاک ۹۱۷.۹۹۷۱ واقع در امامزاده گناوه بخش ۶ بوشهر برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۲۴۰۰۱۰۰۴۱۹۸ مورخ ۱۴۰۱/۹/۲ تایید نموده و آگهی موضوع ماده ۳ و ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی ساختمانهای فاقد سند رسمی و قانون ثبت نیز منتشر گردیده لذا آگهی تحدید حدود اختصاصی آن به استناد مادتین ۱۴ و ۱۵ قانون ثبت و تبصره ذیل ماده ۱۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی ساختمان فاقد سند رسمی جهت قسمت مورد تصرف آقای امین خدری منتشر و به اطلاع متصرف نامبرده و مجاورین و صاحبان حقوق ارتفاقی می‌رساند که عملیات تحدیدی در صبح مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۶ در محل شروع به عمل خواهد آمد. لذا بدینوسیله از متصرف نامبرده و مجاورین دعوت می‌شود در وقت تعیین شده فوق در محل وقوع ملک حضور یابند واخواهی نسبت به حدود ارتفاقی برابر ماده ۳۰ قانون ثبت از تاریخ تنظیم صورت‌جلسه تحدید حدود به مدت ۳۰ روز پذیرفته می‌شود. معترضین نسبت به حدود و حقوق ارتفاقی مکلفن مطابق تبصره ماده ۸۶ آیین‌نامه قانون ثبت و تبصره ۲ ماده واحده قانون تعیین تکلیف پرونده معترضین ثبتی مصوب ۷۳/۰۳/۲۵ ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض کتبی به اداره ثبت داد خواست به مراجع قضائی محل وقوع ملک تسلیم و تصدیق گواهی به جریان دعوی را به جهت ضبط در پرونده از دادگاه مربوط به اخذ و به ثبت تسلیم نمایند والا حق آنان ساقط می‌شود.

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵

محمد چهابدار، رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان گناوه

یادداشت

مسکن یک چالش ملی است

مجید گودرزی
کارشناس مسکن

روند رو به رشد تورم اقتصادی در کشور مشکلات زیادی را در بخش‌های مختلف به‌ویژه بازار مسکن ایجاد کرده و باتوجه به هزینه‌های سنگین این بازار در سبد خانوار، امید اقشار دهک‌های پایین برای خرید خانه کمرنگ شده است، همچنین عزم جدی دولت برای ساخت ۴ میلیون واحد مسکونی تاکنون نتوانسته گره‌ی از مشکلات باز کند.

باتوجه به آمارهای موجود، فاصله عرضه و تقاضا، تعادل را در این بازار حیاتی به‌کلی مختل کرده است و ضرورت همکاری دولت با بخش خصوصی برای تولید مسکن، بیشتر از گذشته احساس می‌شود. از طرفی، بانک‌ها موظف شده‌اند که ۲۰ درصد از منابع مالی خود را به بخش مسکن اختصاص دهند، اما در عمل آن‌طور که باید با دولت همکاری‌های لازم را به‌عمل نمی‌آورند.

این اقدام بانک‌ها می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد، چرا که در کشور با بحران نقدینگی روبه‌رو هستیم که برطبق برخی آمارهای به‌دست‌آمده توسط بانک‌ها ایجاد می‌شود. یکی از راه‌های افزایش نقدینگی، خرید ملک به‌صورت عمده است که باعث افزایش قیمت‌ها در بازار مسکن می‌شود.

دولت باید در بحث سیاست‌گذاری کلان و با برنامه‌ریزی دقیق‌تر، به بازار مسکن ورود کند. در بیشتر کشورهای دنیا، وام‌ها و تسهیلات متنوعی برای بخش مسکن پرداخت می‌شود و افراد می‌توانند تا سقف ۸۰ درصد از کل مبلغ ملک را با بهره پایین، تسهیلات اخذ کنند،اما در کشور ما نهادهای مرتبط برای صدور جوازهای ساخت مسکن تعرفه‌های بسیار بالایی را در نظر گرفته‌اند که این امر نرخ مسکن را بالا می‌برد و باعث رکود در بازار مسکن می‌شود.

با ساخت مسکن در کشور همه نهادها از جمله مردم، سازنده‌ها و شهرداری‌ها سود می‌برند،اما از رکود مسکن، هیچ فرد و نهادی بهره‌مند نمی‌شود. در حال حاضر سیاست‌گذاری‌ها برای ساخت مسکن در شهرداری‌ها به‌قدری ناکارآمد است که خود شهرداری‌ها نیز با مضیقه روبه‌رو هستند و امید است هرچه زوتر موانع از سر راه برداشته شود و مجوزهای ساخت با سرعت بیشتری صادر شوند.

از سوی دیگر، مشاوران املاک در گرانی مسکن نقش پررنگی دارند. در حال حاضر به‌ازای هر خریدوفروش در منطقه یک تهران، تعداد زیادی آگهی در سایت‌های اینترنتی بدون هیچ نظارت و حساب‌وکتابی منتشر می‌شود. متاسفانه تعداد آگهی کاذب، به‌صورت گسترده باعث ایجاد تشویش در بازار مسکن می‌شود؛ بدون اینکه این موضوعات از طرف نهادهای ذی‌ربط پیگیری شوند.

عدم‌هماهنگی نهادهای مختلف، عامل دیگری است که به نابسامانی بازار مسکن دامن زده است. سال گذشته، رئیس اتحادیه مشاوران املاک، آماری را اعلام کرد که نرخ ملک در تهران ۱۵ درصد کاهش پیدا کرده است، اما بانک مرکزی این آمار را نقض کرد و از رشد ۴ درصدی نرخ مسکن در پایتخت خبر داد، از این‌رو هر زمانی که وضعیت بازار مسکن به تعادل نسبی رسید، بانک مرکزی با آمارهای نسبی، در این بازار تلاطم و آشوب ایجاد کرد. امیدواریم دادستانی به آمارهای بانک مرکزی نظارت کند زیرا گاهی این آمارها سبب بحران و تشویش اذهان عمومی می‌شود و کمکی به بازار مسکن نمی‌کند.

انتظار می‌رود نظارت کافی به آمارهایی که از سوی مرکز آمار کشور، بانک مرکزی و وزارت راه و شهرسازی منتشر می‌شود انجام گیرد، چرا که در حال حاضر پایه درستی از بررسی‌های آماری در کشور مشاهده نمی‌شود و این موضوع بازار مسکن را از ثبات دور نگه می‌دارد.

اگر سامانه املاک و اسکان کشور با جدیت پیگیری شود، امید می‌رود که در بحث مدیریت بازار مسکن به نتایج خوبی برسیم، همچنین باید نهادهای ذی‌ربط به بحث قیمت‌گذاری مسکن ورود کنند، زیرا از همان ابتدای تشکیل نخستین شورای ملی، هیچ قانونی برای نظارت بر قیمت‌گذاری مسکن ارائه نشد. بحران مسکن یک چالش ملی در سطح بسیار گسترده است که اگر ساماندهی نشود، می‌تواند تبعات جبران‌ناپذیری را در سطح جامعه به‌وجود آورد.

شتاب‌بخشی به نوسازی بافت فرسوده

معاون وزیر راه و شهرسازی و مدیرعامل شرکت بازآفرینی شهری ایران با بیان اینکه نوسازی بافت‌های فرسوده یکی از برنامه‌های اصلی وزارت راه و شهرسازی محسوب می‌شود، تصریح کرد: خوشبختانه با ورود دکتر بذرپاش به وزارت راه و شهرسازی و به‌دلیل ظرفیت‌های مناسبی که در بافت‌های فرسوده وجود دارد، این موضوع موردتوجه ویژه قرار گرفته است.

به‌گزارش پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، محمد آئینی در گفت‌وگو با رادیو اقتصاد با بیان اینکه نوسازی بافت‌های فرسوده یکی از برنامه‌های اصلی وزارت راه و شهرسازی محسوب می‌شود، تصریح کرد: خوشبختانه با ورود دکتر بذرپاش به وزارت راه و شهرسازی به‌دلیل ظرفیت‌های مناسبی که در بافت‌های فرسوده وجود دارد، این موضوع موردتوجه ویژه قرارگرفته است.

وی با بیان اینکه با شتاب‌بخشی به نوسازی بافت‌های فرسوده ۳ هدف محقق خواهد شد، اظهار کرد: اکنون تعدادی از هموطنان ما در زیر سقف‌های لرزان زندگی می‌کنند و جان آنها در خطر قرار دارد؛ با نوسازی بافت‌های فرسوده جان این هموطنان از خطر بلایای طبیعی به‌ویژه زلزله در امان خواهد ماند.

مدیرعامل شرکت بازآفرینی شهری ایران بااشاره به گستردگی میزان بافت‌های فرسوده در سراسر کشور گفت: بیش از ۲۰ درصد سطح شهرها را بافت‌های فرسوده و سکونتگاه‌های غیررسمی تشکیل می‌دهند و البته یک بخش هم بافت‌های تاریخی فرسوده هستند؛ در این بافت‌ها حدود ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار بنای ناپایدار وجود دارد که فاقد هرگونه سازه‌ای هستند و در صورت وقوع زلزله با بزرگی پایین هم، ممکن است بر سر ساکنان آوار شوند.

نسخه‌های تکراری بودجه بازار ملک را به سامان نمی‌رساند

دوئل هزینه‌ها و درآمدها در بودجه ۱۴۰۲

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

یکی از مهم‌ترین مشکلات بودجه‌های سنواتی، حجم زیاد احکامی بود که بخش قابل‌توجهی از آن هر سال در لایحه بودجه تکرار می‌شد؛ این موضوع علاوه بر اتلاف وقت دولت و مجلس گاه آسیب‌های دیگری به‌ویژه در مورد شفافیت داشت؛ دولت، امسال این احکام را موردحسابرسی قرار داد و در قالب یک لایحه جداگانه به مجلس ارسال کرد؛ به‌عبارت‌دیگر، با این اقدام احکام یک‌ساله بودجه از احکام با ماهیت دائمی، تفکیک و با تبدیل شدن به قانون دائمی در سال‌های بعدی تکرار نخواهد شد. از جهت‌گیری‌های مهم دیگر، لحاظ کردن تمام منابع و مصارف در سقف بودجه کل کشور است؛ موضوعی به باور دولت منجر به کاهش کسری بودجه و کنترل هزینه‌های جاری می‌شود.

در نقطه مقابل به گواه آمار جمع منابع و مصارف عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۲، نسبت به لایحه ۱۴۰۱، ۴۵درصد و نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۱، ۴۲درصد افزایش یافته است. به این ترتیب یکی از مسائل مهم درمورد لایحه بودجه، بحث انبساطی یا انقباضی بودن آن است. بررسی ارقام لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد این بودجه به‌صورت اسمی، انبساطی است اما با لحاظ کردن آخرین نرخ نقطه به نقطه تورم، بودجه سال آینده انبساطی نخواهد بود. از سوی دیگر، آمارها نشان می‌دهد میزان انتشار خالص اوراق مالی در لایحه بودجه ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۱ بیشتر شده است که این موضوع نیز حاکی از افزایش هزینه‌ها نسبت به درآمد بوده که به گفته کارشناسان از این منظر نیز بودجه انبساطی خواهد بود.

عکس: آیدا فریدی

تامین منابع مالی از طریق فروش انرژی بسیار سخت‌تر از گذشته شده است. از طرفی به‌دلیل وابستگی زیادی که اقتصاد کشور به این بخش دارد، نمی‌توان برای پروژه‌های مسکنی که سرمایه زیادی را طلب می‌کنند، برنامه‌ریزی مالی کافی و دقیقی انجام داد

مسکن از بخش‌های پیشران اقتصاد است

توجه به مسکن و حمل‌ونقل، امنیت غذایی و بهبود معیشت مردم، اصلاح ساختار بودجه، ایجاد شفافیت در درآمدها و هزینه‌ها، جلب سرمایه عمومی و خصوصی برای طرح‌های نیمه‌تمام، اصلاح الگوی کشت، موضوعات مرتبط با آب و خشکسالی؛ توجه به طرح‌های مهم و اثرگذار اقتصادی؛ رعایت آمایش سرزمین و توجه به خانواده و بانوان از جمله موارد مهم سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه هستند که در لایحه بودجه به آن توجه ویژه‌ای شده است.

مسکن یکی از بخش‌های پیشران اقتصاد است که دولت سیزدهم بر آن تاکید ویژه‌ای دارد و در لایحه بودجه ۱۴۰۲ نیز تصمیمات خوبی برای حمایت از ساخت مسکن دیده شده است؛ دولت در لایحه از یک‌سو، تامین منابع مالی برای حمایت از ساخت مسکن را پیش‌بینی و از سوی دیگر، امکان تامین زمین موردنیاز برای احداث پروژه‌های مسکن را فراهم کرده است. اخذ مجوزهای لازم برای فروش و تهاتر املاک دستگاه‌ها، در نظر گرفتن تخفیف‌های مالیاتی پروژه‌های مسکن مهر و ارائه خدمات زیرساختی و زمین برای ساماندهی بافت‌های ناکارآمد و سکونتگاه‌های غیررسمی از دیگر بخش‌های مهم لایحه بودجه برای مسکن است.

یکی دیگر از مقدمات رشد پایدار اقتصادی توجه به زیرساخت‌های حمل‌ونقل و کریدورهای ارتباطی است؛ دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۲ اعتبارات خوبی را برای صندوق توسعه حمل‌ونقل دیده است. به غیر از حمایت‌های مستقیم، بخشی از سود شرکت‌های وابسته به وزارت راه و شهرسازی به صندوق حمل‌ونقل اختصاص پیدا کرده و امکان تهاتر بخشی از اموال غیرمنقول وزارت راه و شهرسازی به این صندوق فراهم شده است.

باتوجه به سرمایه‌بر بودن طرح‌های حمل‌ونقل، دولت به غیر از منابع داخلی، امکان اخذ تسهیلات مالی خارجی با تضمین دولت برای تامین ناوگان و تجهیزات قطار شهری را هم پیش‌بینی کرده است.

مشکلات مالی، سد راه ساخت مسکن

منوچهر بهرویان، کارشناس بازار مسکن در رابطه با تصمیمات حمایتی دولت از ساخت مسکن در لایحه بودجه ۱۴۰۲ به صمت گفت: در شرایط فعلی اقتصادی، بسیار بعید است که دولت بتواند بودجه سال بعد را طوری ببندد که مشکلات تامین مالی ساخت مسکن حل شود، چرا که هزینه‌های این بخش بسیار زیاد است و کشور در حال حاضر به‌هیچ‌عنوان منابع لازم را برای این اقدام ندارد.

این استاد دانشگاه در ادامه بیان کرد: باتوجه به بحران اقتصادی موجود که کشور با کمبود زیرساخت‌های اساسی به‌ویژه ناترازی گاز روبه‌رو است، تامین منابع مالی از طریق فروش انرژی بسیار سخت‌تر از گذشته شده است. از طرفی به‌دلیل وابستگی زیادی که اقتصاد کشور به این بخش دارد، نمی‌توان برای پروژه‌های مسکنی که سرمایه زیادی را طلب می‌کند، برنامه‌ریزی مالی کافی و دقیقی انجام داد. اکنون بحران اقتصادی به‌حدی رسیده که مسکن باوجود جایگاهی که در تعالی و رشد کشور دارد، اولویت نیست، چرا که موانع و مشکلات اقتصادی در بخش‌های دیگر اجازه ورود به این بخش را نمی‌دهند.

وی خاطرنشان کرد: دولت باید هر جایی که احساس می‌کند به دلایل مختلف توانایی اجرایی کردن پروژه‌ای مانند نهضت ملی مسکن را ندارد، پا پس بکشد و سرمایه‌گذاری در این بخش را متوقف کند، چرا که اگر این اتفاق نیفتد، علاوه بر اینکه، بخش زیادی از مردم که منتظر مسکن ارزان هستند،ناامید می‌شوند، سرمایه‌های ملی نیز برای طرحی که در نهایت نیمه کاره رها می‌شود، هدر می‌رود. سرمایه‌هایی که اگر در جاهای دیگر صرف شود، می‌تواند نتایج بسیار ارزنده‌تری برای اقتصاد و توسعه کشور به بار بیاورد.

اتفاقی که هم‌اکنون تامین مالی پروژه‌های مسکن را زیرسوال می‌برد، وابستگی اقتصاد کشور به فروش نفت است. تحولات اخیر بازار انرژی و نبود ثبات در قیمت‌ها دلیلی است که دولت نتواند بودجه سال بعد را بر پایه آن ببندد، بنابراین هدف‌گذاری‌هایی که شانه‌به‌شانه فروش نفت گذاشته می‌شود، ممکن است با خطای زیادی روبه‌رو شود.

بحران بزرگ نزدیک است

بهرویان در رابطه با شرایط اقتصادی کشور در آینده به صمت گفت: نکته مهم که باید موردتوجه قرار بگیرد، شرایط بحرانی اقتصادی کشور در سال‌های نزدیک است، چرا که کشور با تمام چالش‌های اقتصادی خود، هنوز به بحران اصلی ورود نکرده است و اگر همین روال برای اصلاحات اقتصادی در پیش گرفته شود و تحریم‌های غرب ادامه‌دار باشد، بحران شدیدتری در انتظار ما خواهد بود.

این کارشناس تصریح کرد: اگر دوباره به موضوع مسکن ورود کنیم، خواهیم دید که در دهه‌های اخیر سیاست‌های غلط و اشتباه دامنگیر بازار مسکن و هرازگاهی طرحی برای درمان حال بد این بازار پرتلاطم تجویز شده است، اما هر دفعه نه‌تنها بهبودی در وضعیت بحرانی موجود ایجاد نشده، بلکه شرایط به‌سمتی رفته که نه‌تنها خرید خانه بلکه اجاره یک‌خانه کوچک برای بسیاری از اقشار کم‌درآمد به یک رویا تبدیل شده است. سیاست‌هایی که میانگین هر متر خانه در تهران را به متری ۵۰ میلیون رسانده، در عمل ثابت کرده که هیچ تاثیری در ساماندهی بازار نداشته است. امروزه در بیشتر کشورهای صنعتی پیشرفته که زیرساخت‌های محکمی برای توسعه و پیشرفت اقتصادی دارند، ردپایی از مدیران متخصص و وزیران کارآمد دیده می‌شود که به حوزه‌ای که در آن مسئولیت دارند، به‌خوبی مسلط هستند، اما متاسفانه در کشور ما شایسته‌سالاری راه خود را گم کرده و مدیرانی در مناصب دستگاه‌های اجرایی تکیه زده‌اند که تخصص مرتبط با حوزه کاری خود ندارند. این اتفاق از آن موضوعاتی است که ضربه‌های جبران‌ناپذیری به بدنه اقتصاد کشور وارد کرده و ما را از مسیر توسعه دور نگه داشته است.

بهرویان در پایان به صمت گفت: باید مدیران توانمند اجرایی با نظارت و پیگیری‌های مستمر، به تولید مسکن در کشور سرعت ببخشند تا شاهد اعتمادسازی عمومی نسبت به بازار مسکن در جامعه باشیم، همچنین با ایجاد سیاست‌های پولی و مالی مناسب، اقشار مختلف جامعه را برای خرید مسکن توانمند کنند. مشکلات بخش مسکن باعث ایجاد رکود در بازار می‌شود و با این اتفاق انباشت تقاضا انجام می‌گیرد که تعادل بازار را بر هم می‌زند، در نتیجه توان خرید مردم از بین رفته و بازار اجاره نیز که متاثر از نرخ مسکن است، ملتهب و باعث نارضایتی‌های عمومی می‌شود.

> تجربه دولت‌های گذشته از ساخت مسکن مهر نشان داد این طرح با تمام سروصدایی که به پا کرد، نتوانست آن‌طور که باید، اقشار هدف را خانه‌دار کند، چرا که این واحدها در خارج از بافت شهری هستند و هیچ‌گونه امکانات رفاهی ندارند

مسکن ارزان از دسترسی جامعه هدف دور شد

حامد کامل‌نیا، کارشناس معماری و شهرسازی به صمت گفت: پروژه‌هایی که برای ساخت مسکن وعده داده شده است ، می‌تواند بخش زیادی از سرمایه‌های ملی کشور را ببلعد و لطمه‌های زیادی را به سایر بازارهای مالی وارد کند. دولت سیزدهم از همان ابتدای کار وعده‌ای را درباره ساخت مسکن داد که با گذشت بیش از یک سال از این موضوع، هنوز پیشرفتی حاصل نشده است.

وی در ادامه گفت: اکنون که دولت لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ را تقدیم مجلس کرده، برنامه‌های جدیدی را برای تامین مالی این پروژه در نظر گرفته است. سوالی پیش می‌آید، این است که دولت توانایی دارد این حجم از نقدینگی را برای سرمایه‌گذاری در این طرح تامین کند یا خیر؟

تجربه دولت‌های گذشته از ساخت مسکن مهر نشان داد که این طرح با تمام سروصدایی که به پا کرد، نتوانست آن‌طور که باید اقشار هدف را خانه‌دار کند، چرا که این واحدها در خارج از بافت شهری بود و هیچ‌گونه امکانات رفاهی برای شهروندان نداشت، در نتیجه تمایل افراد برای خرید این خانه‌ها روزبه‌روز کمتر شد. از طرفی، افزایش نرخ ملک باعث شد که دیگر این املاک از شعار ساخت خانه ارزان برای دهک‌های پایین فاصله بگیرند. در نهایت، ساخت سالی یک‌میلیون واحد مسکونی، سرنوشتی بهتر از مسکن مهر نخواهد داشت.

این کارشناس تاکید کرد: برای برون‌رفت از بحرانی که بازار مسکن با آن روبه‌رو شده است، تولید می‌تواند راهکار مناسبی باشد، به‌شرطی که علاوه بر ساخت مسکن به شهرسازی و معماری شهری نیز توجه شود. اینکه واحدهایی ساخته شود که از امکانات رفاهی مناسب فاصله داشته باشند و مدیریتی در راستای حمل‌ونقل شهروندان به مراکز شهری میسر نشود، تنها وقت‌کشی و هدررفت سرمایه‌های کشور را رقم می‌زند.

کامل‌نیا در پایان گفت: دولت باید بخشی از بودجه‌ای را که برای ساخت نهضت ملی مسکن در نظر گرفته است، در بخش شهرسازی پروژه‌های گذشته مانند مسکن مهر و اقدام ملی اختصاص دهد تا این اطمینان در بازار مسکن پیش آید که دولت می‌تواند؛ واحدهای باکیفیت و درخور بسازد، در غیر این‌صورت، بدبینی در دل شهروندان نسبت به مسکن‌های دولتی ایجاد می‌شود.

سخن پایانی

در بیشتر کشورهای دنیا مالکیت مسکن موضوع خیلی مهمی برای مردم نیست و معضل خاصی به‌حساب نمی‌آید،اما در کشور ما از دیرباز این موضوع از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده است. مسکن یکی از بنیادی‌ترین امکانات تشکیل خانواده است که اگر موردتوجه قرار نگیرد، می‌تواند تبعات جبران‌ناپذیری را در سطح کلان جامعه به‌وجود آورد.

یکی از مولفه‌های مهم در عدم‌ساخت‌وساز مسکن که به یک چالش اساسی در جامعه ایران تبدیل شده، بحث تامین منابع مالی ساخت مسکن است. به‌بیان بهتر، هنگامی‌که از ساخت یک‌میلیون واحد مسکونی در سال سخن گفته می‌شود، به این معنا است که منابع مالی موردنیاز برای انجام این کار نیز دیده شده است، چرا که باید منابع بزرگی برای این منظور در نظر گرفته شود یا در اختیار دولت باشد که براساس شواهد این‌طور نیست.

اینکه بانک مسکن بتواند به‌تنهایی منابع مالی موردنیاز طرح‌های دولتی مسکن را تامین کند، بعید است؛ چرا که نیاز انباشته و سالانه مسکن در ایران به‌قدری بالا است که نه‌تنها بانک مسکن، بلکه سایر بانک‌های کشور نیز قادر به تامین این منبع مالی سنگین و بزرگ نیستند، یعنی مشارکت بانک‌ها به‌تنهایی برای تامین این منبع مالی کافی نیست و به‌طورحتم باید به‌سراغ تامین مالی بخش مسکن از طریق سایر ابزارها برویم.

برای تامین منابع مالی بخش مسکن، باید از تمامی ابزارهای مالی نظیر اوراق مشارکت بازارهای ثانویه و تسهیلات بانکی استفاده کرد، همچنین بازار سرمایه و بورس باید در اختیار تامین مالی مسکن باشد، ضمن اینکه تمامی ابزارهای مالی عنوان‌شده باید برای تولید مسکن در اختیار بخش خصوصی قرار بگیرند.

روند تولید خاک روی مطلوب است

مدیرعامل شرکت توسعه معادن روی ایران با بیان اینکه ۵ درصد معادن خاک روی جهان در ایران است، گفت: ما از جهت تامین این خاک، کمبودی در کشور نداریم.

محمود علیپورجدی با بیان اینکه مشکل خاصی در روند تولید خاک روی وجود ندارد، گفت: چالش‌های محیط‌زیستی بخشی از مشکلات حوزه فعالیت صنایع معدنی است،اما سعی ما همواره این بوده که با هماهنگی سازمان محیط‌زیست، محیط را برای کارگران سالم نگه داریم.

به‌گزارش ایسنا، وی به روند تهیه خاک موردنیاز برای فرآوری اشاره و اظهار کرد: اکنون دیگر سهمیه خاصی برای واحدها در بهره‌گیری از خاک روی وجود ندارد و تامین خاک از طریق خرید از بورس انجام می‌شود.

علیپورجدی به وضعیت معدن انگوران اشاره کرد و گفت: در این محدوده، اقدامات در زمینه اکتشافات جدید انجام شده و پیشرفت‌های خوبی به‌دست‌آمده که به‌گفته برخی زمین‌شناسان در عمق محدوده معدن انگوران تا محدوده استان آذربایجان‌غربی، خاک معدن روی وجود دارد،اما آنچه امروز بیشتر در دسترس است، خاک معدن مهدی‌آباد و چاه‌میر در یزد و چاه سرب در طبس است.

مدیرعامل شرکت توسعه معادن روی ایران با بیان اینکه هم‌اکنون شرکت توسعه معادن روی ایران نزدیک ۴ هزار نیروی کار دارد، اظهار کرد: افزایش تولید، افزایش اشتغالزایی را هم به‌دنبال دارد و در حال حاضر ظرفیت افزایش ۱۰درصدی تولید در شرکت‌ها در دستور کار است.

صمت سیاست اخذ مالیات از صنایع آلاینده را بررسی کرد

درآمدزایی به اسم «جریمه سبز»

بخش معدن همواره از متهمان ردیف اول آلودگی محیط‌زیست بوده و هست و آنچه به‌چشم نمی‌آید، تردد ناوگان حمل‌ونقل عمومی فرسوده، خودروها و موتورسیکلت‌های از رده خارجی است که سهم بالایی در آلودگی محیط‌زیست دارند. چندی پیش، مجلس هم انگشت اتهام را به سوی واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و خدماتی گرفته و طرح اصلاح ماده ۲۷ قانون مالیات بر ارزش‌افزوده را در دست بررسی دارد که در صورت تصویب طرح جدید مالیات سبز، صنایع آلاینده براساس شدت، نوع و مکان آلایندگی بنا به تشخیص سازمان محیط‌زیست مشمول عوارض سبز می‌شوند. این مالیات بین ۰/۵ تا ۱.۵ درصد از نرخ فروش و درآمد تولید پس از کسر کامل هزینه‌ها اخذ خواهد شد. این در حالی است که هنوز مشخص نیست مالیات‌ها و عوارضی که در گذشته به بهانه‌های مختلف پرداخت شده، کجا هزینه شده و از آنجایی که اثراتش در بخش معدن مشهود نیست، ثابت می‌شود تنها منبع درآمد دولت یا راهی برای جبران کسری بودجه بوده است.

کارشناسان تاکید دارند باتوجه به اینکه کشوری در حال توسعه هستیم و تولیدکننده با چالش‌های بسیاری نظیر کمبود مواد اولیه و نبود ماشین‌آلات به روز روبه‌رو است، پرداخت مالیات سبز نه تنها گره‌گشا نخواهد بود، بلکه چالش‌زا هم هست. صمت در گفت‌وگو با کارشناسان، به بررسی طرح اخذ مالیات سبز از واحدهای معدنی و تاثیر آلایندگی بخش معدن بر محیط‌زیست پرداخته است.

زهرا پیربداقی
editor@smtnews.ir

کشور توسعه یافته‌ای نیستیم

سهراب حسینی، فعال و کارشناس معدن درباره اخذ مالیات سبز از صنایع در گفت‌وگو با صمت گفت: در حال حاضر کشور توسعه‌یافته‌ایی نیستیم، اخذ مالیات از واحدهایی تولیدی به هر بهانه‌ای در نهایت به تولید ضربه می‌زند. مسئولان باید در نظر داشته باشند، بکارگیری سیاست‌های اشتباه می‌تواند خسارت جبران‌ناپذیری به واحدهای تولیدی وارد کند.

حسینی افزود: باتوجه به اینکه ناوگان حمل‌ونقل عمومی فرسوده است و آلودگی‌های زیادی به‌دنبال دارد، دولت باید اقدامات زیرساختی را برای توسعه این بخش در دستور کار قرار دهد و منصفانه نیست، دست روی صنایع بگذارد و جرایم ۰/۵تا ۱.۵ درصدی برای‌شان در نظر بگیرید.

«جریمه سبز» اما درآمدزا

این فعال و کارشناس معدن تصریح کرد: در کشورهای توسعه‌یافته ابتدا اقتصاد را گوی می‌کنند و زمانی که به مرحله ثروت‌آفرینی می‌رسند، مباحثی نظیر اخذ مالیات از صنایع آلاینده را موردبررسی قرار می‌دهند و در نهایت، مالیات هم با هدف توسعه پایدار، حفاظت از محیط‌زیست و کاهش آلایندگی اخذ می‌شود. در صورتی که، در ایران، منبع درآمد دولت و راهی برای جبران کسری بودجه شده است. تا زمانی که اعتبارات صرف طرح‌های بهسازی نسود و پرداخت‌کننده مالیات آثار آن را نبینند، تنها به‌عنوان هزینه‌ای تحمیلی بر دوش تولیدکننده به‌شمار خواهد رفت.

وی معتقد است: در صورتی که آلایندگی معادن ثابت شود، ضرورتی ندارد از معدنکار مالیاتی اخذ شود و دولت برنامه چگونگی کاهش آلایندگی معادن را در اختیار معدنکار قرار دهد و فقط بر اجرای آن نظارت کند و دیگر نیازی به تحت‌فشار قرار دادن صنعتگران نیست.

این کارشناس معدن تشریح کرد: آلایندگی فعالیت‌های معدنی به ۵ دسته؛ آب، خاک، صوتی، هوا و زیستگاه‌های جانوری تقسیم می‌شود. زمانی که معادن زیرزمینی فعالیت‌شان را آغاز می‌کند، موجب فرونشست زمین می‌شوند و زیستگاه‌های جانوری تخریب و توپوگرافی و مورفولوژی زمین دستخوش تغییر می‌شود. از سویی دیگر، موادی نظیرین روغن، گازوئیل، گل حفاری، مواد سوختی و شیمیایی که وارد خاک می‌شوند، به زیستگاه‌های جانوران آسیب می‌رسانند.

وی افزود: دود ماشین‌آلات و تجهیزات معدنی، آلودگی هوا را به‌دنبال دارد، همچنین آلایندگی صوتی که در اثر انفجارات رخ می‌دهد، می‌تواند موجب ترس و وحشت حیوانات و انسان‌ها شود.

حسینی تصریح کرد: نمی‌توان منکر آلایندگی فعالیت‌های معدنی شد، اما توجه داشته باشیم که بخش معدن چه مقدار از مساحت کل کشور را اشغال کرده هست. از طرفی دیگر، شاید به‌نظر برسد که جاده‌سازی باعث تخریب علفزارها و زیستگاه‌های جانوری شده، اما باید این را هم در نظر گرفت که مساحت جاده‌سازی نسبت به مراتع، صحراها و کوهستان‌ها بسیار ناچیز است.

این کارشناس معدن گفت: مساحت محدوده‌های اکتشاف بین ۵ تا ۲۰۰ کیلومترمربع است، اما در نهایت، در محدوده کوچکی بین یک تا ۲ کیلومترمربع، عملیات استخراج انجام می‌شود، بنابراین آلایندگی این منطقه نسبت به وسعت بیابان‌ها و صحراها اندک است، البته باید سازمان محیط‌زیست هم بررسی‌های لازم را انجام دهد و معدنکاری باید در چارچوب قوانین انجام گیرد.

وی افزود: در کشورهای دیگر، معادن به‌صورت زیرزمینی و روباز فعالیت دارند و در مقابل آسیبی که به محیط‌زیست آن منطقه می‌زنند، زیستگاه‌های مصنوعی و پارک‌های ملی ایجاد می‌کنند و پس از پایان کار هم، معادن به حال خود رها نمی‌شوند و برنامه بستن و بازسازی در دستورکار قرار می‌گیرد.

حسینی تصریح کرد: یکی از معضلاتی که محیط‌زیست با آن درگیرند است، معادن بلاتکلیفی هستند که فعالیت‌شان به هر دلیلی متوقف شده. برای مثال فرض کنید معدنی ۱۰ سال به حال خود رها شود، مسلم است که آلایندگی‌هایی برای محیط‌زیست دارد. این در حالی است که در ازای حقوق دولتی که معدنکاران می‌پردازند، باید عملیات بازسازی از سوی وزارت صمت انجام شود.

وی با بیان اینکه اخذ حقوق دولتی راهی برای جبران کسری بودجه شده است، گفت: از حقوق دولتی که معدنکار پرداخت می‌کند، باید ۱۵ درصد به استان مربوطه، ۱۲ درصد به منابع‌طبیعی، ۳ درصد به نظام مهندسی، ۶۵ درصد به وزارت صمت و ۵ درصد به صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی اختصاص یابد. در حقیقت، این اعتبارات باید دوباره به بخش معدن بازگردد، اما شاهد هستم باوجود افزایش رقم حقوق دولتی، نه بخش معدن توسعه پیدا کرده، نه صرف محیط‌زیست شده و نه در معدنی بازسازی انجام گرفته است.

نگاه درآمدزایی حاکم است

حسن حسینقلی، رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان سرب و روی، درباره طرح مجلس مبنی بر اخذ مالیات سبز از صنایع آلاینده در گفت‌وگو با صمت گفت: مجلس فقط به‌دنبال مزاحمت و درآمدزایی از بخش معدن است. براساس ماده ۴۳ برنامه ششم گفته بودند، اگر معدنی به روستاهای اطرافش صدمه بزند تا یک درصد باید جبران خسارت کند که نه تبدیل به قانون و آیین‌نامه شد و نه مشخص کردند، چه نوع زیانی را مشمول می‌شود و شاکی و متشاکی هم در آن مجهول ماند؛ این نوع برخوردها نشان می‌دهد نگاه درآمدزایی بر بخش معدن حاکم است. علت اصلی تعطیلی ۶۵۰۰ معدن هم، ریشه در همین تفکرات غلط دارد که از ذهن برخی مسئولان نشأت می‌گیرد. وی با تاکید بر اینکه، باید یک‌بار برای همیشه تکلیف آلایندگی بخش معدن مشخص شود، گفت: محیط‌زیست نباید مقدار آلایندگی را مشخص کند، چرا که بیشتر آنها تفکرات افراطی دارند و معتقدند معادن باید تعطیل شوند، در حالی که صنایع مادر نیاز به مواد اولیه دارند و ضروری است بخش معدن به فعالیتش ادامه می‌دهد.

حسینقلی ادامه داد: در گذشته، از معافیت مالیاتی صادرات و معافیت حقوق ورودی ماشین‌آلات محروم شده‌ایم. درحال حاضر هم، طرحی در دست بررسی است تا از صنایع آلاینده مالیات بگیرند و تمام این موارد کافی است تا ثابت شود نگاه دولت به بخش معدن فقط نگاه درآمدزایی است.

وی افزود: حقوق دولتی از سال ۹۷ تاکنون ۴۰ برابر شد که باید صرف توسعه زیرساخت‌ها و بازسازی محیط‌زیست می‌شد، اما در این مسیر هزینه نشد. چطور انتظار دارند مالیات سبز بدهیم وقتی فقط منبع درآمد دولت است و صرف رفع آلایندگی‌ها نمی‌شود.

رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان سرب و روی با بیان اینکه برخی تصمیمات مسئولان می‌تواند سطح امنیت سرمایه‌گذاری را پایین بیاورد، افزود: وقتی تولیدکننده هر روز با مصوباتی مواجه می‌شود که جز ورشکستگی ارمغان دیگری ندارد؛برای سرمایه‌گذاری به کشور دیگری مهاجرت می‌کند یا وارد بازارهای موازی می‌شود. در حال حاضر یک واحد تولیدی چقدر سودآوری دارد که بتواند با این چالش‌ها دست‌وپنجه‌نرم کند.

حسینقلی بااشاره به روند ناامیدکننده تولید ناخالص داخلی بدون نفت تشریح کرد: دهه ۴۰ تا ۵۰ تولید ناخالص داخلی ۱۴۴ درصد، دهه ۵۱ تا ۶۰ تولید ناخالص داخلی ۱۱۸ درصد، دهه ۶۱ تا ۷۰ تولید ناخالص داخلی ۱۹ درصد، دهه ۷۱ تا ۸۰ تولید ناخالص داخلی ۴۵ درصد، دهه ۸۱ تا ۹۰ تولید ناخالص داخلی ۸۳ درصد، دهه ۹۰ تا ۱۴۰۰ تولید ناخالص داخلی ۱۵ درصد بوده، این آمار بیانگر آن است که نگاه کارشناسی در تصمیمات و بخشنامه‌هایی که از سوی مسئولان صادر می‌شود، وجود ندارد و تولیدکننده هر سال با چالش‌های بیشتری مواجه است، بنابراین چگونه انتظار دارند تولید رونق داشته باشد و بیکاری مهار شود.

ماهیت معدنکاری تخریب است

وی گفت: ماهیت فعالیت‌های معدنی به‌گونه‌ای است که با تخریب محیط‌زیست به‌سرانجام می‌رسد؛ تا کوه را تخریب نکنیم، استخراجی انجام نمی‌شود و زمانی که جامعه بشری متقاعد شده برای تامین مواد اولیه، ساختمان‌سازی و ماشین‌سازی باید بخشی از محیط‌زیست آسیب ببیند، نباید مقاومت و مخالفت افراطی کرد. طبیعی است، در عصر تکنولوژی، فعالیت بشر با آسیب به محیط‌زیست پیش برود که باید با بکارگیری فناوری نوین و استراتژی‌های هدفمند، این تخریب را به حداقل رساند.

این فعال معدنی بااشاره به اینکه عملیات استخراج، آلودگی‌هایی برای محیط‌زیست به‌دنبال دارد، گفت: گازهایی که از مواد ناریه در عملیات انفجار متصاعد می‌شوند، آلودگی‌هایی را به‌همراه دارند، البته یک شرکت دانش‌بنیان دستگاهی اختراع کرده است که انفجار، بدون مواد ناریه انجام می‌شود. اگر این طرح مورداستقبال معدنکاران قرار گیرد و به تولید انبوه برسد، مشکل آلایندگی گازهای متصاعدشده از مواد ناریه رفع خواهد شد.

وی گفت: در کشورهای توسعه‌یافته محیط‌زیست و معدن در تقابل با یکدیگر نیستند، بلکه با هم تعامل دارند و از آنجایی که فعالیت‌ها اصولی و با رعایت قوانین انجام می‌شود، در امور یکدیگر هم دخالت نمی‌کنند. رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان سرب و روی تاکید کرد: در حال حاضر هوای تهران در بدترین شرایط است، چون ناوگان حمل‌ونقل عمومی، برخی خودروهای سواری و موتوری‌سیکلت‌ها فرسوده هستند. از سویی دیگر، سوختی که استفاده می‌شود، استاندارد نیست و آلایندگی بالایی برای محیط‌زیست دارد. همان‌طور که نمی‌توانیم برای رفع این چالش جلوی تردد خودروها و موتورسیکلت‌ها را بگیریم تا هوا به شرایط سالم برگردد، نمی‌توانیم به علت اینکه فعالیت‌های معدنی به محیط‌زیست آسیب می‌زند، معدنی را تعطیل کنیم.

وی افزود: در بعضی معادن، تخریب معنا و مفهوم ندارد. برای مثال، استخراج از معادن زیرزمینی نظیر سنگ‌آهن، گچ و نمک آسیبی به محیط‌زیست نمی‌زند، اما فعالیت برخی معادن که آلایندگی بالایی برای محیط‌زیست دارند، باید محدود شود. ناگفته نماند که جلوگیری از هر نوع فعالیتی به‌علت آسیب به محیط‌زیست، غیرواقعی و غیرعلمی است. متاسفانه جوسازی برخی فعالان محیط‌زیست عاقلانه و واقع‌بینانه نیست و تبعات سنگینی برای اقتصاد کشور به‌دنبال خواهد داشت. این در حالی است که با بکارگیری تمهیدات، رعایت قوانین و ضوابط می‌توان به فعالیت‌های معدنی ادامه داد و لازم نیست به‌طورکامل بخش آسیب‌زا را تعطیل کرد.

حسینقلی با اذعان به اینکه در کل فعالیت‌های معدنی آسیب زیادی به محیط‌زیست نمی‌زند، گفت: نمی‌توان به این بهانه‌ها جلوی تولید، اشتغالزایی و ارزآوری را گرفت. بیشتر از هر زمانی، اقتصاد نیازمند نقدینگی است. از سوی دیگر، تامین مواد اولیه بسیاری از صنایع مادر به بخش معدن وابسته است، بنابراین با بکارگیری تمهیداتی، هم اقتصاد رونق می‌گیرد و هم محیط‌زیست، آسیب آنچنانی نخواهد دید.

> در کشورهای توسعه‌یافته محیط‌زیست و معدن در تقابل با یکدیگر نیستند، بلکه با هم تعامل دارند و از آنجایی که فعالیت‌ها اصولی و با رعایت قوانین انجام می‌شود، در امور یکدیگر هم دخالت نمی‌کنند

سخن پایانی

اخذ مالیاتی سبز بدون در نظر گرفتن شرایط اقتصادی، منجر به ایجاد چالش‌هایی می‌شود که بقای تولید را به‌خطر می‌اندازد. اگر صنایع به هر دلیلی آلایندگی برای محیط‌زیست دارند، ناشی از سیاست‌گذاری‌های ناکارآمد دولت در بلندمدت است. برای مثال، مازوت‌سوزی سیمانی‌ها ریشه در توسعه نیافتن زیرساخت‌های انرژی دارد یا آلایندگی عملیاتی استخراج و ماشین‌آلات معادن به‌علت جلوگیری از واردات تجهیزات مدرن است، بنابراین دولت باید با سرمایه‌گذاری به توسعه زیرساخت‌های صنایع بپردازد و زمانی که چالش‌های صنایع برطرف شد، اخذ مالیات سبز را در دستور کار قرار دهد. فعالان بخش معدن تاکید دارند در صورت تصویب اخذ مالیات سبز باید عواید حاصله در مسیری شفاف صرف تحقق اهداف از پیش تعیین‌شده شود.

بین‌الملل

«ریوتینتو» به‌دنبال لیتیوم است

شرکت معدنی ریوتینتو به‌عنوان یکی از شرکت‌های بزرگ معدنی جهان به‌دنبال افزایش تولید لیتیوم و بهره‌برداری از فرصت‌های موجود در سال‌های پیش‌رو در بازارهای جهانی است.

به‌گزارش صمت، ریوتینتو اعلام کرد که به‌طورفعال در حال جست‌وجوی ذخایر لیتیوم است، زیرا انتظار دارد نرخ فلز مورداستفاده در ساخت باتری‌هایی که خودروهای برقی را تامین می‌کنند، برای مدت طولانی افزایشی باشد.

این شرکت مجبور شد، پروژه معدن لیتیوم ۲.۴ میلیارد دلاری پیشنهادی خود در صربستان را در اوایل امسال پس از لغو مجوزهای پروژه از سوی دولت متوقف کند.

ریوتینتو در ارائه‌ای که در وب‌سایت خود منتشر کرد، تایید کرد که Jadar را به‌طورکامل کنار نگذاشته است، زیرا هنوز این پروژه را بخشی از مجموعه خود می‌داند و بیان کرده، قصد دارد روند توسعه را ادامه دهد و ریسک آن را بپذیرد.

دومین شرکت بزرگ معدنی جهان همچنین گفت که به‌دنبال فرصت‌های رشد در بخش لیتیوم است.

البته به‌گزارش سایت خبری محلی نوا، نخست‌وزیر صربستان، به‌سرعت در واکنشی سرد نسبت به این موضوع گفت: هیچ امکانی برای احیای پروژه لیتیوم مشاهده نمی‌کند.

وی همچنین اظهار کرد: داشتن معدن لیتیوم در کشور یک «فرصت تاریخی» برای توسعه است و بحث عمومی درباره این موضوع ضروری خواهد بود.

در صورت تکمیل، این پروژه با تولید ۵۸ هزار تن کربنات لیتیوم تصفیه‌شده با درجه باتری در سال، بزرگ‌ترین معدن لیتیوم اروپا خواهد بود که برای تامین انرژی یک میلیون خودروی الکتریکی و تامین ۹۰ درصد نیاز فعلی لیتیوم کافی است.

«جادار» همچنین ریوتینتو را به سکوی ۱۰ تولیدکننده برتر لیتیوم در جهان سوق خواهد داد.

علاقه این شرکت معدنی استرالیایی به لیتیوم در بحبوحه تلاش جهانی برای انتقال به منابع انرژی پاک‌تر و کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی است. این فلزات، باتری را در خط مقدم تغییر قرار داده است.

طی ۵ سال گذشته، ریوتینتو کوشش کرده است تا حضور خود را در بازار باتری خودروهای برقی گسترش دهد. در سال ۲۰۱۸، طبق گزارش‌ها، تلاش کرد تا ۵ میلیارد دلار از سهام انجمن شیمی و معدنی شیلی (SQM)، دومین تولیدکننده بزرگ لیتیوم در جهان را خریداری کند.

در آوریل ۲۰۲۱، ریوتینتو تولید لیتیوم را از سنگ‌های باطله در یک کارخانه واقع در کالیفرنیا، آغاز کرد.

ریوتینتو در ماه مارس امسال، گام دیگری به‌سمت بازار لیتیوم برداشت و پروژه لیتیوم Rincon را در آرژانتین به مبلغ ۸۲۵ میلیون دلار خریداری کرد که دارای ذخایری معادل ۲ میلیون تن کربنات لیتیوم بوده که برای عمر ۴۰ ساله معدن کافی است.

این شرکت معدنی همچنین به برخی از بزرگ‌ترین بانک‌های سرمایه‌گذاری مراجعه و درباره شرکت‌ها و پروژه‌های لیتیومی توصیه‌هایی ارائه و مواردی را درخواست کرده است.

این شرکت گفته بود که این جلسات به این معنی نیست که یک معامله بزرگ قریب‌الوقوع است، بلکه هدف آنها اطمینان از آگاهی تمام فرصت‌های این بخش است.

ریوتینتو در حال حاضر هیچ پروژه لیتیومی در استرالیا که بزرگ‌ترین کشور تولیدکننده این فلز است، ندارد، اما اعلام کرده که از «آب‌نمک‌های مرغوب استرالیا» برای پاسخگویی به تقاضا استفاده خواهد کرد. افزایش تقاضا برای خودروهای برقی، افزایش تقاضای لیتیوم را به‌همراه دارد و به‌همین دلیل بازار خوبی برای این محصول پیش‌بینی می‌شود.

یادداشت

سیاست‌های دولت مانع تولید و ارزآوری

بهرام شکوری
فعال بخش معدن و صنایع معدنی

در ماه‌های اخیر شاهد روند رو به رشد و حتی افسارگسیخته نرخ دلار در بازار آزاد بوده‌ایم؛ تا جایی که دلار در هفته‌های اخیر در کانال بیش از ۴۰ هزار تومان مبادله می‌شود. با این وجود دولت با هدف کنترل نرخ ارز صنایع را ملزم به بازگرداندن ارز صادراتی خود با نرخ دلار نیمایی کرده است. علاوه بر این صادرکنندگان صنایع معدنی موظف شده‌اند ۱۰۰ درصد ارز صادراتی خود را بازگردانند، این در حالی است که تفاوت قابل‌توجه میان نرخ دلار نیمایی و قیمت دلار در بازار آزاد به ضرر تولیدکنندگان است.

این تفاوت چالشی اساسی برای تولیدکنندگان، صادرکنندگان یا فعالان اقتصادی است. فروش دلار با قیمت نیمایی به‌منزله تحمیل خسارت مستقیم و جدی به صنعتگران است و همزمان امکانی برای سوءاستفاده و رانت فراهم می‌کند.

علاوه بر این الزام به عرضه ۱۰۰ درصدی ارز صادراتی نیز اشتباه است، چراکه تولید در کنار واردات معنا می‌یابد؛ به این معنی که بسیاری از تولیدکنندگان برای تداوم فعالیت خود نیازمند واردات هستند. همچنین بسیاری از تولیدکنندگان طرح‌های توسعه‌ای را در دست اجرا دارند که نیاز آن به واردات قابل‌توجه برآورد می‌شود. اجرای این طرح‌های توسعه نیازمند خرید تجهیزات و ماشین‌آلات و همزمان ورود فناوری و نوآوری‌ها به کشور است، اما در سایه مقررات جدید موردبحث عملا روند فعالیت صنعتگران با چالش‌های جدی روبه‌رو خواهد شد؛ بنابراین می‌توان این‌طور ادعا کرد که با افزایش دخالت دولت در این زنجیره، عملا آفت‌ها و آسیب‌های ناشی از سیاست‌گذاری‌های دولتی، بیشتر می‌شود.

البته اختصاص یارانه ازسوی دولت به صنایع خود دلیلی برای مقررات‌گذاری بر صنایع عنوان می‌شود، اما این توجیه به‌هیچ‌عنوان مفید نیست. صنایع فعال در ایران از امتیازات محدودی برخوردارند و همزمان موانع متعددی که از سیاست‌گذاری غلط دولت و حکمفرمایی اشتباه مسئولان نشأت می‌گیرد بر فرآیند تولید آنها تحمیل می‌شود؛ بنابراین پرداخت سوبسیدهای محدود دولتی به صنایع، بهانه‌ای واهی برای تحمیل فشارهای روزافزون به صنایع است. به‌عنوان‌مثال سود تسهیلات پرداختی به صنایع ۱۸ درصد است. این سود با احتساب پولی که ازسوی صنعتگران نزد بانک سپرده می‌شود در نهایت ۲۳ درصد برآورد می‌شود، این در حالی است که سود تسهیلات صنایع در اغلب کشورهای دنیا کمتر از ۵ درصد گزارش شده است؛ بنابراین صنعتگران ایرانی از سود بالای تسهیلات بانکی متضرر می‌شوند.

علاوه بر این نبود تعامل سازنده میان ایران و سایر کشورها، چالش‌هایی را به صنعتگران تحمیل می‌کند. در سایه نبود مبادلات بانکی، امکان لازم برای خرید محصولات ایرانی در قالب معاملات اعتباری یا با کمک ال‌سی، وجود ندارد؛ در نتیجه تولیدکنندگان ما ناچارند محصول خود را با نرخی به‌مراتب پایین‌تر از نمونه‌های مشابه خارجی به فروش برسانند.

باتوجه به دورنمای تاریک روابط تجاری میان ایران و سایر کشورها، خسارات متعددی به صنعتگران ما تحمیل می‌شود.

صنایع ما در طول سال با محدودیت جدی در روند تامین برق و گاز روبه‌رو هستند؛ در نتیجه اگر هم امتیازی از سوی دولت در اختیار صنایع قرار گیرد، باوجود این محدودیت‌ها عملا اثرات این امتیازات از میان خواهد رفت.

توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که تولیدکنندگان فارغ از هر نوع فشاری، ارز حاصل از صادرات خود را بازمی‌گردانند؛ در غیر این صورت امکان تداوم تولید و فعالیت خود را از دست می‌دهند.

تولیدکننده باید هزینه‌های متعددی از جمله نیروی انسانی، تعمیر و نگهداری، مالیات و... را بازگرداند و این مهم با کمک درآمدهای حاصل از فروش داخلی یا خارجی ممکن می‌شود.

در نتیجه بازنگرداندن ارز به‌منزله ایجاد وقفه در تولید و عملا غیرممکن است.

جزئیات عرضه خودروهای وارداتی در بورس

رئیس اداره نظارت بر بازار بورس‌های کالایی سازمان بورس ضمن تشریح شرایط و زمان عرضه ۲۱ هزار و ۱۴۰ دستگاه خودرو وارداتی در بورس کالا عنوان کرد: نرخ پایه زمانی که عرضه خودروها توسط عرضه‌کننده اعلام شود، مشخص و منتشر خواهد شد.

به گزارش پایگاه خبری بازار سرمایه ایران، پس از ۵ سال ممنوعیت واردات خودرو خاتمه یافت و پس از تصمیم هیات دولت در اردیبهشت ۱۴۰۱ با قید شروطی، ۲۱ هزار و ۱۴۰ دستگاه خودرو وارد کشور و در بورس کالا عرضه خواهند شد.

در همین راستا علیرضا صادقی، رئیس اداره نظارت بر بازار بورس‌های کالایی سازمان بورس و اوراق بهادار اظهار کرد: ۱۹ هزار دستگاه از مجموع خودروهای یادشده به شرکت چانگان چین تعلق دارد که توسط شرکت ساپیا عرضه خواهد شد و بقیه به ۹ مدل خودرو از شرکت کیای کره جنوبی اختصاص دارد. تمامی این خودروها توسط هیات پذیرش شرکت بورس کالای ایران پذیرش شده و بورس کالا آمادگی عرضه آنها را دارد که لازم است نخست اقدامات لازم در زمینه ترخیص کالا و موضوعات گمرکی انجام پذیرد.

رئیس اداره نظارت بر بازار بورس‌های کالایی سازمان بورس تصریح کرد: درباره این خودروها، همان محدودیت‌های پیشین خرید خودرو از بورس کالا پابرجاست؛ به‌بیان دیگر، همچنان هر کد ملی قادر به درخواست سفارش یک خودرو است و محدودیت سابقه خرید از سال ۱۳۹۸ که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام شد نیز به قوت خود باقی است.

وی عنوان کرد: قیمت، براساس نرخ پایه‌ای که عرضه‌کننده اعلام می‌کند در مکانیسم حراج تعیین می‌شود و خودروها در قالب رقابت به فروش می‌روند؛ به‌بیانی دیگر، خریداران قیمت‌های خود را از طریق کارگزار در سامانه معاملات وارد می‌کنند و از طریق مکانیسم حراج، نرخ کشف می‌شود.

کارشناسان در بررسی تاثیر سند مالی ۱۴۰۲ بر عملکرد بازار سرمایه:

بورس، اولویت دولت نیست

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

امسال ارسال لایحه بودجه ازسوی دولت به مجلس شورای اسلامی و بررسی این سند مالی با تاخیر قابل‌توجهی روبه‌رو بود. تاخیر در فرآیند تدوین و تصویب برنامه هفتم توسعه، به‌عنوان یک سند بالادستی علت اصلی تاخیر در آغاز بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ عنوان شده است؛ به‌ویژه آنکه رئیس مجلس شورای اسلامی چندین مرتبه بر ضرورت تقدم ارائه برنامه هفتم توسعه بر لایحه بودجه تاکید کرده بود. باوجود اصرارهای نمایندگان مجلس بر اولویت داشتن ارائه برنامه هفتم، مسعود میرکاظمی، رئیس سازمان برنامه‌وبودجه توانست با حضور در میان نمایندگان، آنها را به اعلام وصول لایحه بودجه قانع کند. بدین ترتیب رئیس‌جمهوری لایحه بودجه ۱۴۰۲ کل کشور را در روز چهارشنبه، ۲۱ دی به مجلس تقدیم کرد. سید ابراهیم رئیسی تاکید کرد: «باتوجه به اینکه سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه یک ماه بعد از آغاز فرآیند بودجه‌نویسی ابلاغ شد، دولت این سیاست‌ها را در لایحه لحاظ کرد تا بودجه سال آینده با برنامه هفتم توسعه که قرار است به‌زودی به مجلس تقدیم شود همراستا باشد.» علاوه بر این مقرر شده اقداماتی برای حمایت از بورس در لایحه بودجه سال آتی گنجانده شود. برای بررسی مواد مطرح‌شده در این لایحه و تاثیر آن بر عملکرد بازار سرمایه با فعالان و کارشناسان بازار سرمایه گفت‌وگو کرده‌ایم.

عکس: آیدا فریدی

واگذاری سهام به صندوق تثبیت به‌منزله حمایت از سهامداران خرد نیست و نباید به نتیجه‌بخش بودن آن امید داشت

۳اقدام مهم برای حمایت از بورس

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ مقرر شده ۱۵ هزار میلیارد تومان از سهام شرکت‌های دولتی برای حمایت از سهامداران خرد از مخاطرات بازار سرمایه به صندوق تثبیت بازار سرمایه تزریق شود. از سوی دیگر جهت تقویت بنیه شرکت‌ها، بخشی از سودی که به افزایش سرمایه این شرکت‌ها اختصاص پیدا کند با نرخ صفر معافیت مالیاتی محاسبه می‌شود. با این اقدام شرکت‌ها به افزایش سرمایه تشویق می‌شوند و امکان سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت‌های شرکت‌های بورسی بیش‌ازپیش فراهم می‌شود. در یک سال گذشته دولت تلاش زیادی برای حمایت و توسعه ابزارهای مالی کرده تا ضمن ایجاد شفافیت و کوتاه‌شدن دست واسطه‌ها به تامین نقدینگی بخش تولید هم کمک شایانی شود. در همین راستا براساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ تمام کالاهایی که در قالب گواهی سپرده کالایی در بورس معامله می‌شوند تا قبل از تبدیل به کالای فیزیکی مشمول مالیات بر ارزش‌افزوده نمی‌شوند و این مالیات تنها یک بار و در زمان تبدیل به کالا اخذ می‌شود.

رشد ۱۱۰ درصدی سهم اوراق در بودجه

براساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ سهم اوراق مالی و اسناد خزانه اسلامی از بودجه به ۱۸۵ هزار میلیارد تومان رسیده، این در حالی است که براساس قانون بودجه سال ۱۴۰۱ قرار بود ۸۸ هزار میلیارد تومان اسناد خزانه از سوی دولت عرضه شود. به‌نظر می‌رسد دولت برای سال آینده هم در زمینه تامین درآمدهای مالی خود روی اوراق حساب ویژه‌ای باز کرده است؛ به این ترتیب معاملات اوراق بدهی و اسناد خزانه با سودهای بالای ۲۰ درصد و تضمینی به‌عنوان اصلی‌ترین رقیب بازار سرمایه در دوره‌های بی‌رونقی سهامداری تلقی می‌شود. طبق بودجه سال آینده، سقف نرخ خوراک پتروشیمی‌ها نسبت به سال جاری رشدی ۴۰ درصدی داشته و به ۷۰۰۰ تومان رسیده است. نرخ گاز مصرفی صنایع براساس درصدی از نرخ گاز خوراک واحدهای پتروشیمی تعیین می‌شود. براساس سند مالی دولت در سال ۱۴۰۲، نرخ سوخت صنایع نیز که در نسبتی با نرخ خوراک پتروشیمی‌ها تعیین می‌شود، ۱۰ درصد بیشتر خواهد شد.

ضریب نرخ گاز صنعت فولاد که در لایحه بودجه سال جاری ۴۰ درصد درصد نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و با سقف قیمتی ۲۰۰۰ تومان تعیین شده بود، در بودجه سال آتی این ضریب به ۵۰ درصد افزایش خواهد یافت؛ بنابراین بهای انرژی مصرفی صنعت فولاد کشور از ۲۰۰۰ تومان به‌ازای هر مترمکعب به ۳۵۰۰ تومان به ازای هر مترمکعب افزایش خواهد یافت.

بهای گاز مصرفی در سایر صنایع نیز با احتساب رشد ۱۰ درصدی یادشده قابل محاسبه خواهد بود. بدون تردید رشد یادشده بر سودآوری صنایع و به‌دنبال آن سودآوری سهام آنها تاثیر بسزایی خواهد داشت.

> باوجود روند صعودی بورس از ابتدای هفته سوم دی، در آخرین روز کاری هفته و پس از حضور رئیس‌جمهوری در مجلس شورای اسلامی برای ارائه بودجه سال ۱۴۰۲، شاهد روند ریزشی بورس بودیم

طرح‌های دولت چه میزان کارساز است؟

فردین آقابزرگی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت در ارزیابی موضوع تخصیص ۱۵۰ هزار میلیارد ریال از سهام دولت به صندوق تثبیت بازار سرمایه اظهار کرد: کارنامه واگذاری شرکت‌های دولتی به بخش خصوصی یا به‌منظور حمایت از سهامداران خرد، چندان روشن و درخشان نیست؛ کما اینکه در گذشته سهام پالایشی و دارا یکم ازسوی دولت به بخش خصوصی واگذار شد. عموما شرکت‌هایی که در لیست واگذاری سهام قرار می‌گیرند، جذابیت و سوددهی قابل‌توجهی برای بازار سرمایه نداشته‌اند. علاوه بر این صندوق تثبیت نیازمند منابع نقد است، نه سهام شرکت‌های دولتی.

وی افزود: واگذاری سهام به صندوق تثبیت به‌منزله حمایت از سهامداران خرد نیست و نباید به نتیجه‌بخش بودن آن امید داشت. ۹۵ درصد صندوق تثبیت و توسعه بازار سرمایه، سهام است؛ بنابراین این صندوق نقدینگی لازم را در اختیار ندارد. در نتیجه افزایش سهام این صندوق، فاقد کارآیی لازم است و طرح یادشده زمینه حمایت از سهامداران خرد را فراهم نمی‌کند.

آقابزرگی افزود: در برنامه بودجه سال ۱۴۰۲، راهکارهای دیگری همچون معافیت معاملات گواهی سپرده کالایی بورس کالا از مالیات نیز مطرح شده است. علاوه بر این با هدف افزایش سرمایه شرکت‌های بورسی تاکید شده مالیاتی که به این افزایش سرمایه اختصاص می‌یابد، صفر شود. بدون تردید اقدامات یادشده از عملکرد صنایع حمایت می‌کند؛ هرچند انتظار می‌رود اقدامات اساسی دیگری نیز با هدف حمایت از صنایع بورسی کشور اجرایی شود تا مسیر توسعه تسهیل شود.

این کارشناس بازار سرمایه در ادامه تاکید کرد: اصل ۴۴ قانون اساسی به کاهش تصدی‌گری دولت و واگذاری دارایی‌های تحت مدیریت آن بازمی‌گردد. براساس بودجه سال آتی هزینه اختصاص‌یافته به شرکت‌های دولتی افزایش یافته که این موضوع بار مالی دولت را برای تامین بودجه عمومی بیشتر می‌کند؛ این در حالی است که انتظار می‌رود دولت با کوچک‌سازی بدنه خود، در هزینه‌ها صرفه‌جویی کند.

آقابزرگی افزود: لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ با سقف کلی ۵۲۶۱ هزار میلیارد تومان در دولت سیزدهم بسته شده که نسبت به امسال حدود ۱۵۰۲ هزار میلیارد تومان و معادل ۴۰ درصد افزایش دارد. بودجه انبساطی به‌منزله افزایش کسری بودجه دولت و تحمیل فشار مضاعف به اقتصاد است و عملکرد تمامی صنایع و بنگاه‌ها را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد. این کارشناس بورس گفت: مدیریت ۸۰ تا ۸۵ درصد صنایع بورسی کشور به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم به دولت واگذار شده و چنانچه دولت تحت تاثیر کمبود منابع ضعیف شود، پیمانکاران آنها نیز ضعیف خواهند شد و شاهد آثار منفی آن در صنایع وابسته به دولت خواهیم بود. آقابزرگی گفت: دولت برای جبران کسری بودجه خود از راهکارهایی همچون استقراض از بانک‌ها یا صندوق‌های بازنشستگی و... استفاده یا در موارد متعددی اقدام به انتشار اوراق قرضه خواهد کرد که با این اقدام خلأ نقدینگی در کشور تشدید می‌شود. علاوه بر این رقیب جدید برای بازار سرمایه تراشیده می‌شود که عملکرد صنایع بورسی را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد.

وی افزود: کسری بودجه زمینه‌ساز خلق پول، خلق نقدینگی و تورم است؛ بنابراین چرخه باطلی ایجاد می‌شود که به تضعیف اقتصاد و بازار سرمایه منتهی خواهد شد.

این کارشناس بازار سرمایه در ادامه با اشاره به آثار مثبت رشد تورم بر عملکرد شاخص بازار سهام گفت: در برخی کشورهای دارای تورم قابل‌توجه از جمله ایران شاهد رشد شاخص کل بازار در سایه افزایش نرخ تورم هستیم، اما نباید به این رشد شاخص امید داشت، چراکه افزایش سودآوری شرکت‌ها محرک رشد بورس نبوده است.

برقراری آرامش اقتصادی، پیش‌زمینه بهبود وضعیت بورس

یاسر فلاح، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: صندوق تثبیت بازار سرمایه در سال ۱۳۹۴ به‌عنوان سوپاپ اطمینانی برای حمایت از بازار در مواقع بحرانی تاسیس شد. هدف از ایجاد این صندوق تثبیت، کنترل و کاهش مخاطرات سامانه‌ای یا فرادستگاهی، حفظ شرایط رقابت منصفانه، جلوگیری از ایجاد و تداوم ترس فراگیر در زمان وقوع بحران‌های مالی و اقتصادی و همچنین حمایت از سرمایه‌گذاران خرد برای تداوم فعالیت در این بازار است. بر همین اساس اختصاص ۱۵۰ هزار میلیارد ریال از سهام دولت به صندوق تثبیت بازار سرمایه، اقدامی مثبت ارزیابی می‌شود. این صندوق در شرایط نامساعد اقتصادی نقش حمایتی نسبت به بازار دارد. با تزریق سهام یا هر نوع سرمایه‌گذاری در صندوق تثبیت بازار سرمایه، خیال سهامدار راحت می‌شود که وقتی شرایط بازار بحرانی شد، یک نهاد حمایت‌کننده از بازار وجود دارد؛ به‌بیانی دیگر با اجرای این دست حمایت‌ها، کف قیمتی بازار مشخص می‌شود.

این کارشناس بازار سرمایه افزود: باوجود تمام طرح‌هایی که ازسوی دولت برای حمایت از صنایع بورسی کشور مطرح می‌شود، باید خاطرنشان کرد تا زمانی که دخالت دولت در بورس ادامه دارد، حمایت از بورس ممکن نیست. قیمت‌گذاری دستوری یکی از مهم‌ترین مواردی است که به عملکرد صنایع ضربه تحمیل می‌کند.

فلاح گفت: مادامی که دولت خود را قیم اقتصاد می‌داند و در هر موضوعی دخالت می‌کند، اقتصاد روی آرامش را نخواهد دید. زمانی که دولت از این نگاه قیم‌مآبانه دست بردارد، برخی از چالش‌های صنایع نیز مرتفع می‌شود و واحدهای تولیدکننده نیز امکانی برای بهبود شرایط تولید خواهند یافت. باید تاکید کرد قیمت‌گذاری دستوری در نهایت به ضرر اقتصاد کشور است. این دست اقدامات با هدف عرضه محصول نهایی ارزان به مردم اجرایی می‌شود، اما نه‌تنها نتیجه‌بخش نیست بلکه منتهی به توزیع رانت در اقتصاد خواهد شد.

وی افزود: برای بهبود شرایط اقتصاد و به‌دنبال آن تاثیر مثبت بر بازار سرمایه از دولتمردان و سیاست‌گذاران انتظار می‌رود به بخش خصوصی احترام بگذارند. بخش خصوصی را به رسمیت بشناسد و فضای تولید را تسهیل کنند. دولت باید وظیفه نظارت و رگولاتوری را بر عهده گیرد یا نقش نظارتی بر عملکرد صنایع داشته باشد، اما نه‌تنها این خواسته محقق نمی‌شود بلکه ایفای نقش دولت به تحمیل لطمات جدی به صنایع منتهی خواهد شد.

فلاح گفت: با بهبود شرایط اقتصادی، بازار به وضعیت باثباتی می‌رسد؛ بنابراین مهم‌ترین خواسته فعالان صنعتی و اقتصاد، ثبات‌بخشی به اقتصاد است، بااین‌وجود نه‌تنها خواسته یادشده محقق نمی‌شود بلکه دولت با تصمیمات یک‌باره نظم بازار را بر هم می‌زند.

سخن پایانی

باوجود روند صعودی بورس از ابتدای هفته سوم دی، در آخرین روز کاری هفته و پس از حضور رئیس‌جمهوری در مجلس شورای اسلامی برای ارائه بودجه سال ۱۴۰۲، شاهد روند ریزشی بورس بودیم. شاخص کل بورس در روز چهارشنبه، ۲۱ دی در زمان بسته شدن معاملات ۱۶ هزار و ۹۱ واحد افت داشت و به یک میلیون و ۶۵۲ هزار و ۹۵ واحد رسید. شاخص کل هم‌وزن تا پایان معاملات ۵۶۸ واحد افزایش یافت و در ارتفاع ۵۰۴ هزار و ۲۰۵ واحدی قرار گرفت. خروج ۴۳۰ میلیاردی پول اشخاص حقیقی از بازار و همچنین ورود ۱۳۰ میلیاردی پول به صندوق‌های درآمد ثابت از دیگر رویدادهای مهم بازار در روز موردبحث بود. روند ریزشی شاخص بورس در روز شنبه، ۲۴ دی نیز ادامه یافت و شاخص کل بازار در ارتفاع یک میلیون و ۶۴۴ هزار واحد ایستاد. مهم‌ترین دلیل ریزش بورس تاثیر موضوع بودجه سال آینده بر ارزش سهم‌های بورسی بود. در واقع باید اعتراف کرد خلاف ادعاهای مطرح‌شده از سوی دولت، بازار سرمایه در اولویت سیاست‌های اقتصادی قرار ندارد.

آغاز انتقال آب از خلیج‌فارس به یزد

طـرح انتقال آب از خلیج‌فارس به طـول ۸۱۰ کیلومتر با ظرفیت انتقال ۲۰۰ میلیون مترمکعب آب به استان یزد با حضور سیدابراهیم رئیسی، رئیس جمهوری کشـورمان آغاز شـد. به گزارش باشـگاه خبرنگاران جوان، این طرح ۱۵۰ هزار میلیـارد تومان بودجـه از محل حقوق دولتی معادن را به خـود اختصاص داده اسـت. پروژه عظیم انتقال آب از خلیج‌فارس به فلات مرکزی ایران و نخسـتین طرح ویلایی نهضت ملی مسـکن در استان یزد امروز به بهره‌برداری می‌رسد. در سفر رئیسی به استان یزد قرار است طرح‌های مختلف عمرانی، بهداشتی، ورزشی و اقتصادی به بهره‌برداری برسد. با اجرای خط دوم پروژه انتقال آب خلیج‌فارس، قرار اسـت به‌صورت سـالانه ۲۰۰ میلیون مترمکعب آب دریا به ۳ اسـتان یزد، کرمان و اصفهان منتقل شـود. تامیـن آب صنایع و معادن، اولویت اصلی اجرای این خط انتقال است و تامین آب شرب نیز اولویت بعدی این پروژه کلان محسوب می‌شود. در گام اول این پروژه بزرگ که سرمایه‌گذار اصلی آن دولت و بهره‌بردار آن نیز وزارت نیرو است، خط انتقال آب از بندرعباس تا یزد به طول ۷۲۰ کیلومتر اجرایی خواهد شد. از جمله مزایای مهم اجرای این طرح می‌توان به ایجاد تحول اقتصادی در اسـتان‌های مرکزی، رشـد صنایع معدنی کشور به‌عنوان جایگزین نفت، حفظ روند توسعه صنایع معدنی در استان‌های مرکزی، ایجاد فرصت برای تامین کمبود آب شـرب شهرها و روستاها در استان‌های یزد، کرمان و اصفهان، توسعه کشـاورزی صنعتی پربازده، جلوگیری از حفر چاه‌های غیرمجاز و حفظ ذخایر آب‌های زیرزمینی، رشـد و توسعه پتروشـیمی و پالایشگاه‌ها در منطقه تحت پوشـش، جلوگیری از مهاجرت، اشـتغالزایی، محرومیت‌زدایی و توسعه متوازن کشور اشاره کرد.

افزایش اعتبار در بودجه، بحران آب را رفع نمی‌کند

آب در مسلخ بی‌تدبیری

جزئیات بودجه ۱۴۰۲ اعلام شد. خشکسالی و کاهش نزولات آسمانی یکی از ابرچالش‌های بسیاری از کشـورهای جهان از جمله ایران است. بر همین اسـاس در بودجه ۱۴۰۲، ۳۵ هزار میلیارد تومان منابع برای طرح‌های نیمه‌تمام، مهار آب‌های مرزی و تامین آب و طرح‌های برقابی درنظر گرفته شده و این رقم نسـبت به بودجه ۱۴۰۱، ۳ برابر شـده است. کارشناسان معتقدند تخصیص بودجه، زمانی کارآ و مفید خواهد بود که سازکارها برای تدوین پروژه‌ها اصولی‌تر باشند و مبنای علمی هم داشته باشند. برخی از کارشناسان معتقدند علاوه بر ضعف در این زمینه، نظارت بر عملکرد پروژه‌ها وجود نداشته و گاهی نتیجه کار نیز به درستی ارزیابی و بازبینی نمی‌شود.
صمت در این گزارش به بررسی ضعف‌ها در پروژهای حل بحران آب پرداخته است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

یک نمونه از وعده پوچ مسئولان

خشکسالی، کم‌بارشـی و به‌دنبال آن، کم‌آبی امروزه مشکل کشورهای زیادی اسـت، به‌ویژه ایران که روی کمربند خشـک نیز واقع شده و این یعنی از زمان‌های دور خودبه‌خـود مـدام بـا کم‌آبی دسـت و پنجه نرم می‌کـرده که ایجاد قنات و تقسـیم مهندسـی آب در زاینده‌رود از شـاهکارهای شـیخ بهایی؛ گواه این ادعا است.، در واقع در آن روزگار ایرانیان پذیرفته بودند که آب در کشور کم است، پس باید با داشته‌های خود مدارا کنیم تا با مشـکل مواجه نشویم. اما باتوجه به کاهش منابع آب در دسـترس در سال‌های اخیر و لزوم توجه به منابع آبی جدید موضوع آب‌های ژرف، چند سـالی اسـت که موردتوجه قرار گرفته، امـا منابع مالی لازم برای توسعه این بخش تامین نشده است. براین‌اساس در بنـد (ح) تبصره ۷ لایحه بودجه سـال ۱۴۰۲ کل کشور، وزارت نفت مکلف شده ۱۰ هزار میلیارد تومان از منابـع داخلی خود و شـرکت‌های تابعه را با هدایت و نظارت معاونت علمـی و فناوری رئیس‌جمهوری در فرآیند قابلیت‌سازی و توسعه فناوری و عملیات حفاری و بهره‌برداری از آب‌های ژرف و سـایر فناوری‌های آب اختصـاص دهد. این در حالی اسـت که کارشناسـان حـوزه آب معتقدند پروژه‌های مربوط به بهره‌برداری از آب‌های ژرف در کنار دیگر پروژه‌هایی که در دهه‌های گذشـته انجام شـد، برنامه قابل اجرایی نخواهد بود و نتیجه موردنظر که تامین آب باشـد، حاصل نمی‌شود. افـزون بر آن، مسـئولان درباره وعده‌هـا و هزینه‌های گزافی که صرف شـده، پاسـخگو نیستند و این گزینه مطرح اسـت که حکمرانی در آب دردی از بحران آب درمان نمی‌کند.

اشتباهات گذشته را تکرار نکنید

محسن موسوی، پژوهشـگر محیط‌زیست و کارشناس آب در گفت‌وگو با صمت درباره روند تخصیص بودجه برای حل بحران آب گفت: تجارب گذشته و پروژه‌هایی که تاکنون برای حل بحران آب در کشور انجام شد، به نتیجه مطلوب نرسـید و هنوز روز به روز بحـران آب پررنگ‌تر می‌شود. این کارشناس حوزه آب با اشاره به اینکه سمت و سـوی اعتبارات گذشته روند استانداردی نداشته گفت: باتوجه بـه اینکه منابع آب تجدیدپذیـر زیرزمینی رو به اتمام است، نیمی از منابع استراتژیک درحال مصرف بوده و بـا تداوم این روند خطر کاهـش منابع آب تجدیدپذیر زیرزمینی برای نسل‌های آینده جدی است.
موسـوی با اشـاره به اینکه تا کنون هزینه‌های بسیار بالایی صرف اجرای پروژه‌های تامین آب سـطحی شـده اسـت گفت: این درحالی اسـت که اقـدام قابل توجهی در ابعاد پایین‌دسـت و بالادست یعنی از منبع تا مصرف صورت نگرفته و همین امر مانع از تحقق اهداف تامین آب شـده که در نهایت به خشک شدن تالاب‌ها و رودخانه‌ها انجامیده است. به‌گفته موسـوی، بنابراین سمت و سوی اعتبارات بودجه در رفع بحران آب باید به‌گونه‌ای باشد که به جبران اشتباهات گذشته بینجامد.

▣ مشارکت مردم؛ حلقه گمشده حل بحران آب

این کارشـناس حوزه آب تاکید کرد: نخستین اقدامی کـه باید امروز برای حل بحران آب در نظر گرفت و برای آن منابـع مالی تخصیـص داد، آموزش مـردم و تفهیم درست آنان از بحران آب است. دولت‌ها کارنامه درخشانی از اقناع و جلب مشارکت عموم مردم نداشته و این همان حلقه گمشده زنجیره حل بحران آب است.
وی ادامـه داد: دومین موضوعـی که باید در تخصیص بودجه به آن توجه داشـت، این است که هر چقدر هزینه صرف تامین منابع آب کنیم، به همان میزان، مصرف هم خواهیم داشـت. به‌عبارت دیگر، مصـرف به‌دنبال تامین منابـع آبی افزایش می‌یابد. به همین دلیل، اعتبارات باید به‌دنبـال کاهش مصرف آب باشـد، نه تامین آب. گفتنی اسـت، از ۵ تـا ۳۰ درصد آب مصـارف خانگی در تهران پیش از آنکه به خانه‌ها برسد، هدر می‌رود. کاهش مصرف به‌معنـای کم‌مصرف کردن مردم نیسـت، بلکه به‌معنای نوسـازی لوله‌های مصارف شـهری در راسـتای کاهش هدررفت آب است.

▣ با اقلیم سازگار شویم

موسـوی گفـت: به‌اعتقاد مـن، نباید بودجـه‌ای برای طرح‌هـای تامین آب اختصاص دهیم، چـرا که به تکرار اشـتباهات گذشـته می‌انجامد، مگر آنکه روی طرح‌های فرامـرزی و دریایی برنامه‌ریزی شـود. در غیر این صـورت، اگر طـرح تامیـن آب سـطحی در فلات مرکزی واقع شـده،باید از اجرای آن صرف‌نظر کرد. حتی برخی از کارشناسان پا را فراتر گذاشته و با اتمام طرح‌های نیمه‌تمـام در فلات مرکزی ایران نیز مخالف هسـتند. به بـاور این گروه طرح‌های نیمه‌تمام باید با نگاه تغییر اقلیم و محیط‌زیسـت اجرایی شده و با سـند آمایش سرزمین تطبیق داده شوند.
وی افزود: امروز رژیم برفی کشـور به رژیم بارانی تغییر کرده و لزوم سازگاری با تغییر اقلیم احساس می‌شود که اگر این اتفاق نیفتد، مانند گذشـته تامین آب مسـتلزم صرف هزینه‌های زیادی خواهد بود.

روایتی از پروژه‌های بی‌اثر در رفع بحران آب

حجت میان‌آبادی، کارشـناس در حوزه دیپلماسی آب و اسـتاد دانشکده کشاورزی دانشـگاه تربیت مدرس، در گفت‌وگو با صمت بااشـاره به سـازکار موجود در کشور بـرای حل بحران آب گفت: نظام سیاسـت‌گذاری آب در کشور از یک سازکار مشخص و مدون با اصول اولیه دانش سیاست‌گذاری پیروی نمی‌کند و دارای ضعف‌های جدی است. گفتنی است، این ضعف به ۶ دهه اخیر بر می‌گردد. امروز نبود آن سـازکار مشـخص علمی در شرایط فعلی برای بیشتر کارشناسان و حتی مردم مشهود شده است.
وی افزود: متاسفانه در بحث سیاست‌گذاری منابع آبی، مکانیسـمی حول محور پایش و ارزیابی سازکارها وجود نـدارد. برای مثال، هیچ گزارشـی درباره عملکرد و نتایج پروژه‌ها، همچنین در حوزه اثربخشی طرح‌های کلان که بودجه بسـیار بالایی هم برای آنها تخصیص داده شـده اسـت، به‌گونه‌ای که برای جامعه گویا باشد، منتشر نشده و حتی خود مسـئولان هم بی‌خبر از نتایج و دستاوردها هسـتند. در واقع، بودجه‌هایی که بـرای حل بحران آب در اسـتان‌ها به‌ویژه سیستان و بلوچسـتان و خوزستان تخصیص داده می‌شـود، فاقد گزارشی بر نظارت عملکرد هستند. میان‌آبادی گفت: تاکنون بیش از ۱۱ میلیارد دلار به نام پروژه‌های آب، خاک و کشـاورزی اعتبار از صندوق ملی برداشت شده است. اثربخشی این بودجه چه معضلی را در این زمینه از کشور درمان کرده است؟ موضوع اصلی میزان بودجه‌ای که هزینه شده، نیست، بلکه اثربخشی آن مهم است که نشانگر وعده‌های پوچ و عمل‌نشده مسئولان پیش از انجام پروژه‌ها هستند.

▣ نظارت بر اعتبارات هزینه شده

این کارشـناس تاکید کرد: دسـتگاه‌های نظارتی باید میزان سودبخشـی پروژه در تناسـب با اعتبارات ریالی و ارزی هزینه شده را مورد ارزیابی قرار دهند.
به‌گفته وی، برای مثال، طرح آبرسانی ۴۶ هزار هکتاری اسـتان سیسـتان و بلوچستان (بخش سیسـتان) که با صـرف هزینه‌ای بیش از ۸۵۰ میلیـون دلار انجامید، چه سـودی داشته اسـت و چرا بعد از یک سال به‌طورکامل کنار گذاشـته شـد و در نهایت هنوز شهروندان منطقه با کمبود آب دست و پنجه نرم می‌کنند.
متاسفانه پروژه‌های بسـیاری برای حل بحران آب در سیسـتان و بلوچسـتان تصویب و برخی اجرایی شده اما امروز مشـکل آب این منطقه حل نشـده است. در مثالی دیگر، طرح ۵۵۰ هزار هکتاری کشـاورزی خوزسـتان و ایلام با صرف هزینه‌های بالا اجرایی شـد که این پروژه‌ها نیز در عمل تاثیری در توسـعه کشاورزی منطقه نداشته اسـت. میان‌آبادی با اشـاره به ایرادات مکانیسم موجود گفت: به نظر می‌رسـد در فرآیند ارزیابی و پایش طرح‌ها و پروژه‌های آبی اسـتاندارد قابل قبولـی وجود ندارد. در واقع مهم‌تر از نوع پروژه‌ها و هزینه‌های اجرای آن، مشکل اصلی در نبود سـازکار ارزیابی و پاسـخگویی اسـت. به طوری که اگر برای حل مشـکل آب، بودجه‌ای تخصیص می‌یابـد، باید بعد از اجرای هر پـروژه و در بازه‌های زمانی مشـخص و میان‌دوره‌ای، فرآیند اجرا و تاثیر سودبخشی آن در نگاه کلا ملی مورد ارزیابی قرار گرفته و متولیان در دستگاه‌های عمومی و نظارتی پاسخگو باشند.

▣ وعده‌هایی شبیه رویا

میان‌آبادی بااشـاره بهره‌برداری از آب‌های ژرف گفت: درباره آب‌های ژرف باید گفت گاهی برخی از وعده‌هایی که مسئولان می‌دهند، بیشتر شبیه رویا است که احتمال وقوع آن کمابیش صفر است. پروژه بهره‌برداری از آب‌های ژرف نیز به‌طورتقریبی شبیه همان پروژه‌های قبلی است کـه آورده‌ای برای مردم ندارد و گـره‌ای از بحران آب باز نمی‌کند.

▣ استاندارد تدوین پروژه‌های آبی

وی بااشـاره به مدل اسـتاندارد چینش سـازکار برای تدوین پروژه‌های آبی کشور گفت: باتوجه به تنوع اقلیمی کشـور و به فراخور موجـودی و امکاناتی که طبیعت در هر منطقـه و اقلیـم در اختیار بشـر می‌گذارد، باید پروژه‌های متناسـب با آن را طراحی کرد. در واقـع، تجویـز یک نسـخه برای همـه اقلیم‌ها در کشـور امکان‌پذیر نیست. در اصل هر نوع اقلیم در کشور شرایط ویژه‌ای داشته که تامین زیرساخت‌ها و آب هر منطقه نیز منحصر به‌فرد و مشخص اسـت. بنابراین پیش از تدوین پروژه باید سـازکار و نگرش موجود را تغییر داد و با تکیه بر ویژگی‌های منطقه و آمایش سـرزمین گاک برداشت. در حقیقت برای تحقق اهداف باید به جای تغییر پروژه و اجرای پروژه جدید به اصلاح فرآیند پرداخت.

> تاکنون بیش از ۱۱ میلیارد دلار به نام پروژه‌های آب، خاک و کشاورزی پول از صندوق ملی برداشت شده است. سوال این است این بودجه چه معضلی را در این زمینه برطرف کرده است؟

سخن پایانی

سـال‌ها اسـت دعوا برای راه‌اندازی پروژه‌های آبی میان دوستداران محیط‌زیست و هیدروکرات‌های وزارت نیـرو با هدف حل بحران آب وجود دارد. محیط‌زیسـتی‌ها مخالف اجرای پروژه‌های آسیب‌رسـان به محیط زیسـت هسـتند و هیدروکرات‌ها می‌خواهند راه‌حل مهندسی بیابند. غافل از اینکه، معضل اصلی یک مرحله پیش از این روند است. بسیاری از کارشناسان معتقدند در اصل ریشه این مشکل را باید در مسئولیت‌پذیری نظام حکمرانی کشـور جسـت. برای مثال باتوجه به موارد یادشده، در چند سال اخیر، وعده حل مشکل آب سیسـتان و بلوچسـتان برای ۴۶ هزار خانوار، با تخصیص ۲۱ هزار میلیارد تومان اعتبار داده شـده بود، اما متاسـفانه معضلات به‌جای خود باقی است و کسی هم پاسخگوی هزینه‌های صرف‌شده نیست. در واقع، این وعده‌های پوچ اسـت که تنها یک آورده داشته، آن هم صرف هزینه‌های زیاد بدون نتایج موردانتظار. گفتنی اسـت، در ۲۰ سـال گذشـته، اعتبار بالایی برای حل بحران آب اهواز صرف شـده که در عمل هیچ مشکلی حل نشـده است. در کل، کسی سـراغ نتایج پروژه‌ها نظیر طرح‌های آبی سیستان و بلوچستان و کشاورزی خوزستان را نمی‌گیرد و مسئولان امر نیز خود را مقید به پاسخ دادن نمی‌دانند.

۵۹۱ م الف

آگهی تحدید حدود اختصاصی

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان هرمزگان

نظـر بـه اینکه هیئت اختلاف مسـتقر در ثبـت گناوه؛ مالکیـت به تصرفات مفروزی و مالکانه آقای سـیدناصر رضوی را نسـبت به شـش‌دانگ یک باب خانه به مساحت ۲۷۶ مترمربع پلاک ۹۱۷.۹۹۷۲ واقع در امام‌زاده گناوه بخش ۶ بوشـهر برابر رای شـماره ۱۴۰۱۶۰۳۲۴۰۰۱۰۰۳۶۲۵ مورخ ۱۴۰۱/۸/۲ تایید نموده و آگهی موضوع ماده ۳ و ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی ساختمانهای فاقد سند رسمی و قانون ثبت نیز منتشر گردیـده لذا آگهـی تحدید حدود اختصاصی آن به اسـتناد مادتین ۱۴ و ۱۵ قانـون ثبـت و تبصره ذیل ماده ۱۳ قانون تعییـن تکلیف وضعیت ثبتی اراضی ساختمان فاقد سند رسمی جهت قسمت مورد تصرف آقای سیدناصر رضوی منتشـر و بـه اطلاع متصرف نامبـرده و مجاورین و صاحبـان حقوق ارتفاقی می‌رسـاند کـه عملیـات تحدیدی در صبـح مـورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۶ در محل شـروع به عمل خواهد آمد. لذا بدینوسـیله از متصرف نامبرده و مجاورین دعوت می‌شـود در وقت تعیین شـده فوق در محل وقوع ملک حضور یابند واخواهی نسـبت به حدود ارتفاعی برابر ماده ۲۰ قانون ثبت از تاریخ تنظیم صورت‌جلسـه تحدید حدود به مدت ۳۰ روز پذیرفته می‌شـود. معترضین نسـبت به حدود و حقـوق ارتفاقی متکلفن مطابق تبصره مـاده ۸۶ آیین‌نامه قانون ثبت و تبصره ۲ ماده واحده قانون تعیین تکلیف پرونده معترضین ثبتی مصوب ۷۳/۰۳/۲۵ ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض کتبی به اداره ثبت داد خواسـت به مراجع قضایی محل وقوع ملک تسـلیم و تصدیق گواهی بـه جریـان دعوی را به جهت ضبط در پرونـده از دادگاه مربوط به اخذ و به ثبت تسلیم نمایند والا حق آنان ساقط می‌شود.

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۱۰/۲۵
محمد چهابدار، رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان گناوه

یادداشت

احیای قنات به‌جای انتقال آب

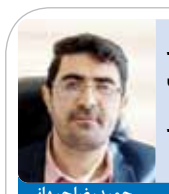

سیدوحید محمدی
فناور در ساخت آب‌شیرین‌کن

یکـی از اصلی‌تریـن معضلاتـی که در ایـن دوره تاریخی بـا آن دسـت و پنجه نرم می‌کنیـم، بحران کم‌آبی است. برای کنترل این بحران باید چند راهکار مهـم را به کار بگیریم. ابتدا باید از ظرفیت آبی موجود در کشور به‌شکلی علمی و هوشمندانه استفاده کنیم، برای مثال قنات‌ها و کاریزها ظرفیت‌هایی هستند که همچنان در کشور از آنها استفاده می‌کنیم و می‌توانیم با اصلاح این شـبکه آبـی، آب را در اختیـار مردم در اقصـی نقاط کشـور قرار دهیم، همچنیـن اگر از علم آبخوان‌داری و آبخیزداری هم بهره بگیریم، می‌توانیم بخشـی از منابع مهم زیرزمینی را که متاسفانه با حفر چاه‌ها به آنها آسیب زده‌ایم، جبران کنیم، بنابراین در فاز نخست می‌توانیم از ظرفیت‌های سنتی موجود در کشـور بهره بگیریم تا آب را بـا روش‌های دقیق‌تری به نقاط مختلف کشـور برسـانیم. از آنجایی که مردم مناطـق مرکزی کشـورمان از قنات‌هـای با دبی کم استفاده می‌کردند و رفتارهای سازگارانه‌تری داشتند، پس باید به فرهنگ‌سازی و نگرش عموم مردم هم در حل بحران آب توجه داشـت؛ ایـن مردمان قدر آب را بیشـتر از ما می‌دانسـتند. به‌عبارت روشن‌تر، فاز دوم برون‌رفت از بحران آب مربوط به تغییر نگاه مردم است که باید آب یک کالای ارزشمند در نگاه مردم به‌حساب بیایـد، همچنین ورود به کشـاورزی مدرن و پرهیز از غرقابی کـردن زمین‌ها خود روش دیگری اسـت که منجـر به کاهش مصرف آب و صرفه‌جویی می‌شـود، بنابراین ۲ گزاره اصلی یعنی اسـتفاده از ظرفیت‌های سـنتی موجـود و تغییر نـگاه مردم بـا بهره‌گیری از روش‌هـای مبتنی بر فرهنگ‌سـازی در مصرف آب، می‌توانـد تاثیر زیـادی بر کنترل بحـران آب بگذارد.
وضعیت فعلی ایران در اسـتفاده از آب‌شـیرین‌کن‌ها اسـفبار اسـت و راه‌های نرفته زیادی پیش‌روی خود داریـم، در حال حاضر یک درصد از آب مصرفی داخل کشـور از طریق آب‌شـیرین‌کن‌ها تامین می‌شـود. گفتنی است، آب‌شیرین‌کن‌ها به ۲ دسته کلی تقسیم می‌شوند؛ حرارتی و غشـایی. آب‌شیرین‌کن‌هایی که برپایه حرارت سـاخته می‌شوند، با تبدیل آب به بخار و سردسازی آن، آب شـیرین به‌دست می‌آید؛ در این روش املاح در هنگام بخار از آب خارج و پس از سـرد شدن آب شیرین حاصل می‌شود. آب‌شیرین‌کن‌های حرارتی افـزون بر اینکـه هزینه بالایـی می‌طلبند، راندمان پایین‌تری نسـبت به آب شـیرین‌کن‌هایی دارند که برپایه غشـا سـاخته شـده‌اند، اما متاسفانه شیرین‌سـازی آب با اسـتفاده از آب‌شیرین‌کن‌های حرارتی در کشـور زیاد استفاده می‌شـود. این امر به ارزان بودن سـوخت‌های فسیلی و فراوان بودن آن در کشور و همچنین به آسان بودن این روش برمی‌گردد.
اسـتفاده از آب‌شـیرین‌کن‌های حرارتی در بیشـتر کشـورهای جهان تا حدی منسوخ شده و در بسیاری کشورها از انرژی‌های پاک برای استخراج آب شیرین از دسـتگاه‌ها اسـتفاده می‌کنند. در این کشورها تنها در نیروگاه‌هـا و صنایعی کـه دورریز حرارتی دارند، از آب‌شـیرین‌کن‌های حرارتی به‌نحو احسـن استفاده می‌کنند و از انرژی اضافی در راسـتای شیرین‌سازی آب بهره می‌گیرند، اما برای شیرین‌سازی آب به‌میزان وسیع از آب‌شیرین‌کن‌های غشایی استفاده می‌کنند، نظیر آب‌شیرین‌کن‌هایی که از روش اسمز معکوس یا مستقیم بهره می‌گیرند. نکته قابل توجه این است که آب‌شیرین‌کن‌های غشایی با اسـتفاده از نیروی برق کار می‌کنند و در جهان به‌عنوان آب‌شـیرین‌کن پاک به‌حسـاب نمی‌آیند، مگر اینکه از برقی که اسـتفاده می‌کننـد، از انرژی‌هـای تجدیدپذیـر گرفته شـده باشـد، بنابراین نحوه دریافت انرژی برای اسـتفاده از آب‌شیرین‌کن‌ها هم از درجه اهمیت بالایی برخوردار اسـت، در کل، الزام استفاده از آب‌شیرین‌کن‌ها برپایه غشـا که از انرژی‌های تجدیدپذیر استفاده می‌کنند، به‌جای آب‌شیرین‌کن‌های حرارتی در کشور به‌شدت احساس می‌شود. استفاده از آب‌شیرین‌کن‌ها ارتباط مسـتقیمی با مصرف انرژی دارد که متاسفانه در این عرصـه کمیت کشـور لنگ می‌زند، چرا کـه کمتر از ظرفیت موجود انرژی‌هـای تجدیدپذیر بهره بردیم. مطالعات اقتصادی اخیر نشان می‌دهد که کشورهایی کـه از انرژی‌هـای تجدیدپذیـر برای تامیـن انرژی موردنیاز خود بهره بردند، رشـد اقتصادی قابل‌دفاعی را هـم تجربـه کرده‌اند، چرا کـه تحت‌تاثیر منازعات سیاسـی و قیمت‌های سـوخت فسـیلی که همواره در حال تغییر اسـت، قرار نگرفته‌انـد و این گزاره که کشـور ما در اسـتفاده از انرژی‌هـای تجدیدپذیر از ترکیـه عقب‌مانده‌تر اسـت، کمی انسـان را ناراحت می‌کند. امروزه بیشتر کشـورهای پیشرفته نه‌تنها با یک‌جاسازی سیستم‌های‌شان، انرژی کمتری مصرف می‌کنند تا ضرر کمتری به محیط‌زیسـت وارد کنند، بلکه انرژی‌های تجدیدپذیر را اساس کار شیرین‌سازی آب قرار می‌دهند که نمونه‌های آن در کشـور استرالیا و کشـورهای اروپایی به‌خوبی دیده می‌شـود و حتی کشـور عربسـتان کارنامه درخشانی در اسـتفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر دارد.

یادداشت

چشم‌انداز مثبت دولت در تسعیر دلار

حمیدرضا جیهانی
کارشناس اقتصاد

از میان تمام عدد و رقم‌های ذکرشده در لایحه بودجه ۱۴۰۲ رقم تسعیر دلار بیشتر موردتوجه کارشناسان اقتصادی و اصحاب رسانه قرار دارد، زیرا نشان‌دهنده قیمت ارز شاخص در مبادلات میان دولت و بانک مرکزی است. همچنین این نرخ تاثیر زیادی بر جو روانی حاکم بر بازارهای تحت تاثیر دلار دارد. بنا بر گمانه‌ها نرخ محاسباتی دلار در این لایحه مهم مالی کشور، روی ۲۶ هزار تومان ایستاده است. در تعیین درست نرخ تسعیر دو نکته اهمیت بالایی دارد؛ نخست اینکه باید بودجه ریالی و بودجه دلاری از هم جدا شوند که این اتفاق هنوز رخ نداده است.

نکته دوم این است که باید به بودجه در اقتصاد ایران، یک ضمیمه اضافه شود تحت عنوان تاثیر هر کدام از متغیرهای بودجه بر سیاست‌های کلان اقتصادی از جمله پایه پولی، نقدینگی، تورم و رشد اقتصادی. همچنین بودجه ۱۴۰۲ باید نشان دهد می‌خواهد چند درصد از برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه را اجرایی کند.

نرخ دلار بودجه لزوما نمی‌تواند سیگنال مستقیمی به بازار آزاد ارسال کند؛ با این حال می‌تواند بیانگر دیدگاه دولت نسبت به چشم‌انداز اقتصادی کشور در سال آینده باشد و از همین رو برای بازار ارز پیام خاصی خواهد داشت.

سیگنال دلار بودجه به دلار بازار آزاد که موردتوجه بودجه‌نویسان قرار دارد هم احتمالا از همین نقطه سرچشمه می‌گیرد و بیشتر به‌معنای برداشتی روانشناسانه از سیاست‌های دولت برای سال آینده است.

عدد ۲۶ هزار تومان برای تسعیر دلار فاصله زیادی با نرخ ارز شاخص در بازار آزاد دارد. این رقم حتی از نرخ ارز در بازار نیما نیز پایین‌تر است؛ بنابراین تنها یک احتمال در تشریح علت پایین درنظر گرفتن نرخ تسعیر ازسوی وجود دارد که آن هم چشم‌انداز افزایش فروش نفت ایران در بازارهای جهانی است.

احتمالا دولت نرخ فروش نفت را بالاتر از انتظارات جهانی در نظر گرفته، زیرا براساس مطالعات اقتصادی جهانی، نرخ فروش هر بشکه نفت برای سال ۲۰۲۳ رقمی بین ۶۰ تا ۷۰ دلار خواهد بود.

این در حالی است که نرخ تبدیل درآمدهای ارزی به ریال یا همان نرخ تسعیر ارز حاصل از صادرات نفت در بودجه ۱۴۰۱، برمبنای نرخ ETS و ۲۳ هزار تومان بود؛ به‌عبارتی نرخ دلار بودجه ۱۴۰۲ نسبت به بودجه امسال رشد بیش از ۱۳ درصدی دارد.

احتمال می‌رود موضوع تعیین نرخ بودجه‌ای ارز برای سال آینده، به یکی از نقاط اختلاف دولت و مجلس تبدیل شود. برخی نمایندگان بر ضرورت نزدیک بودن نرخ دلار بودجه با نرخ بازار برای اجتناب از بالا رفتن شکاف قیمتی تاکید دارند و البته در مقابل، گروهی از نمایندگان معتقدند نرخ دلار بودجه به‌دلیل سیگنال‌دهی به بازار ارز، موضوعی حساس است و باید زیر ۳۰ هزار تومن بماند.

پایین نگه داشتن نرخ تسعیر دلار بر این اساس است که بودجه‌نویسان گمان می‌کنند دلار کاملا برمبنای رقمی که برای این ارز در بودجه قید شده، حرکت می‌کند.

اگر اعلام پایین نرخ تسعیر فقط به خاطر ایجاد جو روانی مثبت نسبت به دلار باشد، نتیجه این فاصله فزاینده عدم توسعه اقتصادی و تحمیل ریسک‌های متنوع به اقتصاد کشور است؛ بنابراین شاید بهترین راهکار برای تسعیر نرخ دلار در بودجه اعلام رقمی بین نرخ دلار در بازار آزاد و نرخ دلار در سامانه نیما باشد.

همچنین این گمانه همچنان محتمل است که اگر دولت رقم ۴۰ هزار تومانی فعلی دلار بازارآزاد را بپذیرد و نرخ دلار بودجه را براساس واقعیت‌های اقتصادی تعیین کند، برداشت بازار افزایش نرخ ارز خواهد بود. در نتیجه این سناریو نیز به رشد نرخ دلار منتهی می‌شود و باز به افزایش تورم می‌انجامد.

رکوردزنی در تزریق بین‌بانکی بانک مرکزی

در هفته منتهی به نیمه دی، بانک مرکزی در بازار باز حدود ۱۰۷ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان نقدینگی تزریق کرد. در این بازار بانک‌ها اوراق به بانک مرکزی پیشنهاد می‌دهند و این نهاد نیز متناسب با صلاحدید خود از بانک‌ها خرید می‌کند. در این هفته آنچه بانک‌ها از بانک مرکزی دریافت کرده‌اند در تاریخ بازار باز (یعنی از ابتدای سال ۹۹ تاکنون) بی‌سابقه بوده است. به گزارش ایبنا، در کنار تزریق بالای پول در این بازار، نقدینگی بسط داده‌شده در بازار شبانه نیز پس از ۴ هفته صفر، دوباره صعودی شد. طبق آمارهای بانک مرکزی در هفته منتهی به نیمه دی، حدود هزار و ۵۶۰ میلیارد تومان اعتبارات قاعده‌مند در نظام بانکی ازسوی بانک مرکزی تزریق شد. در بازار شبانه بانک‌ها می‌توانند از همدیگر استقراض کوتاه‌مدت داشته باشند که بانک مرکزی در این بازار در سقف نرخ سود به بانک‌ها پول قرض می‌دهد. این قرض‌دهی همان اعتبارات قاعده‌مندی است که بانک مرکزی در این بازار به نهادهای مالی می‌دهد. در نهایت پولی که بانک مرکزی در این هفته در بانک‌ها بسط داده معادل مجموع بازار باز و بازار شبانه بوده که درنهایت در نزدیکی مرز ۱۱۰ هزار میلیارد تومان به ثبت رسیده است. این رقم طبق آمارها معادل ۱۰۹ هزار و ۵۰ میلیارد تومان رقم خورد؛ عددی که سابقه آماری نشان می‌دهد پیش از این در بازارهای بین‌بانکی تجربه نشده بود.

عرضه بالای پول ازسوی بانک مرکزی در بانک‌ها در حالی رقم خورده که البته نرخ بهره بین‌بانکی باوجود بالا بودن سطح آن، تغییر چندانی را با گذشته ثبت نکرده است؛ نرخی که همچنان سودای ۲۱ درصد را دارد.

کارشناسان در تشریح آثار کوچک‌سازی ارقام بودجه:

بودجه‌نویسی انقباضی دردی را دوا نمی‌کند

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

در حالی که مجلس بر ضرورت بررسی لایحه برنامه هفتم توسعه قبل از لایحه بودجه سال آینده تاکید کرده بود، دولت توانست بهارستان‌نشینان را به بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۲ متقاعد کند؛ از همین رو روز چهارشنبه هفته گذشته رئیس‌جمهوری راهی بهارستان شد تا درباره لایحه بودجه سال آینده به نمایندگان مردم در خانه ملت توضیح دهد. مقایسه ارقام منتشرشده از بودجه ۱۴۰۲ ازسوی خبرگزاری دولت با ارقام بودجه سال گذشته و نیز برخی اعداد و ارقام کنونی، این گونه القا می‌کند که بودجه سال آینده تا حدی انقباضی خواهد بود. اینکه سیاست مالی دولت باید انبساطی باشد یا انقباضی، پرسشی است که نمی‌توان از کنار آن به‌راحتی گذشت، زیرا هر کدام از این سیاست‌ها تاثیرات بسیار متفاوتی بر اقتصاد کشور می‌گذارند. در شرایط مختلف اقتصادی برای کنترل نرخ تورم، ایجاد اشتغال و حجم نقدینگی لازم است سیاست‌های مالی و پولی متناسب توسط دولت، بانک مرکزی و سایر نهادهای تصمیم‌گیرنده انتخاب و اجرا شوند. صمت در این گزارش سیاست انقباضی دولت در بودجه ۱۴۰۲ را از نگاه کارشناسان موردبررسی قرارداده است:

کوچک‌سازی دولت با اعمال سیاست‌های انقباضی کار درستی است؛ به‌شرط اینکه این کوچک‌سازی از بدنه آغاز شود؛ در غیر این صورت موجب کاهش تولید می‌شود

بودجه کمی انقباضی است

بررسی‌ها نشان می‌دهد کل بودجه سال آینده به ۵۰۰۰ هزار میلیارد تومان رسیده و در این میان، بودجه عمومی ۲۰۰۰ هزار و بودجه شرکت‌های دولتی ۳۰۰۰ هزار میلیارد تومان تخمین زده می‌شود. به گزارش ایرنا، مقایسه این ارقام با ارقام قانون بودجه امسال، نشان می‌دهد مجموع بودجه، رشد حدود ۳۶ درصدی دارد. بودجه عمومی با رشد ۳۱ درصدی و بودجه شرکت‌ها نیز با رشد ۳۴ درصدی روبه رو شده است. اینها در حالی است که برخی گزارش‌ها از جمله گزارش صندوق بین‌المللی پول نشان می‌دهد احتمالا تورم سال آینده ایران حدود ۴۰ درصد خواهد بود. با این فرض، می‌توان گفت بودجه دولت در سال آینده تا حدی انقباضی است. بودجه انقباضی معمولا رد پای خود را در بودجه عمرانی نیز نشان می‌دهد. در این لایحه گرچه سرفصل بودجه عمرانی ۳۲۸ هزار میلیارد تومان افزایش داشته، اما باز هم حاکی از رشد ۳۰ درصدی است. نکته قابل‌تامل دیگری که در این باره وجود دارد، احتساب بخشی از منابع تبصره ۱۴ در بودجه عمرانی است؛ به این معنا که گفته می‌شود دولت در لایحه بودجه سال آینده، تبصره ۱۴ مربوط به منابع و مصارف قانون هدفمندی را با هدف شفافیت بیشتر بودجه، وارد متن بودجه کرده است. در نتیجه باید گفت رشد بودجه عمرانی در مقایسه با سال گذشته (و بدون تغییرات اخیر)، شاید کمتر از ۳۰ درصد باشد.

سیاست انقباضی بودجه بی‌تاثیر بر اقتصاد

عباس سلیمیان، اقتصاددان و استاد دانشگاه درباره رویکرد انقباضی دولت در بودجه ۱۴۰۲ به صمت گفت: بودجه‌نویسی انقباضی یا انبساطی در معادلات اقتصادی ایران جایگاهی ندارد، زیرا بر اساس معادلات اقتصادی فیشر، در ایران بخش مجازی اقتصاد یا همان پول بر بخش واقعی اقتصاد یا همان تولید رجحان دارد، این در حالی است که در چنین شرایطی بودجه به هر شکلی نوشته شود در کل اقتصاد بی‌اثر است.

وی افزود: سیاست انقباضی زمانی جواب می‌دهد که سیستم مالی کشور کاملا قابل‌پیش‌بینی باشد، اما در شرایط کنونی که به‌دلیل اعمال تحریم‌ها پیش‌بینی اقتصاد برای بلندمدت امکان‌پذیر نیست، سیاست کلی در بودجه‌نویسی چه انقباضی باشد و چه انبساطی، در جهت‌دهی به اقتصاد کل کشور تاثیری ندارد.

این استاد دانشگاه با تاکید بر اینکه سیستم انقباضی باید در کل بدنه دولت پیاده‌سازی شود، گفت: تا زمانی که طرف مجازی اقتصاد یا همان پول سهم بیشتری نسبت به تولید دارد و موانع پیش پای تولید هر روز بیشتر از قبل می‌شود، فقط راه برای فرار سرمایه‌های حقیقی باز خواهد شد؛ در نتیجه سرمایه‌گذاری بلندمدتی در اقتصاد صورت نخواهد گرفت و عملا انقباض بودجه بی‌معنی می‌شود.

کاهش قدرت ابزار پولی

وی در ادامه افزود:در فضایی که سرمایه‌گذاری بلندمدت انجام نمی‌شود، ابزار پولی کارآیی خود را از دست خواهد داد؛ بنابراین برای پیشگیری از وقوع چنین مخاطراتی در اقتصاد، ابتدا باید بازسازی‌هایی در بخش ابزارهای پولی صورت گیرد. همچنین باید فضای رقابتی از میان دولت و مردم به بخش تولید منتقل شود. این استاد دانشگاه در ادامه یادآورشد: با نگاهی به لایحه بودجه ۱۴۰۱، بودجه ۱۴۰۲ را می‌توان بودجه انقباضی دانست. اگر بودجه انقباضی باشد به‌تبع آن کسری بودجه کمتری خواهیم داشت و فشار روی بازارهای مالی نیز کمتر خواهد بود و اگر انبساطی باشد کسری بودجه بیشتر و در نتیجه فشار روی اقتصاد کل بیشتر می‌شود.

این اقتصاددان تاکید کرد: بودجه انقباضی دولت در مواجهه با کاهش نرخ نفت در بازارهای جهانی به انضباط مالی دولت کمک می‌کند.

بودجه‌ریزی صحیح در گرو برقراری انضباط مالی

وی با بیان اینکه اگر رشد اقتصادی کشور براساس سیاست‌های برنامه‌ریزی‌شده در بسته خروج غیرتورمی از رکود باشد، می‌توان تاثیرات مثبتی را شاهد بود، افزود: یکی از مهم‌ترین اقدامات دولت، عملکرد همراه با انضباط ابزارهای مالی است؛ به‌نحوی که بتوان این انضباط را در لایحه بودجه دولت هم مشاهده کرد. این استاد دانشگاه تصریح کرد: اعطای تسهیلات به بنگاه‌های تولیدی و خدماتی موجب حل مشکل سرمایه در گردش بخش خصوصی می‌شود و علاوه بر آن می‌تواند به اشتغالزایی و کارآفرینی در سطح خرد و کلان نیز کمک کند.

کوچک‌سازی درون‌سازمانی

این اقتصاددان با تاکید بر لزوم حمایت از تولید در بودجه خاطرنشان کرد: تولید در صورت کسب حمایت بیشتر می‌تواند بازدهی بیشتری داشته باشد، زیرا اکنون واحدهای تولیدی با افزایش هزینه حامل‌های انرژی و تامین مواد اولیه روبه‌رو هستند؛ بنابراین دولت باید با کوچک‌سازی درون‌سازمانی عایدی حاصل را به بخش تولید اختصاص دهد تا هم رشد اقتصادی محقق شود و هم انگیزه برای خروج سرمایه‌ها کاهش یابد.

وی تاکید کرد: مشکلات کشور فقط با بودجه‌نویسی انقباضی حل نخواهد شد؛ بنابراین چه بودجه انبساطی باشد و چه انقباضی، برای داشتن رشد اقتصادی ابتدا باید زیرساخت‌های کشور برای تولید بازسازی شود و تا زمانی که زیرساخت‌ها اصلاح نشود ابزار بودجه چه انقباضی و چه انبساطی کاربردی در رونق و رشد اقتصادی ندارد.

> براساس معادلات اقتصادی «فیشر»، در ایران بخش مجازی اقتصاد یا همان پول بر بخش واقعی اقتصاد یا همان تولید رجحان دارد

کوچک‌سازی باید از بدنه دولت آغاز شود

علی سعدوندی، اقتصاددان و استاد دانشگاه درباره سیاست انقباضی دولت در بودجه ۱۴۰۲ به صمت گفت: کوچک‌سازی دولت با اعمال سیاست‌های انقباضی کار درستی است؛ به‌شرط اینکه این کوچک‌سازی از بدنه دولت آغاز شود؛ در غیر این صورت موجب کاهش تولید می‌شود. وی با تاکید بر اینکه انقباض در سیاست‌های پولی لازم است، بیان کرد: زمانی که نسبت‌های نقدینگی در وضعیت مناسبی باشد، سیاست انبساطی پولی می‌تواند اجرایی شود، اما برای کشور ما که حجم نقدینگی در اقتصاد زیاد است، این روش، شرایط را بدتر و نااطمینانی را بیشتر می‌کند و در نهایت به افزایش نرخ تورم منجر خواهد شد.

این استاد دانشگاه با اشاره به اینکه اقتصاد کشور دچار رکود تورمی است، خاطرنشان کرد: ایران برای رهایی از رکود تورمی نیازمند بسته‌هایی است که بدون افزایش تورم، منجر به خروج از رکود شود. بسته خروج از رکود باید از محتوی سیاست‌های انبساطی باشد، چراکه اکنون بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری اقدام نمی‌کند و نرخ رشد تشکیل سرمایه در ۸ سال گذشته منفی بوده است. در چنین شرایطی دولت باید به جبران کاستی‌ها و تامین سرمایه‌های جایگزین بپردازد تا اقتصاد به تعادل برسد که این سرمایه باید از طریق کوچک‌سازی دولت تامین شود.

ضد رکود؛ ضد تورم

وی خاطرنشان کرد: برای خروج از رکود باید یک بسته ضدرکود تورمی برپایه سیاست‌های انبساطی مالی تنظیم شود. در کشور ما نیز توصیه علم اقتصاد این است که برای رهایی از رکود سیاست‌های مالی انبساطی طراحی شود و همزمان برای کنترل تورم سیاست‌های خنثی پولی و حتی شاید انقباضی در دستور کار قرار گیرد؛ بنابراین شاید نخستین راه برای خروج از رکود تورمی اعمال سیاست‌های درست انقباضی پولی در بودجه باشد. سعدوندی در پاسخ به این پرسش که بودجه ۱۴۰۲ انبساطی است یا انقباضی؟ گفت: گرچه اعلام شده بودجه انقباضی است، اما چنین نیست. نباید بودجه را با بودجه «مصوب» سال ۱۴۰۱ مقایسه کرد، بلکه این مقایسه باید با «عملکرد» بودجه ۱۴۰۱ صورت بگیرد. بودجه به لحاظ رشد تا حدی متعادل است؛ از این رو نه انقباضی است و نه انبساطی که این موضوع از معدود مزایای بودجه ۱۴۰۲ است.

روشی ۵۰ساله

وی متذکر شد: تفکری که در بودجه ۱۴۰۲ حاکم است همان تفکر ۵۰ سال گذشته است و متاسفانه تغییر جدی در آن دیده نمی‌شود. آن چیزی که تحت عنوان اصلاح ساختاری بودجه مطرح شد، ساختار خوب و مناسبی ندارد؛ یعنی اصلا اصلاح ساختاری صورت نگرفته است. حتی می‌توان ادعا کرد وضعیت بودجه‌نویسی بدتر هم شده است.

رد دیون دولت از جیب ملت

این اقتصاددان با تاکید بر اینکه دولت باید با پافشاری بیشتر بر خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی و براساس اصل ۴۴ قانون اساسی، بخشی از کسری بودجه را تامین کند، تصریح کرد: واگذاری شرکت‌های دولتی می‌تواند موجب افزایش نرخ اشتغال شود و این امر در فضای گسترده‌تر فعالیت بخش‌خصوصی به‌وجود می‌آید، اما رد دیون دولت از جیب ملت کار غلطی است که اکنون با اسم کوچک‌سازی دولت در حال انجام است.

پرداخت هزینه انقباض از سفره معیشت

سعدوندی تصریح کرد: دولت تورم سال ۱۴۰۱ را کاملا نادیده گرفته و هیچ راه جبرانی برای آن در نظر نگرفته، این در حالی است که به‌طور قطع افزایش قیمت دلار در بازار آزاد تورم‌زا خواهد بود. تمام این موضوعات نشان می‌دهد، سال ۱۴۰۲ هم درگیر تورم هستیم و هزینه‌های ایجاد شده در بودجه سال آینده به هزینه‌های زندگی مردم اضافه می‌شود. همچنین اگر انقباضی در بودجه اعمال شود، هزینه آن از سفره معیشت مردم پرداخت خواهد شد؛ دقیقا مطابق آنچه در سال ۱۴۰۱ و با حذف ارز ترجیحی اتفاق افتاد.

سخن پایانی

سال‌هاست که کسری بودجه گریبان سیستم پولی و مالی کشور گرفته است. دولتمردان هر سال برای رفع این مشکل راه‌هایی برای افزایش درآمد دولت در نظر می‌گیرند. یکی از راه‌های کاهش کسری بودجه، محاسبه دخل و خرج دولت برمبنای کاهش هزینه‌های دولت است که در علم اقتصاد به آن بودجه‌نویسی انقباضی می‌گویند. بر همین اساس به‌نظر می‌رسد در بودجه ۱۴۰۲ نیز قاعده انقباضی رعایت شده و برمبنای اعداد و ارقام اعلامی، دولت سعی کرده از خرجش کم کند. با این حال کارشناسان اقتصاد معتقدند تا زمانی که زیرساخت‌ها برای انضباط مالی کشور مهیا نشود، انقباض یا انبساط بودجه در دخل و خرج کشور موثر نخواهد بود.

بررسی بودجه ۱۴۰۲ براساس برنامه ششم

پس از کش‌وقوس‌های فراوان لایحه بودجه ۱۴۰۲ از سوی دولت به مجلس تقدیم شد. لایحه‌ای که به دلیل تقارن با ارائه برنامه هفتم توسعه حواشی‌های زیادی را به دنبال داشت و موجب شد تا در زمان مقرر به مجلس نرود چرا که دولت معتقد بود ابتدا لایحه بودجه سال آینده و پس از آن برنامه هفتم توسعه برای بررسی به مجلس تقدیم شود، اما نمایندگان ملت تاکید داشتند که بودجه ۱۴۰۲ باید مبتنی بر زوایا و جزییات مندرج در برنامه هفتم توسعه بسته شود، بنابراین ابتدا باید برنامه هفتم توسعه برای بررسی و سپس لایحه بودجه به مجلس بیاید. این موضوع باعث شد تا سازمان برنامه‌وبودجه با تعلل بزرگ‌ترین سند رسمی مالی یک‌ساله دولت را به مجلس ارائه کند. به این ترتیب لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ آخرین روزهای هفته گذشته تحویل مجلس شد و رئیس‌جمهوری از لایحه تقدیمی در صحن علنی دفاع کرد. بر اساس برنامه‌ریزی از همان روز کمیسیون تلفیق به بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۲ در مجلس شورای اسلامی پرداخت و به گفته محمد باقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی روز دوم بهمن بررسی کلیات بودجه در دستور کار صحن قرار خواهد گرفت. پیش از این مجلس بررسی لایحه بودجه را به تقدیم و تصویب برنامه هفتم توسعه موکول کرده بود که ظاهرا بررسی این لایحه به بعد از بودجه ۱۴۰۲ موکول شده است. درهمین حال علیرضا سلیمی عضو هیات رییسه مجلس می‌گوید؛ با توجه به اینکه برنامه هفتم توسعه به مجلس ارائه نشده است، لایحه بودجه بر اساس برنامه ششم توسعه، بررسی می‌شود. وی تاکید کرد: دولت هم قول داده است که در اسرع وقت نسبت به تدوین و ارائه برنامه هفتم اقدام عاجل انجام دهد.

جزئیات لایحه بودجه ۱۴۰۲ در یک نگاه

توجه به پیشرفت اقتصادی توام با عدالت، امنیت غذایی و بهبود معیشت مردم، اصلاح ساختار بودجه، ایجاد شفافیت، جلب سرمایه عمومی و خصوصی برای طرح‌های نیمه‌تمام، طرح هاب مرتبط با آب و خشکسالی، اجرای نظام یکپارچه مدیریت مالی دولت و... از نکات برجسته لایحه بودجه ۱۴۰۲ است.

ریاست جمهوری در آیین تقدیم لایحه بودجه ۱۴۰۲ کل کشور را به مجلس بابیان اینکه بخش بودجه شرکت‌های دولتی اول آبان تقدیم مجلس شده بود، افزود: لایحه بودجه نیز پنجم دی به مجلس ارسال شد و دو بخش شدن بودجه شامل جداول و تبصره و احکام به دلیل اصلاح آیین‌نامه داخلی مجلس بود.

به گفته رئیسی با توجه به اینکه سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه یک ماه بعد از آغاز فرآیند بودجه‌نویسی ابلاغ شد؛ دولت این سیاست‌ها را در لایحه لحاظ کرد تا بودجه سال آینده با برنامه هفتم توسعه که قرار است به‌زودی به مجلس تقدیم شود هم‌راستا باشد. آنچه در ادامه می‌خوانید بخش‌هایی از موارد مورد نظر در بودجه ۱۴۰۲ است.

گروه گزارش
editor@smtnews.ir

از یارانه‌های نقدی و دارو تا حقوق و دستمزد

دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۲ علاوه بر رعایت اسناد بالادستی بر موضوعات ۱۲گانه‌ای که برای اقتصاد و مردم مهم هستند تمرکز ویژه‌ای کرده است؛ این موضوعات شامل تامین معیشت مردم، تولید و اشتغال دانش‌بنیان، سلامت مردم، زنان و خانواده، آب، کشاورزی و محیط‌زیست؛ مسکن و حمل‌ونقل، تقویت جایگاه استان‌ها، آموزش‌وپرورش، آموزش عالی، فرهنگ و گردشگری، صندوق توسعه ملی و شرکت‌های دولتی است.

یارانه نقدی

در لایحه بودجه ۱۴۰۲ علاوه بر تامین ۳۶۰ هزار میلیارد تومان برای پرداخت یارانه نقدی، دولت در جهت حمایت از سفره مردم، ۱۰۴ هزار میلیارد تومان هم برای یارانه نان در نظر گرفته است؛ از سوی دیگر با کاهش تعرفه گمرکی نهاده‌های دامی و کالاهای اساسی از ۴ درصد به یک‌درصد، گام دیگری برای حمایت از معیشت مردم برداشته‌شده است.

حقوق و دستمزد

در لایحه بودجه ۱۴۰۲، دولت رشد ۲۰ درصدی ضریب حقوق در حکم کارگزینی شاغلین و بازنشستگان را در نظر گرفته، البته منابع این رشد در بودجه دیده‌شده تا با کسری بودجه، فشارهای تورمی از این ناحیه به مردم وارد نشود؛ بر این اساس حداقل حکم حقوق کارکنان به میزان ۷ میلیون تومان افزایش می‌یابد و حقوق تا سقف ۷میلیون تومان از مالیات معاف خواهد بود. البته حق عائله‌مندی و حق اولاد هم به ترتیب ۵۰ و ۱۰۰ درصد افزایش خواهد داشت.

یارانه دارو

در کنار حمایت‌های معیشتی، دولت توجه زیادی به حمایت‌های درمانی مردم دارد تا مردم از این ناحیه هزینه کمتری بپردازند، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، دولت ۶۹ هزار میلیارد تومان یارانه دارو در نظر گرفته است، از سوی دیگر ۱۰ درصد منابع هدفمندی و یک درصد مالیات بر ارزش‌افزوده به حوزه سلامت اختصاص پیدا کرده است.

تقویت پزشک خانواده و نظام ارجاع، استمرار نسخه الکترونیک و ارائه معافیت حقوق ورودی برای واردات آمبولانس از دیگر بخش‌های حمایتی دولت در حوزه سلامت است. توجه دولت در بخش سلامت تنها به درمان نبوده و در حوزه پیشگیری هم منابع خوبی برای حوزه سلامت و ورزش دیده است؛ برای تحقق این امر بخشی از عوارض بر سیگار برای سلامت و بخشی از ۲۷ صدم درصد مالیات بر ارزش‌افزوده به این حوزه اختصاص پیدا خواهد کرد.

زنان و خانواده

در لایحه بودجه به دستگاه‌ها تکلیف شده یک درصد اعتبارات خود را در حوزه زنان و حمایت از خانواده هزینه کنند.

از سوی دیگر منابع موردنیاز برای افزایش ۱۰۰ درصدی حق اولاد و ۵۰ درصدی حق عائله‌مندی برای اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت پیش‌بینی شده است. تامین مسکن رایگان برای والدین دارای فرزند چهارقلو و بیشتر، تامین اعتبار موردنیاز برای مقابله با آسیب‌های اجتماعی، تقویت جایگاه معاونت زنان و خانواده در موضوع پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و ایجاد تمرکز اطلاعاتی در حوزه حمایت‌های اجتماعی از دیگر سیاست‌گذاری‌های مهمی است که در لایحه بودجه به آن توجه شده است.

تولید و اشتغال با تکیه بر آمایش سرزمین

یکی از بخش‌های مهم لایحه بودجه در بخش تولید، پیش‌بینی امکان ایجاد صندوق پیشرفت و عدالت در تمام استان‌های کشور است؛ متاسفانه در سال‌های گذشته تمرکز اعتبارات و حمایت‌ها در چند کلان‌شهر خلاصه می‌شد؛ اما دولت برای حمایت و رشد متوازن اقتصادی استان‌های تاسیس این صندوق‌ها را پیش‌بینی کرده تا علاوه بر تمرکززدایی، هر استان بتواند بر اساس مزیت‌ها و سند آمایش سرزمینی خود رشد پایدار اقتصادی خود را دنبال کند. در مجموع برای این صندوق ۳۱ هزار میلیارد تومان، یعنی برای هر استان به میزان یک هزار میلیارد تومان منابع دیده‌شده است؛ منابعی که اگر اهرم شوند تا چندبرابر می‌توانند به حل مشکلات تولید و رشد پایدار اقتصادی استان‌ها کمک کنند.

بودجه عمرانی هم در لایحه دولت افزایش قابل‌توجهی داشته و به رقم ۳۲۷ هزار و ۹۲۰ میلیارد تومان رسیده است؛ این رقم نسبت به لایحه بودجه ۱۴۰۱ رشد بیش از ۲۶ درصدی را تجربه کرده است. از طرف دیگر برای شرکت‌های ایرانی طرف قرارداد با شرکت‌های خارجی پیمانکار دولت مشوق‌های خوبی دیده‌شده است.

نفت، صندوق توسعه ملی و بازار سرمایه

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ مقررشده ۱۵ هزار میلیارد تومان از سهام شرکت‌های دولتی برای حمایت از سهام‌داران خرد از مخاطرات بازار سرمایه به صندوق تثبیت بازار سرمایه واگذار شود. از سوی دیگر جهت تقویت بنیه شرکت‌ها، بخشی از سودی که به افزایش سرمایه این شرکت‌ها اختصاص پیدا کند با نرخ صفر معافیت مالیاتی محاسبه می‌شود. با این اقدام شرکت‌ها به افزایش سرمایه تشویق و قدرت سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت‌های شرکت‌های بورسی بیش‌ازپیش فراهم می‌شود.

صندوق توسعه ملی

یکی از بخش‌های مهم بودجه که همواره موردتوجه کارشناسان و اصحاب رسانه قرار دارد بخش نفت است؛ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ برخلاف دولت‌های گذشته، دولت به پرداخت ۴۰ درصدی سهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای نفتی پایبند بوده تا قدرت این صندوق برای حمایت از بخش خصوصی و تولید فراهم شود.

نفت و خام‌فروشی

از سوی دیگر در راستای ایجاد شفافیت جدول تبصره ۱۴ حذف‌شده و منابع آن به بودجه شرکت نفت و بخشی از مصارف آن به بودجه عمومی منتقل‌شده است. با توجه به‌ضرورت توجه به پتروپالایشگاه جهت ایجاد ارزش‌افزوده بیشتر و پرهیز از خام‌فروشی، ایجاد امکان سرمایه‌گذاری مشترک دولت و بخش غیردولتی در پتروپالایشگاه‌ها در لایحه بودجه ۱۴۰۲ پیش‌بینی‌شده؛ همچنین منابع خوبی برای توسعه پالایشگاه آبادان در نظر گرفته شده است.

آب، کشاورزی و محیط‌زیست

خشکسالی و کاهش نزولات آسمانی یکی از ابرچالش‌های بسیاری از کشورهای جهان ازجمله ایران است؛ دولت سیزدهم در بودجه سال ۱۴۰۱ منابع خوبی برای مقابله با این بحران اختصاص داد، همین رویکرد در لایحه بودجه ۱۴۰۲ دنبال شده و بر همین اساس ۳۵ هزار میلیارد تومان منابع برای طرح‌های نیمه‌تمام، مهار آب‌های مرزی و تامین آب و طرح‌های برق‌آبی صادرشده است؛ این رقم نسبت به بودجه امسال سه برابر شده است.

توجه به آب‌های ژرف

با توجه به کاهش منابع آب در دسترس در سال‌های اخیر و لزوم توجه به منابع آبی جدید موضوع آب‌های ژرف، چندسالی است که موردتوجه قرارگرفته؛ اما منابع مالی لازم برای توسعه این بخش تأمین نشده است؛ بر این اساس در بند (ح) تبصره ۷ لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور، وزارت نفت مکلف شده ۱۰ هزار میلیارد تومان از منابع داخلی خود و شرکت‌های تابعه را با هدایت و نظارت معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور در فرآیند قابلیت‌سازی و توسعه فناوری و عملیات حفاری و بهره‌برداری از آب‌های ژرف و سایر فناوری‌های آب اختصاص دهد.

عوارض سبز

در لایحه بودجه سال آینده با توجه به تاکیدات رئیس‌جمهور ۲۰ درصد عوارض سبز به محیط‌زیست برای مقابله با آلودگی هوا اختصاص پیدا کرده است؛ همچنین یک هزار میلیارد تومان منابع برای کمک به صندوق ملی حفاظت از محیط‌زیست و تامین تجهیزات محیط‌بانی و... در نظر گرفته شده است. حمایت از محیط‌زیست با معافیت از پرداخت هزینه دادرسی دعاوی از دیگر تصمیمات مهم دولت در این بخش است.

مسکن و حمل‌ونقل

مسکن یکی از بخش‌های پیشران اقتصاد است که دولت سیزدهم بر آن تاکید ویژه‌ای دارد و در لایحه بودجه ۱۴۰۲ نیز تصمیمات خوبی برای حمایت از ساخت مسکن دیده‌شده است؛ دولت در لایحه از یک‌سو تامین منابع مالی برای حمایت از ساخت مسکن را پیش‌بینی کرده و از سوی دیگر امکان تامین زمین موردنیاز برای احداث پروژه‌های مسکن را فراهم کرده است.

اخذ مجوزهای لازم برای فروش و تهاتر املاک دستگاه‌ها، در نظر گرفتن تخفیف‌های مالیاتی پروژه‌های مسکن مهر و ارائه خدمات زیرساختی و زمین برای ساماندهی بافت‌های ناکارآمد و سکونتگاه‌های غیررسمی از دیگر بخش‌های مهم لایحه بودجه برای مسکن است. یکی دیگر از مقدمات رشد پایدار اقتصادی توجه به زیرساخت‌های حمل‌ونقل و کریدورهای ارتباطی است؛ دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۲ اعتبارات خوبی را برای صندوق توسعه حمل‌ونقل دیده است. به‌غیراز حمایت‌های مستقیم، بخشی از سود شرکت‌های وابسته به وزارت راه و شهرسازی به صندوق حمل‌ونقل اختصاص پیدا کرده و امکان تهاتر بخشی از اموال غیرمنقول وزارت راه و شهرسازی به این صندوق فراهم‌شده است.

آموزش؛ از مدرسه تا دانشگاه

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ مدارس رعایت کننده الگوی مصرف از پرداخت هزینه‌های برق، گاز و آب معاف شده‌اند. همچنین مدارس خیرساز از پرداخت حق انشعابات قانونی معافیت ۵۰ درصدی خواهند داشت. امکان استفاده مدارس از سهم ۲۷ صدم واحد ارزش‌افزوده، تقویت اعتبارات تغذیه دانش‌آموزان و تاکید بر اجرای سند تحول بنیادین از دیگر بخش‌های مهم لایحه بودجه در حوزه آموزش‌وپرورش است.

آموزش عالی و فناوری

رشد عملی و تقویت تحقیقات دانشگاه‌ها در راستای حل مشکلات کشور از سیاست‌های مهم دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ است، ازاین‌رو منابع صندوق تحقیقات علوم و فناوری تقویت‌شده و امکان اخذ تسهیلات مالی خارجی برای تجهیز دانشگاه‌ها، آزمایشگاه‌ها و مراکز فنی و حرفه‌ای با تضمین دولت نیز پیش‌بینی‌شده است. برقراری ارتباط یک درصد پژوهش با صندوق تحقیقات علوم و فناوری و سامانه نظام اطلاعات و اجازه استفاده متمرکز استان‌ها از یک درصد اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های جاری که به امور پژوهشی اختصاص دارد؛ از دیگر تصمیمات دولت در لایحه بودجه برای حمایت رشد عملی و توسعه تحقیقات است.

درآمد- هزینه‌های نفتی و غیرنفتی

یکی از اجزا مهم افزایش درآمدهای غیرنفتی کشور توجه به صنعت گردشگری و صنایع‌دستی است؛ در هر دو حوزه، کشور دارای ظرفیت‌های بی‌شماری است که نیاز به توجه و حمایت دارد؛ از همین رو تقویت اعتبارات حوزه گردشگری و میراث‌فرهنگی در لایحه بودجه ۱۴۰۲ موردتوجه قرارگرفته است.

ایجاد صندوق حمایت از صنایع‌دستی، میراث‌فرهنگی و گردشگری، معافیت منابع ارزی حاصل از صادرات صنایع‌دستی از اخذ تعرفه، عوارض صادراتی و تعهد ارزی برای صادرات صنایع‌دستی و کاهش تعرفه گاز مصرفی شرکت‌های فعال در حوزه گردشگری ازجمله مصوبات خوب دولت در لایحه بودجه برای حمایت از این بخش است.

شرکت‌های دولتی

یکی دیگر از بخش‌های حاشیه‌ساز بودجه که بعضامورد اختلاف دولت و مجلس هم بوده موضوع قیر رایگان و تخلف‌های پیرامون آن است؛ دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ ایجاد شفافیت سازوکاری از طریق گردش خزانه ایجاد کرده که ضمن تامین قیر برای جاده‌ها روستایی و موارد مندرج در لایحه بساط حواله فروشی و سوءاستفاده‌ها در این بخش جمع شود. یکی از موضوعات موردتوجه افکار عمومی در بودجه معمولا بودجه شرکت‌های دولتی است؛ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ برای ایجاد شفافیت در این شرکت‌ها گام‌های مهمی برداشته‌شده است؛ بر این اساس تا پایان خرداد سال آینده آیین‌نامه انتظام‌بخشی، شفاف‌سازی و ضابطه‌مند نمودن درآمدها و هزینه‌های شرکت‌های دولتی تدوین و تصویب می‌شود. از سوی دیگر تمام حقوق و مزایای کارکنان این شرکت‌ها هم در سامانه سازمان اداری و استخدامی کشور ثبت می‌شود.

سخن پایانی

در نهایت اینکه یکی از ریشه‌های عدم توازن در پیشرفت مناطق مختلف، تمرکزگرایی و تجمع منابع و اختیارات است. دولت سیزدهم از بدو فعالیت، افزایش اختیارات استان‌ها برای حل مشکلات اقتصادی و توسعه متوازن مناطق را دنبال کرده است. رویکردی که در لایحه بودجه ۱۴۰۲ بسیار پررنگ‌تر شده است.

واگذاری طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی ملی در سطح استان به استان، پیش‌بینی تشکیل صندوق‌های عدالت و پیشرفت استانی، ایفای نقش شورای برنامه‌ریزی استان در فرآیند تصمیم‌گیری در مورد عوارض بر ارزش‌افزوده از تصمیمات مهم این بخش است.

از سوی دیگر استان‌ها مجازند برای اجرای طرح‌های عمرانی استان، اموال غیرمنقول خود را بفروشند و همچنین استان‌ها قادر خواهند بود ادارات استانی خود را تجمیع کنند.

با کاهش تعرفه گمرکی نهاده‌های دامی و کالاهای اساسی از ۴ درصد به یک‌درصد در بودجه ۱۴۰۲، گام دیگری برای حمایت از معیشت مردم برداشته است

استان‌ها

تامین فولاد آلیاژی و جلوگیری از خروج ارز

مدیرعامل صندوق بازنشستگی فولاد کشور گفت: فولاد آلیاژی ایران، شرکتی ملی و حتی فراملی است که با تکیه‌بر دانش و تخصص فولاد مردان سخت‌کوش خود، علاوه بر تامین نیاز داخل به فولادهای آلیاژی و جلوگیری از خروج ارز، باعث رونق اشتغال و تولید انواع فولادهای خاص آلیاژی موردنیاز صنایع داخلی در کشور شده است که بسی جای افتخار است.

به گزارش خبرنگار صمت، سید حجت کاظمی پس از بازدید از مجموعه فولاد آلیاژی ایران در نشست با مدیرعامل و جمعی از مدیران این شرکت، با اشاره به توان تخصصی و دانش‌محوری مسئولان فولاد آلیاژی بیان کرد: دستاوردهای حاصله شرکت فولاد آلیاژی که در این نشست مطرح شد، جز با همدلی، ایثار، فداکاری و مسئولیت‌پذیری حاصل نمی‌شود.

وی افزود: نیازهای بازار و متعاقبا ذینفعان، باارائه محصولات جدید و با بهره‌گیری از آخرین دستاوردهای علمی و تعدیل هزینه‌ها و نهایتا با سودآوری بهینه حاصل می‌شود که مدیران شرکت نیز به‌خوبی به آن توجه دارند و عزم جدی در ایجاد پروژه‌های جدید به‌منظور تکمیل زنجیره تولید در راستای بهبود بازدهی دارایی‌ها و رفع وابستگی‌ها می‌تواند در کاهش بهای تمام‌شده محصولات و بهبود سودآوری نقش موثری داشته باشید.

احیای خودروسازی بروجرد

استاندار لرستان از احیای کارخانه خودروسازی شهرستان بروجرد خبر داد و گفت: قرار است که تا پایان امسال هزار و ۲۰۰ خودرو در این کارخانه تولید شود. به گزارش مهر، فرهاد زیویار در سخنانی با اشاره به پیگیری برای احیای کارخانه خودروسازی شهرستان بروجرد، اظهار کرد: آمادگی لازم برای حمایت از این مجموعه خودروسازی راداریم و در صورت درخواست مدیران کارخانه برای توسعه آن کمک مالی می‌کنیم. وی، عنوان کرد: خوشبختانه مجموعه خودروسازی شهرستان بروجرد تاکنون مشکل مالی نداشته و روند تولید در این کارخانه به‌خوبی پیش می‌رود. استاندار لرستان، تصریح کرد: بازدیدی به‌منظور بررسی تمامی جوانب برای صدور پرونده نهایی بهره‌برداری این کارخانه انجام شد.

استاندار لرستان، گفت: این کارخانه تا پایان امسال نیز بیش از هزار و ۲۰۰ خودرو را تولید و روانه بازار خواهد کرد.بنابراین گزارش، کارخانه خودروسازی بروجرد از سال ۱۳۷۷ وارد عرصه تولید شد، این کارخانه به دلایل متعدد نتوانست روند تولید خود را ادامه دهد و در سال ۱۳۹۵ امتیاز آن به مجموعه دیگری واگذار شد.

راه‌اندازی ۲۰۰ واحد تولیدی راکد در گیلان

استاندار گیلان با اعلام راه‌اندازی ۲۰۰ واحد تولیدی راکد در بخش‌های کشاورزی، گردشگری و صنعتی استان یکی از اهداف و برنامه‌های راهبردی دولت مردمی را حمایت از بخش تولید به‌ویژه تولید دانش‌بنیان دانست و گفت: تلاش شده تا با حمایت و فعال‌سازی مجدد واحدهای راکد از ظرفیت موجود بهره مطلوب گرفته شود. به گزارش ایرنا، اسدالله عباسی حاشیه افتتاح نخستین نمایشگاه کسب‌وکار گیلان در جمع خبرنگاران بابیان اینکه حمایت از تولید دانش‌بنیان به معنای فراموش کردن صنایع پایداری مانند صنعت فرش نیست، افزود: از تولیدات صنایع‌دستی، دست‌بافت و فناورانه روز حمایت می‌کنیم و تمام توان خود برای پشتیبانی از تولید در بخش‌های بیمه‌ای و اشتغال گذاشته‌ایم. وی این نمایشگاه را نمونه‌ای از دستاوردهای مبتکران و نخبگان گیلانی ارزیابی کرد و اضافه کرد: باید با نمایش دستاوردهای جوانان و نوجوانان این مرزو بوم آنها را مورد تشویق قرار داد تا بدانند ما همواره پشت آنها ایستاده و پشتیبان آنها هستیم. عباسی ابراز امیدواری کرد: در سالی که با عنوان تولید دانش‌بنیان و اشتغال‌آفرین نام‌گذاری شده در حوزه پارک علم و فناوری تلاش شده از ظرفیت‌های بخش‌های مختلف استان برای شکوفایی استعداد جوانان گیلان استفاده شود.

یکشنبه
۲۵ دی ۱۴۰۱- ۲۲ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴ - ۱۵ ژانویه ۲۰۲۳- شماره ۲۲۴۵-پیاپی ۳۵۶۳

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: هنر سرزمین سبز

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

در لایحه بودجه ۱۴۰۲ عوارض خروج برای هر نفر ۴۰۰ هزار تومان تعیین شد

ابهام در محل هزینه‌کرد عوارض خروج

بر اساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، عوارض خروج از کشور برای هر نفر ۴۰۰ هزار تومان تعیین شده است. بر اساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور، در مجموع ۳ هزار و ۴۳۱ میلیارد تومان منابع از محل درآمدهای خروج از کشور در نظر گرفته شده است. در همین رابطه عوارض خروج برای هر نفر ۴۰۰ هزار تومان تعیین شده است. همچنین در لایحه بودجه، عوارض خروج زائرین حق تمتع و عمره ۱۳۲ هزار تومان تعیین شده است. ارقام تعیین شده در اجزاالف و ب این بند برای سفر دوم به میزان ۵۰ درصد و سفرهای سوم و بیشتر به میزان ۱۰۰ درصد افزایش خواهد یافت.

مگر هنوز جنگ است؟

۳۲ سال پیش، دولت وقت با توجه به شرایط اقتصادی کشور در زمان جنگ تحمیلی، قانون عوارض خروج از کشور را تصویب کرد، قانونی که قرار بود عصای دست روزهای سخت دولت باشد و ظاهراً پس از گذشته سه دهه، هنوز اراده‌ای برای زمین گذاشتن آن وجود ندارد و انگار کشور در همان شرایط بحرانی به سر می‌برد که نمی‌تواند از این دلبستگی دور شود.

دریافت عوارض خروج از ایرانی‌ها پس از شروع جنگ ایران و عراق برای جبران برخی هزینه‌ها به قوانین کشور اضافه شد. توجیه آن نیز کمک به حل بحران اقتصادیِ ناشی از جنگ بود. دولت به موجب قانون مصوب سال ۱۳۶۴ مکلف شد، از هر مسافری که با گذرنامه دولت جمهوری اسلامی ایران به خارج از کشور مسافرت می‌کند، برای بار نخست در هر سال مبلغ ۵۰ هزار ریال و برای بار دوم و بیشتر در همان سال برای هر نوبت، مبلغ ۱۰۰ هزار ریال به‌عنوان عوارض خروج از کشور دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور منظور کند. یک جست‌وجوی ساده نشان می‌دهد، ایران تنها کشوری نیست که عوارض خروج (Departure tax) از اتباعش دریافت می‌کند؛ قوانین مختلف در برخی کشورها اجرا می‌شود، گروهی آن را فقط روی بلیت مسیرهای هوایی لحاظ کرده‌اند که محل هزینه‌کردِ آن نیز مشخص است و برخی آن را محدود به مقاصد خاصی دانسته‌اند که یا با آنها زاویه سیاسی دارند و یا تعمدی می‌خواهند حجم سفر به آن منطقه یا کشور را کنترل کنند.

پس از گذشت ۴ دهه، مردم هنوز نمی‌دانند چرا باید عوارض خروج پرداخت کنند، آن‌هم در شرایطی که هنگام سفر هوایی، عوارض دیگری را روی بلیت هواپیما پرداخت می‌کنند.

از جمله کشورهایی که قانون عوارض خروج را به شکلی متنوع اجرا می‌کنند، می‌توان به استرالیا، انگلیس، اتریش، کامبوج، برونئی، چین، کاستاریکا، بنگلادش، فیجی، مصر، اکوادور، دومینیکن، آلمان، کوبا، هندوراس، هنگ‌کنگ، ایرلند، لبنان، مالزی، مکزیک، جامائیکا، پاناما، فیلیپین، ترکیه و تونس، سریلانکا و تایلند اشاره کرد که عوارض خروج در بیشتر آنها همان مالیاتی است که روی بلیت هواپیما لحاظ می‌شود یا مستقیم به فرودگاه داده می‌شود. قانون دریافت عوارض خروج در ایران نیز با پایان جنگ تحمیلی همچنان ادامه یافته و هر سال توسط دولت‌های وقت با افزایش نرخ همراه شده، پولی که اگر پرداخت نشود، اجازه خروج از ایران صادر نمی‌شود. با وجود چنین مداومت و سخت‌گیری در اجرای این قانون، اما همچنان محل هزینه‌کردِ آن در ابهام است. در قانون مصوب سال ۶۴ و یا حتی سال‌های پس از آن - که با اصلاحاتی در معافیت‌ها و تخفیف‌ها همراه شد - نیز هیچ اشاره‌ای به این موضوع نشده است. یعنی مردم پس از گذشت سه دهه، هنوز نمی‌دانند برای چه باید این عوارض را پرداخت کنند، آن هم در شرایطی که هنگام سفر هوایی، عوارض دیگری را روی بلیت هواپیما به فرودگاه پرداخت می‌کنند.

عوارض خروج از کشور خرج چه می‌شود؟

عوارض خروج از کشور در دهه ۶۰ با سیاست آبادانی و جبران خسارت‌های جنگ تحمیلی، از مسافران گرفته می‌شد، اما اکنون این عوارض با چه نیتی دریافت می‌شود، به چه حسابی می‌رود و خرج چه اموری می‌شود؟

به گزارش ایسنا، پاسخ واضحی به این پرسش‌ها داده نمی‌شود. فقط در ماده واحده قانون دریافت عوارض خارج از کشور، مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۳۰ تیرماه ۶۴ آمده که «دولت مکلف است از هر مسافری که با گذرنامه دولت جمهوری اسلامی ایران به خارج از کشور مسافرت می‌کند برای بار اول در هرسال مبلغ ۵۰ هزار ریال و برای بار دوم و بیشتر در همان سال برای هر نوبت مبلغ ۱۰۰ هزار ریال تحت عنوان عوارض خروج از کشور اخذ و به حساب درآمد عمومی کشور منظور کند.»

اما حساب درآمد عمومی چیست و منابع آن صرف چه اموری می‌شود؟ در ماده ۱۰ قانون محاسبات عمومی کشور «درآمد عمومی» این‌طور تعریف شده: درآمد عمومی عبارت است از درآمدهای وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و مالیات و سود سهام شرکت‌های دولتی و درآمد حاصل از انحصارات و مالکیت و سایر درآمدهایی که در قانون بودجه کل کشور تحت عنوان درآمد عمومی منظور می‌شود.

در نتیجه عوارض خروج از کشور به حساب خزانه واریز شده و جزو منابع درآمدی دولت در بودجه عمومی به حساب می‌آید. اما در قانون و مصوبات مربوطه این توضیح داده نشده هزینه‌ای که از مسافران هنگام خروج از کشور دریافت می‌شود صرف چه اموری خواهد شد تا افزایش آن در ۴ سال اخیر توجیه‌پذیر شود. قانون عوارض خروج از کشور نخستین‌بار در سال ۱۳۶۴ از سوی دولت وقت، با توجه به شرایط اقتصادی کشور در زمان جنگ تحمیلی، تصویب شد. دریافت این عوارض، پس از شروع جنگ ایران و عراق برای جبران برخی هزینه‌ها به قوانین کشور اضافه شد. توجیه آن، کمک به حل بحران اقتصادی ناشی از جنگ بود، اما اکنون محل دریافت و دلیل پرداخت این عوارض برای مردم مشخص نیست.

مبلغ این عوارض هر سال به پیشنهاد دولت در مجلس تصویب می‌شود. از سال ۱۳۹۶ شیب صعودی افزایش نرخ آن شدت گرفت، به‌طوری‌که انتقادهای بسیاری را برانگیخت. در سال ۱۴۰۰ مبلغ عوارض خروج از کشور برای سفر اول ۴۰۰ هزار تومان و برای خروج دوم از کشور ۶۰۰ هزار تومان و برای سفر سوم به بعد ۸۰۰ هزار تومان مصوب شده است.

در سال ۹۶ برای توجیه‌پذیر شدن افزایش سه برابری مبلغ عوارض که با واکنش شدید مردم نیز مواجه شد، محمدباقر نوبخت، رئیس سازمان برنامه و بودجه که آن زمان سخنگوی دولت بود، از آن افزایش نرخ با عنوان «مشارکت عمومی» در توسعه زیرساخت‌های گردشگری دفاع کرد و در توجیه این اقدام، از عبارت «دارندگی و برازندگی» استفاده کرد و گفت: افرادی که به کشورهای خارجی می‌روند یک مقدار هم به گردشگری کشور خودشان کمک کنند. ما از آنها سپاسگزاریم و این را یک مشارکت عمومی در توسعه زیرساخت‌های گردشگری کشور تلقی می‌کنیم، به همین خاطر هم در بودجه سال ۹۷ برای گردشگری منابع ویژه‌ای درنظر گرفته‌ایم.

او ادامه داد: زمینه توسعه برای گردشگری در داخل کشور فراهم شده است، با این حال همه گله دارند چرا به موزه‌ها و آثار باستانی رسیدگی نمی‌شود؟ سازمان میراث فرهنگی نیز انتظار دارد برای جذب گردشگر فرصتی را ایجاد کنیم، اما همه باید در این مورد مشارکت داشته باشیم، همان‌طور که به کشورهای دیگر می‌رویم، به کشور خودمان هم بپردازیم و زیرساخت‌های گردشگری را فراهم کنیم.

در مصوبه آن سال آمده بود که از بابت خروج هر مسافر ۴۰ هزار تومان به توسعه زیرساخت گردشگری و حمایت از میراث فرهنگی و صنایع دستی اختصاص یابد، هرچند سازمان وقت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در سال‌های بعد گزارش کرد که این مبلغ را کامل دریافت نکرده و فقط ۱۷ هزار تومان از این سهم نصیبش شده است. بااین‌همه این سازمان که اکنون به وزارتخانه تبدیل شده تاکنون هیچ گزارشی ارائه نکرده که مشخص شود بودجه اختصاص‌یافته از محل عوارض خروجی صرف چه اموری شده است.

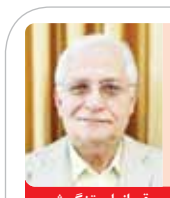
فعالان گردشگری معتقدند نتیجه این افزایش تاکنون آورده ملموسی برای صنعت گردشگری نداشته است؛ درحالی که این سهم در سال کرونا می‌توانست گوشه‌ای از خسارات گردشگری را جبران کند.

سخن پایانی

با توجه به موارد یاد شده هنوز محل هزینه‌کرد عوارض خروج از کشور در ابهام است. در قانون مصوب سال ۶۴ و یا حتی سال‌های پس از آن نیز هیچ اشاره‌ای به این موضوع نشده است. یعنی مردم پس از گذشت ۴ دهه، هنوز نمی‌دانند برای چه باید این عوارض را پرداخت کنند، آن هم در شرایطی که هنگام سفر هوایی، عوارض دیگری را روی بلیت هواپیما به فرودگاه پرداخت می‌کنند. با این همه علاوه بر محل مصرف عوارض، دلیل شیب تند افزایش آن نیز همچنان مورد ابهام است.

یادداشت

مطبوعات را دریابیم

قربانعلی تنگ‌شیر
مدرس دانشگاه

جهان امروز جهان تخصص است مردم در دنیایی مجازی به اندازه کافی خبرهای عمومی را می‌شنوند و می‌خوانند. یکی از راه‌های ماندگاری رسانه‌های مکتوب تخصصی شدن آنهاست. در عصر شبکه‌های خبری مجازی و با وجود نشریات اینترنتی بودن یا نبودن رسانه‌های مکتوب در کشور ما واقعه مهمی به شمار نمی‌آید و خلأ خبری و اطلاع‌رسانی در کشور ایجاد نمی‌شود. واقعیت امر هم غیر از این نیست. زیرا تمام روزهای تعطیل سال نو و در سایر روزهای تعطیل خبرگزاری‌ها و وب‌سایت‌های دولتی و خصوصی همراه با شبکه‌های مجازی مانند تلگرام به طور شبانه‌روزی و آنلاین مردم را در جریان اخبار رویدادهای داخلی و بین‌الملل قرار می‌دهند و چرخه اطلاع‌رسانی مجازی به جامعه حتی برای لحظه‌ای متوقف نمی‌شود.

اما مطبوعات از آخرین روزهای اسفند تا پایان تعطیلات نوروزی انتشار ندارند و البته این روزها به جز ۵۲ روز تعطیل ۵ شنبه‌ها و حدود ۲۰ روز تعطیلات رسمی کشور است که این روها هم مطبوعات چاپ نمی‌شوند.

در این رهگذر، عوامل بسیاری روند انتشار و پایین بودن تیراژ را با کندی مواجه می‌کند. از گرانی کاغذ و فروش نرفتن رونامه و نشریه گرفته تا پایین بودن شدید میزان تولید محتوا در بسیاری از روزنامه‌ها و وابستگی شدید آنها به خبرهای تولیدی خبرگزاری‌های و وب‌سایت خبری و خبرهای ارسالی روابط عمومی‌ها.

کل تیراژ روزنامه مکتوب ایران از ۹۰۰ هزار نسخه تجاوز نمی‌کند چنین تیراژ نازلی برای کشوری با ۸۰ میلیون نفر جمعیت که در صد بالایی از آنها سواد خواندن و نوشتن و نیز تحصیلات دانشگاهی برخوردارند یک فاجعه تمام عیار فرهنگی - اجتماعی به شمار می‌آید. باید خواندن مطبوعات یک فریضه واجب تلقی شود. افزایش سرانه مطالعه با افزایش تیراژ مطبوعات و کتاب، کاهش وابستگی به یارانه‌های دولتی و جدی‌تر گرفته شدن از سوی مدیران اجرایی کشور در سال جدید باید به یک کمپین فکری و اجرایی تبدیل شود.

خبر روز

روش محاسبه گازبها

با ابلاغ آیین‌نامه اجرایی بند «ک» تبصره ۱۵ بودجه ۱۴۰۱ درباره افزایش تعرفه گازبهای خانگی، صدور قبض‌های جدید گاز برای مشترکان پرمصرف و بسیار پرمصرف این بخش با افزایش همراه شده است و مشترکانی که نسبت به رقم اعلام شده اعتراض دارند می‌توانند شکایت خود را در سایت شرکت ملی گاز ثبت کنند. برای ایجاد عدالت اجتماعی و توزیع عادلانه یارانه انرژی، با مصوبه هیات وزیران، برای مشترکان پرمصرف و بسیار پرمصرف گاز نیز، جریمه‌هایی در نظر گرفته شده که از ۱۶ آذر، اجرایی شده است. بر اساس مصوبه ابلاغی، مصرف متعارف در پلکان اول تا سوم اقلیم ۳ (بیش از ۵۰ درصد مشترکان در این اقلیم قرار دارند)، به ترتیب، ۱۷۵، ۲۵۰ و ۳۲۵ مترمکعب به ازای هر واحد مسکونی در ماه و محاسبه گازبهای پلکان نخست تا سوم بدون افزایش نسبت به قبل و مشابه سنوات گذشته است. اما محاسبه تعرفه گازبهای پله‌های چهارم به بعد که با افزایش تعرفه روبه‌رو خواهند شد، به این صورت است که پلکان ۴، ۵ و ۶، افزایش ۳۰ درصدی نسبت به تعرفه سال قبل، ۷، ۸، ۹ و ۱۰ افزایش ۵۰ درصدی نسبت به پارسال و پلکان ۱۱ و ۱۲ که بسیار پرمصرف هستند، به ترتیب، مترمکعبی ۵ و ۶ هزار تومان محاسبه خواهد شد؛ اما این افزایش تعرفه گازبها به‌صورت پلکانی و تعرفه هر پله به‌ازای مازاد مصرف پله‌های قبلی محاسبه می‌شود، ضمن آن که این محاسبات از ۱۶ آذر امسال به بعد، اجرایی و تا پیش از آن، با همان نرخ مصوب پیشین محاسبه خواهد شد. بر اساس آیین‌نامه اجرایی بند «ک» تبصره ۱۵ بودجه ۱۴۰۱ درباره افزایش تعرفه گازبها، تعرفه مشترکان با مصرف متعارف که در سه پله اول قرار دارند، نسبت به پارسال افزایشی نداشته و صورتحساب آنها مشابه سال‌های گذشته است. همچنین آن دسته از مشترکان خانگی که مصرف گاز آنها در ماه‌های سرد سال نسبت به دوره مشابه سال پیش کمتر شود، به ازای هر یک درصد کاهش، مشمول تخفیف پاداش صرفه‌جویی معادل ۳ درصد در گازبهای صورتحساب همان دوره خواهند شد که این تخفیف تا سقف ۴۵ درصد گازبها در صورتحساب آنها اعمال می‌شود. از سویی گازبهای مشترکانی که در ماه‌های بسیار سرد سال، مصرفشان حداکثر ۷۰ درصد الگوی متعارف (سقف پله ۳ جدول پلکانی) باشد، مشمول ۱۰۰ درصد تخفیف و مصرف آن دوره برای مشترک، بدون هزینه (رایگان) خواهد بود. در مقابل، تعرفه مشترکان پرمصرف بخش خانگی، یعنی از پلکان ۴ به بعد افزایش یافته است. این تغییر تعرفه از ۱۶ آذر در صورتحساب‌های مشترکان محترم اعمال شده است.

دریچه

هی! متشکرم

یکی از روزهای سال اول دبیرستان بود. از مدرسه به خانه بر می‌گشتم که یکی از بچه‌های کلاس را دیدم. اسمش مارک بود و انگار همه کتاب‌هایش را با خود به خانه می‌برد.

با خودم گفتم: چه کسی این همه کتاب را آخر هفته همراه خود به خانه می‌برد. حتما این پسر خیلی بی‌حالی است و حال بیرون رفتن از خانه را ندارد. من برای آخر هفته‌ام برنامه‌ریزی کرده بودم و به نظر همه باید برای کسب انرژی هم که شده آخر هفته را به تفریحات بپردازند و کاری غیر روال معمول هفته انجام دهند. من قصد داشتم آخر هفته را به تماشای مسابقه فوتبال با دوستان و شرکت در مهمانی خانه یکی از همکلاسی‌هایم بپردازم. بنابراین شانه‌هایم را بالا انداختم و به راهم ادامه دادم. همانطور که به مسیر ادامه می‌دادم، تعدادی از بچه‌ها را دیدم که به طرف او دویدند و او را به زمین انداختند. کتاب‌هایش پخش زمین شد و خودش هم روی خاک افتاد. عینکش چند متر آن‌طرف‌تر، روی چمن‌ها پرت شد. سرش را که بالا آورد، در چشم‌هایش غم خیلی بزرگی به وضوح نمایان بود. بی‌اختیار قلبم به طرفش کشیده شد و به‌طرفش دویدم. در حالی که به دنبال عینکش می‌گشت، یه قطره درشت اشک در چشم‌هایش دیدم همین‌طور که عینکش را به دستش می‌دادم، گفتم: این بچه‌ها یه مشت آشغال هستند...

به من نگاهی کرد و گفت: هی، متشکرم! و لبخند بزرگی صورتش را پوشاند. از آن لبخندهایی که سرشار از سپاسگزاری قلبی بود. من کمکش کردم که بلند شود و پرسیدم کجا زندگی می‌کند؟ معلوم شد که او هم نزدیک خانه ما زندگی می‌کند.

پرسیدم: پس چطور تا امروز من تو را ندیده بودم؟

گفت؛ قبلاً در یک مدرسه خصوصی درس می‌خوانده و این برای من خیلی جالب بود. پیش از این با چنین کسی آشنا نشده بودم. تا خانه پیاده قدم زدیم و من در طول مسیر برای حمل کتاب‌هایش کمک کردم. صبح دوشنبه رسید و من دوباره مارک را با حجم انبوهی از کتاب‌های در دست دیدم که به سمت مدرسه می‌رفت. به او گفتم: پسر تو واقعا با این همه کتابی که با خودت این طرف و آن طرف می‌بری، بعد از مدت کوتاهی عضلات قوی پیدا می‌کنی.

مارک خندید و نصف کتاب‌ها را در دستان من گذاشت.

او واقعا پسر جالبی بود و معاشرت با اون برایم جدید و لذت‌بخش بود. از او پرسیدم آیا دوست دارد با من و دوستانم فوتبال بازی کند؟

جواب مثبت داد و ما تمام آخر هفته بعد را با هم گذراندیم. هر چه بیشتر مارک را می‌شناختم، بیشتر از او خوشم می‌آمد. دوستانم هم‌چنین احساسی داشتند. در چهار سال بعد، من و مارک بهترین دوستان هم بودیم. وقتی به سال آخر دبیرستان رسیدیم، هر دو به فکر دانشکده افتادیم. مارک تصمیم داشت به جورج تاون برود و من به دوک. می‌دانستم که همیشه دوستان خوبی باقی خواهیم ماند. مهم نیست کیلومترها فاصله بین ما باشد. مارک تصمیم داشت دکتر شود و من قصد داشتم به دنبال خریدوفروش لوازم فوتبال بروم. در روز جشن فارغ‌التحصیلی مارک داوطلب صحبت برای فارغ‌التحصیلان و حضار شد. خوشحال بودم که مجبور نیستم در آن روز روبه‌روی همه صحبت کنم و درعین حال به این توانایی مارک غبطه می‌خوردم. روز جشن مارک عالی به نظر می‌رسید و از جمله کسانی به شمار می‌آمد که توانسته‌اند خود را در دوران دبیرستان پیدا کنند. حتی عینک زدنش هم به او می‌آمد. همه دوستش داشتند تا آنجا که برخی دیگر از دانش‌آموزان مانند من به توانایی‌های مارک حسودی می‌کردند. در مراسمی دیگر دوباره مارک مسئول سخنرانی بود. دیدم برای سخنرانی‌اش کمی عصبی است. بنابراین دست محکمی به پشتش زدم و گفتم: هی مرد بزرگ! تو عالی خواهی بود. او با یکی از آن نگاه‌هایش به من نگاه کرد. همان نگاه سپاسگزار واقعی. لبخند زد و گفت: تشکر. گلویش را صاف کرد و در جریان صحبتش به آیین فارغ‌التحصیلی هم اشاره کرد و گفت: به نظرم فارغ‌التحصیلی زمان سپاس از کسانی است که به شما کمک کرده‌اند این سال‌های سخت را بگذرانید. والدین شما، معلمانتان، خواهر و برادرهایتان شاید یک مربی ورزش.... اما مهم‌تر از همه، دوستانتان. مارک با نگاه مستقیم و لحنی محکم تاکید کرد: دوست بودن، بهترین هدیه‌ای است که شما می‌توانید به کسی بدهید. و بعد ادامه داد؛ می‌خواهم برای شما داستانی را تعریف کنم. آنچه مارک تعریف می‌کرد مربوط آشنایی ما با یکدیگر بود. تقریباً در ردیف جلو نشسته بودم و با ناباوری به مارک نگاه می‌کردم، در حالی که او داستان نخستین روز آشنایی‌مان را تعریف می‌کرد. به آرامی گفت؛ در آن تعطیلات آخر هفته قصد داشته خودش را بکشد. او گفت که چگونه کمد مدرسه‌اش را خالی کرده تا مادرش بعد از مرگ او مجبور نباشد وسایل او را به خانه بیاورد. مارک نگاه عمیقی به من کرد و لبخند کوچکی بر لبانش ظاهر شد و ادامه داد: خوشبختانه، من نجات پیدا کردم. دوستم مرا از انجام این کار غیر قابل بحث، باز داشت. من به همهمه‌ای که در بین جمعیت پراکنده شد گوش می‌دادم، در حالی که این پسر خوش‌قیافه و مشهور مدرسه به ما درباره سست‌ترین لحظه‌های زندگیش توضیح می‌داد. پدر و مادرش را دیدم که به من نگاه می‌کردند و از سپاس لبخند می‌زدند. همان لبخند پرمعنا و پر از محبت که من تا آن لحظه، عمق این لبخند را درک نکرده بودم. هرگز تأثیر رفتارهای خود را دست کم نگیرید. با یک کلام یا رفتار کوچک، شما می‌توانید زندگی یک نفر را دگرگون نمایید. مراقب تأثیر کلام و رفتار خود برای بهتر شدن یا بدتر شدن زندگی دیگری باشید. خداوند ما را در مسیر زندگی یکدیگر قرار می‌دهد تا به شکل‌های گوناگون بر هم و بر زندگی هم اثر بگذاریم. دنبال خدا، در وجود دیگران بگردیم.

